

§ 12 MILJØGODKENDELSE

KVÆGBRUG - VEDDINGEVEJ 13, 4550 ASNÆS

MILJØTEAM

DATO: 1.DECEMBER 2017

SAGSID: 306-2016-20821

Denne miljøgodkendelse er udarbejdet af:

Odsherred Kommune

Nyvej 22

4573 Højby

Telefon 59 66 66 66

E-mail kommune@odsherred.dk

Web www.odsherred.dk

Sag nr.: 306-2016-20821

Dokument nr.: 306-2017-270909

Vedr. ejd. nr.: 8321

Dato: 1. december 2017

Sagsbehandler: LOHSR

Kvalitetskontrol: MIKBA

Kontakt:

Center for Natur, Miljø og Trafik

Team Miljø

Telefon 59 66 60 35

E-mail miljoe@odsherred.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INDLEDNING	4
	IKKE TEKNISK RESUMÉ	4
	DATABLAD	6
2	AFGØRELSE	7
3	VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE	8
	GENERELLE FORHOLD	8
	HUSDYRPRODUKTION	8
	LANDSKABELIGE VÆRDIER	9
	STALDANLÆG OG DRIFT	9
	OPBEVARINGSANLÆG	10
	GENER: LUGT, STØJ, STØV, LYS OG FLUER	11
	FORURENING	13
	BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)	14
	EGENKONTROL OG DOKUMENTATION	15
	BEREDSKABSPLAN	15
	HUSDYRBRUGETS OPHØR	16
4	VURDERING - STALDANLÆG M.V.	17
	KORT BESKRIVELSE	17
	LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD	19
	DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT	24
	GØDNINGSPRODUKTION OG OPBEVARINGSKAPACITET	29
	GENER FRA HUSDYRBRUGET	32
	FORURENING FRA HUSDYRBRUGET	38
	BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)	50
	EGENKONTROL OG DOKUMENTATION	55
	ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV	56
	HUSDYRBRUGETS OPHØR	56
5	SAMMENFATNING	57
6	OFFENTLIGHED OG HØRING	58
7	KLAGEVEJLEDNING	60
8	KOPI AF AFGØRELSEN	61
9	BILAG	62

1 INDLEDNING

IKKE TEKNISK RESUMÉ

Ansøgning

Der er ansøgt om miljøgodkendelse til udvidelse af malkekvægsbesætningen på Veddingevej 13, 4550 Asnæs. I nudrift er årsproduktionen 102 malkekøer (tung race) med opdræt, samt 2500 producerede slagtesvin. Malkekvægsbesætningen ønskes udvidet til 240 årskøer (tung race) med opdræt og tyrekalve (0 - 6 mdr.). Slagtesvineproduktionen nedlægges.

Samlet svarer udvidelsen til en ændring fra 246 dyreenheder til i alt 475 dyreenheder.

I forbindelse med udvidelsen af produktionen opføres en ny kostald vest for de eksisterende bygninger og en tilbygning til den gamle kostald, der fremadrettet skal anvendes til kvieopdræt. En eksisterende lade anvendes til småkalvestald. Derudover opføres en ny gyllebeholder med teltoverdækning i tilknytning til den eksisterende, fritliggende gyllebeholder.

Miljøgodkendelse

Der meddeles miljøgodkendelse på vilkår til det ansøgte projekt.

Projektet er vurderet i forhold til husdyrloven. I forbindelse med godkendelse af husdyrbruget har Ods-herred Kommune vurderet projektet i forhold til miljøpåvirkningen af omgivelserne. Resultatet af de væsentligste miljøpåvirkninger er opsummeret herunder.

Dispensation

Der meddeles dispensation i henhold til husdyrlovens § 9, stk. 3 til småkalvestaldens placering i forhold til afstandskravet til offentlig vej (Veddingevej).

Lugt, støj, støv, lys og fluer

Udvidelsen af dyreholdet vil medføre forøget lugtemission i forhold til nudriften. Der er beregnet lugt-geneafstande for det ansøgte projekt i henhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau. Beregningerne viser, at de lovbestemte genekriterier er overholdt i forhold til nærmeste byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig.

Antallet af transporter til og fra husdyrbruget stiger med ca. 20 % i forhold til nudriften. Stigningen skyldes primært en større mængde husdyrgødning til udspredning. Ind- og udkørsel fra husdyrbruget vurderes at kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende, idet den nærmeste nabobeboelse ligger i en afstand af ca. 80 meter fra husdyrbruget.

Det ansøgte projekt forventes ikke at medføre væsentlige gener for de omboende i form af lugt, støj, støv, lys eller fluer.

Ammoniak

Der er beregnet en samlet emission af ammoniak fra staldanlæggene ved den ansøgte produktion på 2.656 kg N/år. Udvidelsen af produktionen medfører en forøgelse af ammoniakemissionen på 655 kg N/år i forhold til nudriften.

Det generelle ammoniakreduktionskrav er beregnet til 2.658 kg N/år. Beregningerne viser, at husdyrlovens generelle krav om 30 % reduktion af ammoniakemissionen i forhold til det fastsatte referencestaldsystem er opfyldt.

Ammoniakemissionen fra det ansøgte projekt vil ikke medføre væsentlig påvirkning af ammoniakfølsomme naturområder.

Natura 2000

Det nærmeste Natura 2000-område i forhold til husdyrbrugets anlæg er N154 Sejerø Bugt, Saltbæk Vig, Bjergene, Diesbjerg og Bollinge Bakke. Området indeholder to habitatområder: H135 Sejerø Bugt og Saltbæk Vig og H244 Bjergene, Diesbjerg og Bollinge Bakke, to fuglebeskyttelsesområder: F94 Sejerø Bugt og Nekselø og F99 Saltbæk Vig, samt Ramsarområde: R18 Sejerø Bugt, Nekselø Bugt og Saltbæk Vig. Natura 2000 området er beliggende 0,7 kilometer nord for husdyrbruget og 2 kilometer sydvest for husdyrbruget. Det ansøgte projekt vil ikke medføre væsentlig påvirkning af naturtyper i Natura 2000-området.

Bilag IV arter

Følgende arter kan forekomme i området: vandflagermus, brunflagermus, langøret flagermus, sydflagermus, skimmelflagermus, dværgflagermus, markfirben, stor vandsalamander og spidssnudet frø. Det ansøgte projekt vil ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for dyre- og plantearter omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

BAT (bedste tilgængelige teknologi)

Det ansøgte projekt overholder husdyrlovens krav om anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT).

Ammoniak

Det samlede BAT-emissionskrav for ammoniak i det ansøgte projekt er beregnet til 2.737 kg N/år. Ansøger har valgt følgende teknologier for reducere ammoniaktabet fra stalde og gødningsopbevaringsanlæg:

- Staldsystem: Sengestald med spaltegulv med kanaler og linespil
- Skrabning af spaltegulve
- Reduceret tildeling af råprotein til malkekøer
- Fast overdækning af ny gyllebeholder (teltoverdækning)
- Udbringning af 90 % af dybstrøelsen direkte fra stald

Ammoniakfordampningen fra stalde og gødningsopbevaringsanlæg i det ansøgte projekt er med de anvendte teknologier beregnet til 2.656 kg N/år. Ammoniakfordampningen fra det ansøgte projekt er således 81 kg N/år mindre end det beregnede BAT-emissionsniveau for ammoniak.

Fosfor

Der er ikke fastsat BAT-emissionskrav for fosfor, idet der pt. ikke findes tilgængelige teknologier til begrænsning af fosforudledningen fra malkekvægsbesætninger.

DATABLAD

Ejendomsnummer: 3060008321 (Veddingevej 13, 4550 Asnæs)

CVR-nummer: 27657869

CHR-nr.: 11325

Ansøger: I/S Skovgaard
v/ Knud Skovgaard Jensen og
Jacob Skovgaard Jensen
Veddingevej 13
4550 Asnæs
Tlf. 59650997

Ejere af ejendommen: Knud Skovgaard Jensen
Veddingevej 13
4550 Asnæs

Jacob Skovgaard Jensen
Veddingevej 13
4550 Asnæs

Kontaktperson: Jacob Skovgaard Jensen
Veddingevej 13
4550 Asnæs
Mobil: 21677075
E-mail: skovgaarden@mail.dk

Konsulent: Landboforeningen Gefion v/ Ann Frost
Fulbyvej 15
4180 Sorø
Telefon: 57865000/21657231
E-mail: af@gefion.dk

Tilsynsmyndighed: Odsherred Kommune
Nyvej 22
4573 Højby
Tlf. 59 66 66 66

Vigtige datoer: Godkendelsen meddeles og offentliggøres:
Fredag den 1. december 2017

Klagefristen udløber:
Fredag den 29. december 2017

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet
Inden: den 1. december 2023
(Udnyttelsesfrist: Se fodnote til vilkår 4)

2 AFGØRELSE

Miljøgodkendelse

Odsherred Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrbruget på ejendommen Veddingevej 13, 4550 Asnæs (CVR nr. 27657869). Dyreholdet udvides fra 245,62 dyreenheder til i alt 474,82 dyreenheder. Den tilladte årlige produktion er:

- 240 malkekøer (tung race og 11.000 EKM)
- 205 kvier (6-25 mdr.)
- 65 kviekalve (0-6 mdr.)
- 120 tyrekalve (0-6 mdr.)

I forbindelse med udvidelsen sker følgende bygningsmæssige ændringer:

- etablering af ny kostald (3325 m²)
- etablering af ny opdrætsstald/velfærdsstald (800 m²)
- etablering af småkalvestald (450 m²) i eksisterende lade og malkestald
- etablering af fritliggende gyllebeholder (3.500 m³) med fast overdækning (teltoverdækning)

Dispensationer

Der meddeles dispensation i henhold til husdyrlovens § 9, stk. 3 til småkalvestaldens placering i forhold til afstandskravet til offentlig vej (Veddingevej).

Miljøgodkendelsen meddeles på en række vilkår, der fremgår af næste afsnit.

Det er Odsherred Kommunes vurdering, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening og at husdyrbrugets drift på stedet er foreneligt med hensynet til omgivelserne.

Odsherred Kommune har endvidere vurderet, at projektet ikke vil gøre skade på de arter og naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget for nærmeste Natura 2000 område og at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for dyre- og plantearter omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til § 12, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lovbek. nr. 256 af 21. marts 2017 (husdyrloven).

Etablering af nye stalde og gyllebeholder må ikke igangsættes, før der er givet byggetilladelse og eventuelle andre nødvendige tilladelser. Der gøres opmærksom på, at denne godkendelse ikke fritager fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse eller lign. efter anden lovgivning.

Miljøgodkendelsen er gældende pr. 1. december 2017, hvor den er offentliggjort på kommunens hjemmeside www.odsherred.dk.

Odsherred Kommune, den 1. december 2017

Lone H. Sørensen
Agronom

3 VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der skal gælde for udvidelsen af husdyrbruget på Veddingevej 13, 4550 Asnæs. Vilkårene sikrer, at udvidelse og drift kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt. Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder naboer, jord, vandmiljø, natur, landskab, samt ressourceforbrug.

Odsherred Kommune forudsætter, at projektet gennemføres og drives, som det er beskrevet i ansøgningens materiale. Miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår:

GENERELLE FORHOLD

1. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Veddingevej 13, 4550 Asnæs vedrørende CHR nr. 11325 og CVR nr. 27657869.
2. Husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der er beskrevet i miljøgodkendelsen og det tilhørende ansøgningsskema nr. 87181, version 4 og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
3. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft.
4. Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest den 1. december 2023 (6 år)¹.
5. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen på ejendommen. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte, skal være bekendt med relevante vilkår.
6. Den, der er ansvarlig for driften, skal underrette kommunen, før husdyrbruget foretager følgende:
 - Ejerskifte af husdyrbruget
 - Hel eller delvis udskiftning af driftsherre
 - Indstilling af driften for en længere periode, men dog mindre end 3 år
 - Ophør af produktionen

HUSDYRPRODUKTION

¹ Uddrag af bek. nr. 916 af 23. juni 2017 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug:

§ 48: En tilladelse eller godkendelse efter **§§ 10-12** i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der den 1. august 2017 ikke er bortfaldet efter de hidtil gældende regler, bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter, at tilladelsen eller godkendelsen er meddelt. Hvis en del af tilladelsen eller godkendelsen ikke er udnyttet, bortfalder tilladelsen eller godkendelsen for denne del.

§ 49: En afgørelse omfattet af § 47, stk. 1, eller § 48, stk. 1, eller en godkendelse eller tilladelse omfattet af § 59 a, stk. 1, i husdyrbrugloven anses for udnyttet, når byggeriet faktisk er afsluttet.

7. Husdyrbrugets maksimale tilladte årsproduktion er:

Dyreart	Antal	Stipladser	Dyreenheder (DE)
Malkekøer (tung race, 11.000 kg EKM)	240 årssdyr	-	348,90
Kvier (6-25 mdr.)	205 årssdyr	-	94,25
Kviekalve (0-6 mdr.)	65 årssdyr	-	17,57
Tyrekalve (40-220 kg)	120 stk./år	15	14,12
I alt	474,82		

8. Den øgede mælkeydelse på 11.000 kg EKM (norm 10.120 kg EKM) kg må ikke omsættes til flere dyr, hvis mælkeydelsen er lavere end 11.000 kg EKM.
9. Dyreholdet skal fordeles mellem de enkelte staldafsnit, som angivet i tabel 4 i afsnittet om vurdering af staldanlæg mv.

LANDSKABELIGE VÆRDIER

10. De nye staldbygninger skal opføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet med hensyn til bygningshøjde, taghældning og beliggenhed (jf. bilag 1).
11. De nye staldbygninger skal placeres i samme sokkelkote som de eksisterende staldbygninger.
12. De nye staldbygninger skal opføres i ikke-reflekterende materialer (glanstal max. 20) og i samme jordfarver som de eksisterende stalde på ejendommen.
13. Den nye gyllebeholder skal opføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet med hensyn til beliggenhed (jf. bilag 1).
14. Den nye gyllebeholder skal placeres, så overkanten maksimalt er 2 meter over det naturlige terræn.

STALDANLÆG OG DRIFT

15. Den nye kostald skal etableres som "Sengestald med spalter (kanal, linespil)" i overensstemmelse med det ansøgte staldsystem.
16. Sektionerne i den nye opdrætsstald/velfærdsstald skal etableres i overensstemmelse med det ansøgte staldsystem:
- Småkalve (0-6 mdr.): Dybstrøelse hele arealet
Kvier (6-12 mdr.): Sengestald med spaltegulv (kanal, linespil)
Goldkøer og kælvkvier: Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)
17. Småkalvestalden skal indrettes med "Dybstrøelse (hele arealet)" i overensstemmelse med det ansøgte staldsystem.
18. Rørlagt vandløb og dræn skal lægges i tætte rør, hvor afstandskravet på 15 meter fra stald eller gyllebeholder ikke kan overholdes.

19. Der skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder renholdelse af sengebåse, spaltearealer og foderbord.

OPBEVARINGSANLÆG

20. Den nye gyllebeholder skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt.
21. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
22. Skader på teltdugen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.
23. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås en aftale om reparation inden for to hverdage fra skadens opståen. Tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.
24. Der skal føres logbog for den nye gyllebeholder, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden, samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og være til rådighed for tilsynsmyndigheden ved miljøtilsyn.
25. Husdyrbruget skal have mindst 9 måneders opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning.
26. Beholdere for flydende husdyrgødning skal tømmes helt mindst én gang årligt og der skal ske indvendig og udvendig inspektion (om muligt) med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektionen og evt. tiltag skal noteres i logbogen for flydelaget.
27. Håndtering af flydende husdyrgødning skal foregå under opsyn, således at spild undgås og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
28. Påfyldning af gyllevogne o. lign. skal enten foregå på en støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning, eller med gyllevogn som har påmonteret pumpe og returløb, således at spild af gylle undgås.
29. Transport af husdyrgødning på offentlige veje skal foregå i lukket vogn, så spild af gødning fra åbninger, slanger m.v. forhindres. Eventuelt spild af gødning skal straks opsamles.
30. Mindst 90 % af dybstrøelsen skal bringes direkte ud på husdyrbrugets arealer (sort jord), når stalden tømmes. Dette skal dokumenteres jf. vilkår om egenkontrol.

GENER: LUGT, STØJ, STØV, LYS OG FLUER

Lugt

31. Husdyrbruget skal renholdes og drives således, at lugtgener begrænses mest muligt.
32. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at husdyrbruget giver anledning til væsentlig større lugtgener end forudsat i miljøvurderingen, skal husdyrbruget udarbejde en handlingsplan for at nedbringe lugtgenerne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden og derefter skal husdyrbruget gennemføre handlingsplanen. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruget.
33. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at eventuelle klager over lugt er velbegrundede, skal husdyrbruget for egen regning eftervisse, at de i ansøgningen forudsatte lugtbidrag er overholdt.

Støj

34. Husdyrbrugets samlede bidrag til støjbelastningen i det åbne land må ikke overstige følgende værdier, målt ved boliger eller ved opholdsarealer, angivet som det ækvivalente, konstante, korregerede støjniveau målt i dB (A) (re. 20 µPa). Tallene i parentes angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

	Tidsrum	dB (A)
Mandag – fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A) (8 timer)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A) (7 timer)
	kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A) (4 timer)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A) (8 timer)
Alle dage (aften)	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A) (1 time)
Alle dage (nat)	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A) (½ time)

Maksimalværdien af støjniveauet om natten (kl. 22.00 – 07.00) må ikke overstige 55 dB(A) i ethvert punkt i opholdsarealer ved boliger i det åbne land.

35. Husdyrbrugets samlede bidrag til støjbelastningen i områder for blandet bolig- og erhvervsbebyggelse (områdetype 3) må ikke overstige følgende værdier, angivet som det ækvivalente, konstante, korregerede støjniveau målt i dB (A) (re. 20 µPa). Tallene i parentes angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

	Tidsrum	dB (A)
Mandag – fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A) (8 timer)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A) (7 timer)
	kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A) (4 timer)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A) (8 timer)
Alle dage (aften)	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A) (1 time)
Alle dage (nat)	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A) (½ time)

Maksimalværdien af støjniveauet om natten (kl. 22.00 – 07.00) må ikke overstige 55 dB(A) i ethvert punkt i områdetype 3 (blandet bolig- og erhvervsområde).

36. Husdyrbrugets samlede bidrag til støjbelastningen i boligområder for åben og lav boligbebyggelse (områdetype 5) må ikke overstige følgende værdier, angivet som det ækvivalente, konstante, korregerede støjniveau målt i dB (A) (re. 20 µPa). Tallene i parentes angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

	Tidsrum	dB (A)
Mandag – fredag	kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A) (8 timer)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	45 dB(A) (7 timer)
	kl. 14.00 – 18.00	40 dB(A) (4 timer)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 – 18.00	40 dB(A) (8 timer)
Alle dage (aften)	kl. 18.00 – 22.00	40 dB(A) (1 time)
Alle dage (nat)	kl. 22.00 – 07.00	35 dB(A) (½ time)

Maksimalværdien af støjniveauet om natten (kl. 22.00 – 07.00) må ikke overstige 50 dB(A) i ethvert punkt i områdetype 5 (boligområder for åben og lav boligbebyggelse).

37. Husdyrbrugets samlede bidrag til støjbelastningen i sommerhusområder og rekreative områder (områdetype 6) må ikke overstige følgende værdier, angivet som det ækvivalente, konstante, korregerede støjniveau målt i dB (A) (re. 20 µPa). Tallene i parentes angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

	Tidsrum	dB (A)
Mandag – fredag	kl. 07.00 – 18.00	40 dB(A) (8 timer)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	40 dB(A) (7 timer)
	kl. 14.00 – 18.00	35 dB(A) (4 timer)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 – 18.00	35 dB(A) (8 timer)
Alle dage (aften)	kl. 18.00 – 22.00	35 dB(A) (1 time)
Alle dage (nat)	kl. 22.00 – 07.00	35 dB(A) (½ time)

Maksimalværdien af støjniveauet om natten (kl. 22.00 – 07.00) må ikke overstige 50 dB(A) i ethvert punkt i områdetype 6 (sommerhusområder og rekreative områder).

38. Husdyrbruget skal på tilsynsmyndighedens forlangende dokumentere, at vilkår 34-37 om støj er overholdt. En sådan dokumentation kan højst kræves én gang årligt.
39. Dokumentation skal ske ved måling / beregning af den støj, aktiviteterne påfører omgivelserne. Målingerne / beregningerne skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende vejledninger om støj (pt. nr. 5/1984, nr. 6/1984 og nr. 5/1993).
40. Målingerne / beregningerne skal foretages af et målefirma / institut, som er uvildigt, og som er godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre dette arbejde.
41. Såfremt de stillede støjkrav ikke er overholdt, skal husdyrbruget udarbejde en handlingsplan med henblik på at reducere støjgenerne og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruget.

Støv

42. Driften af husdyrbruget må ikke medføre væsentlige støvgener for de omboende.

43. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at husdyrbruget give anledning til væsentlige støvgener, skal husdyrbruget udarbejde en handlingsplan med henblik på at reducere støvgenerne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden og derefter skal husdyrbruget gennemføre handlingsplanen. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruget.

Lys

44. Driften af husdyrbruget må ikke medføre væsentlige lysgener for de omboende.
45. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at husdyrbruget give anledning til væsentlige lysgener, skal husdyrbruget udarbejde en handlingsplan med henblik på at reducere lysgenerne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden og derefter skal husdyrbruget gennemføre handlingsplanen. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruget.

Fluer og skadedyr

46. Der skal foretages en effektiv fluebekæmpelse på husdyrbruget. Bekæmpelsen skal som minimum være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
47. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).
48. Der skal foretages forebyggende indsats overfor rotter. Indsatsen skal foretages af et autoriseret firma.

FORURENING

Spildevand (restvand)

49. Udsprinklingsanlægget til restvand, herunder opsamlingsbeholder og udsprinklingspumpe, skal dimensioneres i henhold til Landbrugets Byggeblad nr. 103.09.05 af 20. september 2012. Alternativt skal der udarbejdes en redegørelse for udsprinklingsanlæggets dimensionering, der dokumenterer tilsvarende sikkerhed for, at udbringning af restvand kan ske miljømæssigt forsvarligt. Dokumentation for dimensionering af udsprinklingsanlægget skal indsendes til tilsynsmyndigheden senest, når byggeriet af den nye kostald er afsluttet.
50. Der skal altid være et afgrødeareal på minimum 3.000 m² til rådighed for udsprinkling af restvand fra ensilagepladser, kørearealer mv., hvor restvandet kan udsprinkles miljømæssigt forsvarligt.

Oplag af olie, kemikalier o. lign.

51. Olier og kemikalier skal opbevares og håndteres i overensstemmelse med Odsherred Kommunes regulativ for opbevaring og håndtering af olie og kemikalier.
52. Tankning af brændstof til traktorer og maskiner skal til en hver tid ske på en plads, der er indrettet med fast og tæt bund og således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til kloak, dræn, vandløb, jord eller grundvand.

Affald

53. Der skal til en hver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt i henhold til Odsherred Kommunes affaldsregulativer.
54. Husdyrbruget skal føre register over mængde og art af farligt affald (EAK kode) og dets bortskaffelse. Registerets oplysninger og dokumentation for oplysningerne skal opbevares i mindst 5 år og være til rådighed for tilsynsmyndigheden.
55. Farligt affald må højst oplagres på husdyrbruget i 1 år.
56. Olie- og kemikalieaffald skal opbevares og håndteres i overensstemmelse med Odsherred Kommunes regulativ for opbevaring og håndtering af olie og kemikalier.

Døde dyr

57. Døde dyr skal opbevares i lukket kasse, container eller lignende. Større dyr kan opbevares på fast underlag og med fast overdækning f.eks. en kadaverkappe. Opbevaringspladsen skal placeres minimum 15 meter fra offentlig vej og på et egnet sted, således, at der i tidsrummet indtil afhentning ikke opstår uhygiejniske forhold.

BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

Skraber i gangarealer

58. Der skal installeres automatisk skraber i gangarealerne (spaltearealerne) i den nye kostald, den eksisterende kostald og den nye opdrætsstald/velfærdsstald (jf. bilag 1).
59. Der skal hver dag foretages skrabning af gangarealet hver fjerde time.
60. Skraberens skal være forsynet med timer.
61. Skraberens skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
62. Enhver form for driftsstop af skraberens skal straks udbedres.
63. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed af mere end 7 dage.
64. Tværgange, som ikke skrabs automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 2-3 gange.

Reduceret tildeling af råprotein

65. Den samlede foderration til malkekøerne må i gennemsnit maksimalt indeholde 160,70 gram råprotein pr. foderenhed (FE) på årsbasis.
66. Foderplaner skal indeholde oplysninger om indholdet af råprotein i foderet.
67. Hvert parti eller slæt af grovfodermidler, der udgør mere end 10 % af FE/ko/dag, skal analyseres for indholdet af råprotein, AAT, PBV. Dette gælder dog ikke frisk græs i sommerperioden. Analyserne skal foretages af et akkrediteret laboratorium.

68. Endagsfoderkontrol (EFK) skal foretages fire gange om året. I forbindelse med endagsfoderkontrollen skal indholdet af råprotein, AAT, PBV beregnes for alle fodermidler.
69. Foderplaner, analyser, resultater fra endagsfoderkontrollen samt indlægs- og følgesedler fra indkøbt kraftfoder og råvarer skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Energi-og vandforbrug

70. Drikkevandssystemet og overbrusningsanlægget i staldene skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild af vand undgås.
71. Staldventilatorer og andre mekaniske anlæg (mølleri, foderanlæg) skal drives, vedligeholdes og renholdes i henhold til producentens anvisninger, således at unødigt støj og el-forbrug undgås. Autoriseret service skal noteres i logbog.

EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

72. Husdyrproduktionens størrelse skal dokumenteres for hver planperiode fra 1. august til 31. juli. Af dokumentationen skal fremgå antal årsdyr for hhv. malkekøer, kvier og småkalve. For tyrekalve skal antal producerede dyr og afgangsvægt dokumenteres. Dokumentationen skal opbevares på husdyrbruget i minimum 5 år og være til rådighed for tilsynsmyndigheden ved miljøtilsyn.
73. Mængden af dybstrøelse, der køres direkte ud jf. vilkår 30, skal dokumenteres for hver planperiode fra 1. august til 31. juli. Dokumentation for opfyldelse af vilkåret skal bestå af en logbog, hvor der registreres tidspunkter, mængde af dybstrøelse og hvilke arealer hvorpå, der er udbragt dybstrøelse direkte fra stald. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i minimum 5 år og være til rådighed for tilsynsmyndigheden ved miljøtilsyn.
74. Foderanlæg, ventilationsanlæg og øvrige tekniske anlæg skal kontrolleres, rengøres og vedligeholdes efter behov, dog mindst én gang om året. Dato for kontrol og resultat af kontrollen skal registreres i egenkontroljournal. Journalen skal opbevares på husdyrbruget i minimum 5 år og være til rådighed for tilsynsmyndigheden ved miljøtilsyn.
75. Årligt forbrug af fyringsolie, dieselolie, el og vand skal dokumenteres. Dokumentationen skal opbevares på husdyrbruget i minimum 5 år og være til rådighed for tilsynsmyndigheden ved miljøtilsyn.

BEREDSKABSPLAN

76. Husdyrbruget skal til en hver tid råde over en opdateret beredskabsplan for uheld og brand på bedriften. Beredskabsplanen skal som minimum indeholde følgende oplysninger:

Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe forurening fra brand/uheld og begrænse udbredelsen af en evt. forurening.

Oplysning om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres, samt hvornår og hvordan.

Kortbilag over bedriften med angivelse af oplag af miljøfarlige stoffer og beliggenhed af afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.

Opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Planen skal opdateres efter behov f.eks. efter revidering af procedure i forbindelse med uheld.

77. Beredskabsplanen skal opbevares tilgængeligt på husdyrbruget og gennemgås sammen med de ansatte mindst 1 gang om året. Medarbejdere skal være kendt med indholdet i beredskabsplanen. Beredskabsplanen skal kunne udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand o. lign.

HUSDYRBRUGETS OPHØR

78. Ved ophør af driften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Al miljøaffald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.
79. Ved husdyrbrugets ophør skal bedriften ryddes for affald, døde dyr, spildevand, foder mv.

4 VURDERING - STALDANLÆG M.V.

Odsherred Kommune har vurderet projektets staldanlæg mv. i forhold til mulige påvirkninger af miljøet jf. husdyrlovens § 19 og 23. Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder naboer, jord, vandmiljø, natur, landskab, samt ressourceforbrug.

På baggrund af disse vurderinger, er der fastsat vilkår for produktionens størrelse, samt indretning og drift af husdyrbruget.

KORT BESKRIVELSE

Godkendelsen omfatter de landbrugsmæssige aktiviteter på landbrugsejendommen Veddingevej 13, 4550 Asnæs, som er ejet af Knud og Jacob Skovgaard Jensen. Til ejendommen er der knyttet en husdyrproduktion med CHR-nr. 11325 og ejendommen drives af I/S Skovgaard, Veddingevej 13, 4550 Asnæs under CVR nr. 27657869.

Husdyrbruget fik godkendt en udvidelse til 230 malkekøer med opdræt den 20. oktober 2009 i henhold til husdyrlovens § 12, stk. 2. Miljøgodkendelsen blev dog ikke udnyttet inden for tidsfristen og er derved bortfaldet.

Dyrehold og staldanlæg mv.

I/S Skovgaard har den 7. juni 2016 ansøgt om § 12 godkendelse til udvidelse af den eksisterende malkekvægsbesætning på ejendommen Veddingevej 13, 4550 Asnæs. Ansøgningen er indsendt elektronisk via husdyrgodkendelse.dk – skema nr. 87181, version 4.

Det ansøgte dyrehold, samt den nuværende produktion fremgår af tabel 1.

Tabel 1: Husdyrbrugets nuværende årsproduktion (nudrift), samt den ansøgte årsproduktion.

	NUDRIFT		ANSØGT	
Dyreart	Antal	Dyreenheder (DE)	Antal	Dyreenheder (DE)
Malkekøer (tung race)	102	140,99 (norm EKM)	240	348,90 (11000 EKM)
Kvier (6-24 mdr.)	83	37,54	195	88,19
Kælvkvier (24-25 mdr.)	0	0	10	6,05
Småkalve (0-6 mdr.)	28	7,57	65	17,57
Tyrekalve (40-220 kg)	0	0	120	14,12
Slagtesvin (30-102 kg)	2500	59,52	0	0
I alt		245,62		474,82

Dyreenhederne er beregnet på baggrund af bilag 1 i husdyrgødningsbekendtgørelsen (bek. nr. 1318 af 26. nov. 2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. på ansøgningstidspunktet).

Odsherred Kommune har kontrolleret, at ansøgningens oplysninger om husdyrbrugets nuværende produktion (nudrift) stemmer overens med den tilladte produktion jf. Vestsjællands Amts afgørelse om ikke-VVM pligt af 22. september 2006.

Tabel 2: Husdyrbrugets ansøgte produktionsanlæg

Anlæg	Størrelse	Staldsystem/beskrivelse
Ny kostald	3.500 m ²	Malkekøer: Sengestald med spalter
Ny opdrætsstald/velfærdsstald	800 m ²	Goldkøer, kælvkvier: Dybstrøelse (spalter ved ædeplads) Kvier (6-12 mdr.): Sengestald med spaltegulv Småkalve (0-6 mdr.): Dybstrøelse (hele arealet)
Småkalvestald (i eksisterende lade og malkestald)	450 m ²	Småkalve: Dybstrøelse (hele arealet) Tyrekalve: Dybstrøelse (hele arealet)
Ny gyllebeholder	3.500 m ³	Fast overdækning (teltoverdækning)

An aerial photograph overlaid with a technical site plan of a farm complex. The plan includes several buildings with labels in Danish: 'Nye stald' (new stable), 'Gokke stald' (chicken coop), 'Fyrum og foderlade' (hayrack and feed store), 'Køje + malkestald' (cowshed and milking parlor), 'Kvægstald' (horse stall), 'Hals' (gate), 'Mælkehuse' (milk house), 'Ny tilbygning' (new extension), 'Døde dyr' (dead animals), 'Spildevand larve til offentlig kloak' (wastewater larvae to public sewer), and 'Ny gyllebeholder 2800 m³' (new manure tank 2800 m³). Dimensions are provided in meters (m) and feet (ft): 95 m, 12 m, 15.6 ft, 16.5 m, 27.6 m, 12.5 m, and 35 m. A circular feature is labeled 'Døde dyr'. A large circular area is labeled 'Ny gyllebeholder 2800 m³'. A rectangular area is labeled 'Gokke stald'. A small building is labeled 'Fyrum og foderlade'. A larger building is labeled 'Køje + malkestald'. A building is labeled 'Kvægstald'. A gate is labeled 'Hals'. A building is labeled 'Mælkehuse'. A new extension is labeled 'Ny tilbygning'. A dead animal is labeled 'Døde dyr'. Wastewater larvae are labeled 'Spildevand larve til offentlig kloak'. A manure tank is labeled 'Ny gyllebeholder 2800 m³'.

Figur 1. Husdyrbrugets nye og eksisterende anlæg

LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

Lokalisering og afstandskrav

Husdyrbruget ligger i landzone ca. 300 meter nordvest for landsbyen Høve (rammeområde 10L1). Figur 2 viser husdyrbrugets placering i forhold til planrammerne i Odsherreds Kommuneplan 2017-2029.

Figur 2. Husdyrbrugets placering i forhold til kommuneplanrammer.

Nærmeste byzoneområde er et fremtidigt boligområde i Asnæs ca. 1.800 meter sydøst for husdyrbruget (rammeområde 10B9 - Boligområde Ellebækken) og nærmeste sommerhusområde ligger ca. 350 meter nordøst for husdyrbruget (rammeområde 11S1 - Veddinge Strand).

Der er 1.300 meter til Odsherred Dyrepark (rammeområde 10R5, samt lokalplan nr. 105 - område til dyrepark ved Esterhøjvej). Området er udlagt til rekreativt formål.

Den nærmeste nabobeboelse (Veddingevej 7, 4550 Asnæs) er uden landbrugspligt og ligger ca. 75 meter syd for husdyrbrugets anlæg (målt fra de eksisterende ensilagepladser). Den nye opdrætsstald ligger i en afstand af ca. 135 meter og den nye gyllebeholder ligger i en afstand af ca. 220 meter fra beboelsen.

Den nærmeste nabobeboelse med landbrugspligt (Veddingevej 12, 4550 Asnæs) ligger ca. 130 meter øst for husdyrbrugets anlæg (målt fra de eksisterende ensilagepladser). Den nye opdrætsstald og den nye kalvestald ligger i en afstand af ca. 180 meter fra beboelsen.

Den nærmeste nabobeboelse i forhold til den nye gyllebeholder er Veddingevej 17, 4540 Fårevejle. Ejendommen er med landbrugspligt og beboelsen ligger ca. 200 meter sydvest for gyllebeholderen.

Det er ikke tilladt at etablere, udvide og ændre husdyrbrug, der medfører forøget forurening, i en afstand mindre end 50 meter fra en nabobeboelse og i en afstand mindre end 50 meter fra eksisterende og

fremtidige byzone- og sommerhusområder, lokalplanlagte områder i landzone udlagt til boligformål m.v. (husdyrloven § 6).

Odsherred Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at forbudszonen på 50 meter er overholdt.

Placering af stalde og gødningsopbevaringsanlæg mv. skal desuden overholde afstandskravene i Husdyrlovens § 8. Tabel 3 viser anlæggenes placering i forhold til disse afstandskrav.

Tabel 3. Placering af stalde og gødningsopbevaringsanlæg ift. afstandskrav

Nærmeste....	Afstand	Beskrivelse	Afstands-krav
Ikke almene vandforsyningsanlæg	85 meter	Boring DGU nr. 190.348 – privat boring i marken nordøst for gl. ungkvægstald	25 meter
Almene vandforsyningsanlæg	475 meter	Boring DGU nr. 190.169 – Skamlebæk vandværk - sydvest for gyllebeholdere	50 meter
Vandløb og søer	310 meter	Sø nordvest for gyllebeholdere Vandløb nord for ny småkalvestald	15 meter
Vandløb – dræn	> 15 meter	Oplyst af ansøger	15 meter
Åbne vandløb og søer > 100 m ²	310 meter	Sø nordvest for gyllebeholdere	100 meter*
Offentlig vej og privat fællesvej	5 meter 15 meter	Ny småkalvestald (eks. lade) og ny kostald i forhold til Veddingevej	15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25 meter	Ingen i nærheden	25 meter
Beboelse på samme ejendom	3 meter	Ferielejlighed øst for gl. opdrætsstald	15 meter
Naboskel	90 meter	Eksisterende og ny gyllebeholder (naboskel mod vest)	30 meter

* Husdyrlovens § 8, stk. 2

Den nye kostald og den nye gyllebeholder bliver bygget på et eksisterende markareal. Idet der kan fremkomme ukendte drænledninger i forbindelse med byggeriet, sætter Odsherred Kommune vilkår om, at drænledningen lægges i tætte rør i en afstand af minimum 15 meter fra stalde og gødningsopbevaringsanlæg.

Der er ferielejligheder i en tidligere staldbygning, der ligger parallelt med Veddingevej. Den nærmeste lejlighed ligger ca. 3 meter fra den gamle opdrætsstald, der fortsat er i brug. Lejlighederne er etableret jf. landzonetilladelse af 14. december 2006.

Den eksisterende lade, hvor der etableres småkalvestald, ligger ca. 5 meter fra Veddingevej. Da det er en eksisterende bygning, vil det ikke ændre på oversigtsforholdene ved Veddingevej. På denne baggrund meddeler Odsherred Kommune dispensation fra afstandskravet. Der fastsættes ingen vilkår i relation til dispensationen. De nye stalde og den nye gyllebeholder overholder afstandskravet på 15 meter til vej.

Odsherred Kommune vurderer herefter, at alle afstandskrav jf. husdyrlovens § 8 er overholdt.

Bygge- og beskyttelseslinjer

Ved vurderingen af nyt byggeri skal der tages hensyn til naturbeskyttelseslovens og planlovens regler om bygge- og beskyttelseslinjer. Den nye kostald, den nye opdrætsstald og den nye gyllebeholder ligger uden for følgende bygge- og beskyttelseslinjer: strandbeskyttelseslinjen, sø- og åbeskyttelseslinjen, skovbyggelinjen, kirkebyggelinjen og fortidsmindebeskyttelseslinjen.

Husdyrbrugets anlæg ligger inden for kystnærhedszone B. Her kan der placeres anlæg og bebyggelse, som er erhvervsmæssigt nødvendig for driften af en landbrugsejendom, når byggeriet er af underordnet betydning for de landskabelige værdier.

Det nærmeste beskyttede fortidsminde er en gravhøj, der ligger ca. 300 meter sydøst for den nye opdrætsstald. Fortidsmindelinjen er overholdt.

Odsherred Kommune vurderer, at placeringen af husdyrbrugets stalde og gødningsopbevaringsanlæg mv. ikke er i strid med ovennævnte bygge- og beskyttelseslinjer efter naturbeskyttelsesloven og planloven.

Særlige landskabelige, geologiske, natur-, rekreative eller kulturmæssige områder udpeget i den fysiske planlægning (kommuneplanen)

Husdyrbrugets anlæg (stalde og gødningsopbevaringsanlæg mv.) ligger i et område, der i Kommuneplanen 2017- 2029 er udpeget som nationalt geologisk interesseområde. Geologiske interesseområder har værdifulde geologiske landskabstræk, som ikke må sløres eller ødelægges af gravning, bebyggelse, tekniske anlæg eller skovplantning.

Husdyrbrugets anlæg ligger uden for områder, der er udpeget som større uforstyrrede landskaber, kystlandskab, kulturmiljø, og litorinaskrænter.

Husdyrbruget ligger endvidere uden for kommuneplanens udpegninger til jordbrugsområde, område for store husdyrbrug, samt særligt værdifulde jordbrugsområder.

Naturområder

Husdyrbrugets anlæg (stalde og gødningsopbevaringsanlæg mv.) ligger uden for internationale beskyttelsesområder (Natura 2000), beskyttede naturtyper (§ 3-områder), naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser, potentielle naturområder, økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser, lavbundsområder og fredede områder.

Husdyrbruget ligger i nærheden af flere fredede områder og naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser. Den nærmeste fredede område er Veddinge Bakker, der ligger ca. 60 meter vest for den nye kostald og det nærmeste naturområde med særlige naturbeskyttelsesinteresser er ved Høve Skov og ligger ca. 100 meter nord for den nye kostald.

Kulturhistoriske værdier

Husdyrbrugets anlæg (stalde og gødningsopbevaringsanlæg mv.) ligger uden for områder, der er udpeget som kirkeomgivelser i kommuneplan 2013-2025 (samt i forslag til kommuneplan 2017- 2029).

Der er registreret beskyttede sten- og jorddiger i nærheden af husdyrbrugets anlæg. Der må ifølge museumsloven § 29 a ikke foretages ændringer i tilstanden af sten- og jorddiger. Det nærmeste sten- og jorddige ligger ca. 8 meter vest for den nye gyllebeholder.

Odsherred Kommune vurderer, at husdyrbrugets nye stalde og gødningsopbevaringsanlæg ikke er i strid med ovennævnte udpegninger i Kommuneplanen 2017- 2029.

Odsherred Kommunes Landskabsanalyse 2012 – karakterområdet Vejrhøjbuken

Odsherred Kommune har vurderet de landskabelige påvirkninger af projektet og i den forbindelse indtaget anbefalingerne fra Odsherred Kommunes Landskabsanalyse 2012:

Husdyrbruget er beliggende i karakterområdet Vejrhøjbuken. Landskabet i dette område er karakteriseret ved et højtliggende bueformet randmorænestrøg ud mod Sejerø Bugt præget af vekslende, intensivt dyrkede markfelter og græsningsarealer af middel skala på den bakkede højderyg. Bebyggelsen består af enkeltliggende gårde og huse spredt i landskabet, snoede vejforløb, større oprindelige skovområder og områder med sommerhuse omkranset af beplantning. Det kuperede terræn veksler mellem åbne kig, lavninger, samt forskellig arealanvendelse og bevoksning og området rummer en mængde udsigter ud i Sejerø og Nekselø Bugter, samt ind over de, på landsiden, lavereliggende karakterområder.

Bebyggelsesstrukturen i området er primært karakteriseret ved enkeltliggende husmandssteder og få gårde i det åbne land, som ligger indpasset i terrænet i lokale lavninger. Landsbyerne Høve, Veddinge, Ris og Vindekilde ligger i lokale lavninger på kanten af randmorænen ind mod det bagvedliggende, beskyttede, bølgede morænelandskab, som ligger i nabokarakterområdet Asnæs Landbrugslandskab.

Området rummer markante enkeltstående og samlinger af gravhøje på de højeste af randmorænenes bakketoppe. Esterhøj, der ligger ca. 450 meter fra husdyrbruget, fremstår tydeligt i landskabet og understøtter dermed oplevelsen af landskabet som særligt oplevelsesrigt.

Landskabsanalysen anbefaler, at det åbne land friholdes for ny bebyggelse, som bryder den karakteristiske bebyggelsesstruktur præget af husmandsudstykninger med mindre enkeltliggende huse og gårde. Ny bebyggelse bør opføres i tråd med den eksisterende bebyggelse, i tilknytning til lavninger, således bebyggelsens udtryk i landskabet bibeholdes.

Landskabsanalysen anbefaler endvidere, at området ikke tilføres tekniske anlæg, som vil påvirke landskabets nuværende rolige og uforstyrrede fremtoning, herunder de markante indkig til og udkig fra områdets oplevelses- og udsigtspunkter.

Vurdering af anlæggets placering i landskabet

Husdyrbrugets eksisterende anlæg består af en kostald (750 m²), der er opført i 2001 og en gl. ungkvægstald (ca. 100 m²) opført i 1980. Der er desuden indrettet kalvestald i halvdelen af den eksisterende lade fra 1979. Kostalden er opført i røde stålplader med åbne sider og gråt eternittag. Bygningshøjden er ca. 7 meter og sidehøjden 4,5 meter. Kostalden ændres med det ansøgte projekt til opdrætsstald. Den gl. ungkvægstald er opført i gule mursten med gråt eternittag og forbliver uændret.

Udover kalvestalden i laden fra 1979, bliver der indrettet kalvestald i den eksisterende malkestald fra 2001 således, at kalvestalden udgør i alt (450 m²). Malkestalden er opført i gule mursten med gråt eternittag. Laden er opført i røde stålplader med en sidehøjde på 3 meter og ca. 6 meter til kip.

Husdyrbrugets ældste stalde har tidligere været anvendt til slagtesvineproduktion og anvendes nu til maskiner mm.

De eksisterende staldanlæg mv. ligger indpasset i terrænet i tilknytning til en lavning, idet alle stalde har nogenlunde i samme terrænkote og kostalden er gravet ind i bakken mod sydvest.

Den nye kostald (3.500 m²) ønskes opført i stålplader i grå nuancer med gråt eternittag. Bygningshøjden bliver 7-8 meter og sidehøjden 4,5 meter. Langsiderne bliver åbne med gardiner. Den nye kostald skal ligge i samme terrænkote som den eksisterende kostald.

Den nye opdrætsstald (800 m²) opføres som en tilbygning i den sydlige ende af den gamle kostald samt en tilbygning langs vestsiden af den eksisterende kostald. Stalden opføres i samme dimensioner, materialer og farver som den eksisterende kostald.

Den nye gyllebeholder opføres syd for den eksisterende gyllebeholder. Terrænet ved den nye gyllebeholder er 1-2 meter lavere end ved den eksisterende beholder. Der stilles vilkår om, at overkanten af den nye gyllebeholder maksimalt må være 2 meter over det naturlige terræn af hensyn til de landskabelige værdier.

Odsherred Kommune vurderer på baggrund af ansøgningsmaterialet og besigtigelse af omgivelserne fra Esterhøj, Veddingevej og Strandgårdsvej den 21. april 2017, at anlægget vil blive indpasset i landskabet med hensyn til placering, farver og materialer. Den nye kostald ønskes placeret i samme terrænkote som den eksisterende kostald på ejendommen. Det vil betyde, at bygningen bliver sænket ned i den lavning, som de øvrige bygninger ligger i. Samtidig vil det betyde, at der skal flyttes meget jord i forbindelse med terrænreguleringen.

Kommunen har ved vurderingen lagt vægt på, at anlægget ikke bliver dominerende i landskabet eller medfører en væsentlig påvirkning af indkig til og udkig fra Esterhøj. Odsherred Kommune vurderer herefter, at anlæggets placering og udformning er i overensstemmelse med landskabsanalysens anbefalinger.

Odsherred Kommune stiller en række vilkår til placering og udformning af de nye stalde og den nye gyllebeholder. Vilkårene stilles for at fastholde forudsætningerne for landskabsvurderingen.

Odsherred Kommune vurderer samlet i den konkrete sag, at projektet med de stillede vilkår ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de landskabelige værdier i området.

DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

Dyretyper fordelt på staldafsnit

Tabel 4 viser, hvordan den ansøgte produktion er fordelt i de forskellige staldafsnit. Denne fordeling ligger til grund for ansøgningens lugt- og ammoniakberegninger.

Tabel 4. Produktionsoversigt - dyretyper fordelt på staldafsnit

Dyrehold og staldtype	Antal dyr	Antal stipladser	Antal dyreenheder (DE)
Gl. slagtesvinestalde (dyrehold ophører)	0	0	0
Småkalvestald - småkalve (0-6 mdr.) Dybstrøelse (hele arealet)	35	-	9,46
Småkalvestald - tyrekalve (40-220 kg) Dybstrøelse (hele arealet)	120	15	14,12
Opdrætsstalden (eksisterende kostald) - kvier (12-24 mdr.) Sengestald med spaltegulv (kanal, linespil)	110	-	55,04
Gl. ungkvægsstald - kvier (12-24 mdr.) Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)	20	-	10,01
Ny opdrætsstald/velfærdsstald - småkalve (0-6 mdr.) Dybstrøelse (hele arealet)	30	-	8,11
Ny opdrætsstald/velfærdsstald - kvier (6-12 mdr.) Sengestald med spaltegulv (kanal, linespil)	65	-	23,15
Ny opdrætsstald/velfærdsstald - Malkekøer (11.000 EKM) Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)	10	-	14,54
Ny opdrætsstald/velfærdsstald - Kælviekvier (24-25 mdr.) Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)	10	-	6,05
Ny kostald - Malkekøer (11.000 EKM) Sengestald med spaltegulv (kanal, linespil)	230	-	334,36
Total			474,82

Odsherred Kommune stiller vilkår om, at fordeling af dyreholdet i staldene skal svare til det ansøgte. Vilkåret er stillet for at fastholde forudsætningerne for beregningerne af ammoniak og lugt.

Staldindretning

Ansøger har oplyst, at kostalden og opdrætsstalden (eksisterende kostald) er indrettet med fast gulv og skraber, hvilket er et staldsystem med lav ammoniakfordampning. Husdyrgødningen herfra håndteres som gylle. Der etableres en række ekstra sengebåse i den eksisterende kostald. De øvrige stalde bliver ikke renoveret eller ændret i forbindelse med udvidelsen.

Den gamle ungkvægsstald, samt et afsnit i den nye kostald (goldkøer, kælviekvier mv.) er indrettet med dybstrøelse, samt lang ædeplads med spalter.

Småkalvestalden og en del af den nye opdrætsstald er indrettet med dybstrøelse i hele arealet. Der er betongulv og ingen afløb fra stalden.

Der pumpes gylle fra staldene til gyllebeholder to gange dagligt i ca. 15 min. Pumpning og håndtering af gylle foregår i lukket rørsystem inden for normal arbejdstid. I fremtiden forventer ansøger at gyllen kan leveres til biogasanlæg. Det vil betyde at gyllen bliver hentet direkte fra den nye stald.

Ventilation

Der er naturlig ventilation i alle stalde.

Foder

Ansøger oplyser, at der anvendes ensilage af majs og græs, samt korn og færdigblandet tilskudsfoder og mineralblanding tilpasset dyrenes alder og behov.

Ensilage opbevares på ensilagepladser på bedriften. Der anvendes ikke så vidt muligt ikke ensilagestakke i marken. De generelle regler for opbevaring af ensilage vil blive overholdt.

Halm, tilskudsfoder og mineralblandinger opbevares i foderladen.

Staldhygiejne

Ansøger oplyser, at rengøring i staldene og omkring ejendommen foretages jævnligt for at undgå uhygiejniske forhold og mindske risikoen for lugtgener for de omkringboende.

Odsherred kommune stiller vilkår om, at der til stadighed skal tilstræbes en god staldhygiejne, herunder skal det sikres, at sengebåse inklusive gulve holdes tørre og rene, at dyrene holdes rene, at støv- og smudsbelægning i staldene fjernes og fodringssystemer holdes rene (jf. NMK-132-00696). God staldhygiejne vil medvirke til at forebygge lugtgener og unødigt høj ammoniakfordampning.

Odsherred Kommune vurderer herefter, at husdyrbrugets drift med hensyn til renholdelse af stalde mv. foregår miljømæssigt forsvarligt.

Spildevand (restvand)

Malkeanlæg og køletank rengøres og desinficeres med f.eks. Nitra-Cid og Alka-Cid eller lignende. Vaskevandet ledes til gyllebeholderen. Drikkevandsspild, samt vaskevand fra rengøring af staldene ledes til gyllebeholder. Spildevandet udbringes sammen med husdyrgødningen på markerne. Spildevandet er indregnet i opgørelsen af gødningsmængderne og indgår derfor også i beregningen af opbevaringskapacitet for gyllen. Tabel 5 viser en oversigt over spildevand, der er indregnet i husdyrgødningen.

Tabel 5. Spildevandsmængde, der er indregnet i husdyrgødning (m³ pr. år)

Type	Anslået, m ³	Afledes til
Drikkevandsspild (0,4 m ³ pr. ko)	100	Indregnet i husdyrgødning
Rengøring af stalde og malkeanlæg (3 m ³ pr. ko)	720	Indregnet i husdyrgødning
I alt	820	Indregnet i husdyrgødning

Rengøring af maskiner foregår på befæstet areal ved plansiloerne, hvorfra der er afløb til den lille gyllebeholder (530 m³). Restvand fra ensilagepladser og eksisterende kørearealer mellem ensilagepladser og foderborde ledes ligeledes til den lille gyllebeholder (530 m³). Det forventes, at der bliver støbt ca. 100-200 m² køreareal i forbindelse med den nye kostald og overfladevandet herfra vil også blive ledt til gyllebeholder. Tabel 6 viser en oversigt over spildevand, der afledes til gyllebeholder.

Tabel 6. Mængde af restvand, der ledes til opsamlingsbeholder (m³ pr. år)

Type	Anslået, m³	Afledes til
Vaskevand, landbrugsmaskiner	25	Gyllebeholder / udsprinkling
Restvand fra ensilagepladser, 1500 m² (0,7 m³ pr. m²)	1050	Gyllebeholder / udsprinkling
Restvand fra eks. kørearealer, 1300 m² (0,7 m³ pr. m²)	910	Gyllebeholder / udsprinkling
Restvand fra nye kørearealer, 200 m² (0,7 m³ pr. m²)	140	Gyllebeholder / udsprinkling
I alt	2125	Gyllebeholder / udsprinkling

Ansøger oplyser, at restvandet opsamles i en pumpebrønd (10 m³) ved den lille gyllebeholder, hvorfra der er mulighed for at lede vandet til gyllebeholder eller tilslutte det til et sprinkleranlæg, så det kan udsprede direkte på græsarealer tæt på ejendommen i henhold til de generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen. I pumpebrønden er monteret en flyder, der sørger for automatisk start og stop af pumpen. Sprinkleren flyttes efter behov.

Odsherred Kommune vurderer, at spildevandet er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser for restvand. For at sikre, at udsprinkling af restvand sker miljømæssigt forsvarligt, stiller Odsherred Kommune vilkår om, at udsprinklingsanlægget skal dimensioneres i henhold til Landbrugets Byggeblad om udsprinkling af ensilagesaft og restvand af 8. oktober 2009 (revideret 20.09.2012). Alternativt kan der indsendes en opgørelse af anlæggets dimensionering, der dokumenterer tilsvarende sikkerhed for, at udsprinklingen kan ske miljømæssigt forsvarligt. Der stilles desuden vilkår til udsprinklingsarealets størrelse. Odsherred Kommune vurderer herefter, at restvandet på husdyrbruget bliver håndteret miljømæssigt forsvarligt.

Der foregår ikke vask af sprøjteudstyr på husdyrbruget.

Sanitært spildevand fra medarbejderfaciliteter såsom toilet, baderum, køkken mv. vurderes i forbindelse med byggetilladelsen.

Odsherred Kommune vurderer herefter, at spildevand (restvand) håndteres og opbevares miljømæssigt forsvarligt på husdyrbruget.

Regnvand fra tage og befæstede arealer

Tagvand fra de eksisterende staldbygninger ledes til markdræn. Det er planlagt, at tagvandet fra de nye staldbygninger også skal ledes til markdræn. Udledning af tagvand kræver udledningstilladelse i henhold til miljøbeskyttelsesloven. Husdyrbruget har desuden store befæstede arealer mellem driftsbygningerne, hvorfra overfladevandet udledes til markdræn. Ansøger har oplyst, at mængden af regnvand fra tagflader og befæstede arealer, der afledes til markdræn, udgør 4.500 m³.

Arealet mellem den gl. ungdyrstald, foderladen, den fremtidige småkalvestald (tidl. lade) og Veddingevej er et befæstet køreareal (ca. 1300 m²). Der er flere nedløbsriste fra arealet og overfladevandet ledes til markdræn. Der håndteres husdyrgødning på arealet, når der tømmes dybstrøelse ud af staldene (hver anden måned). Der kan være risiko for, at overfladevandet indeholder rester af husdyrgødning.

Odsherred Kommunen vurderer på denne baggrund, at udledning af overfladevandet fra kørearealet til markdræn kræver udledningstilladelse i henhold til miljøbeskyttelsesloven.

Oplag af olie og kemikalier m.v.

Dieselolie til maskiner mv. opbevares i typegodkendt overjordisk olietank (2500 liter), der er placeret på betongulv i maskinhuset (den gamle slagtesvinestald). Andre olieprodukter opbevares i lukkede beholdere på spildbakke ligeledes i maskinhuset.

Der anvendes både alkaliske og syreholdige rengøringsmidler til malkeanlæg og køletank. Rengøringsmidlerne opbevares ved malkestalden i et rum, der er indrettet med fast gulv og uden afløb.

Medicin opbevares i medicinskab, der er placeret i stalden.

Der opbevares ikke pesticider på husdyrbruget.

Placering af dieseltank, olieoplag, rengøringsmidler og medicinskab fremgår af beredskabsplanen.

For at minimere risikoen for forurening af jord, overfladevand og grundvand, stilles der vilkår om, at opbevaring og håndtering af olie og kemikalier skal ske i overensstemmelse med reglerne i Odsherred Kommunes olie- og kemikalierregulativ. Der stilles endvidere vilkår om, at tankning af brændstof skal ske på en plads med fast og tæt bund således, at spild kan opsamles og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Der stilles ikke særlige vilkår i forbindelse med opbevaring af dieselolie i olietank, da dette er omfattet af olietanksbekendtgørelsen.

Odsherred Kommune vurderer herefter, at olie- og kemikalieprodukter, samt medicin håndteres og opbevares miljømæssigt forsvarligt på husdyrbruget.

Affald

Der produceres en række forskellige affaldstyper på husdyrbruget. Affaldet sorteres og bortskaffes til godkendte modtagere.

Brændbart affald i form af wrapplastik, papir og pap bliver opsamlet i container og bortskaffes som stor-skrald eller via den kommunale erhvervsaffaldsordning.

Jern og metal opbevares i laden og afhændes til produkthandler. Glas bortskaffes til kommunens genbrugsplads.

Klinisk risikoaffald i form af medicinglas og -rester samt kanyler opbevares i medicinskab eller spand ved stalden og indleveres på genbrugsplads eller sendes med dyrlægen retur.

Spildolie opbevares i tromler med spildbakke under i laden. Spildolie afhentes af AVISTA OIL (tidl. Dansk Olie Genbrug) og genbruges.

Bortskaffelse af affald reguleres af affaldsbekendtgørelsen, samt Odsherred Kommunes regulativer om affald, som alle borgere og virksomheder i kommunen er forpligtet til at følge.

Odsherred Kommune stiller vilkår om, at opbevaring og håndtering af olie og kemikalieaffald skal ske i overensstemmelse med reglerne i kommunens olie- og kemikalierregulativ for at minimere risikoen for forurening af jord, overfladevand og grundvand. Der stilles endvidere vilkår om, at farligt affald højt må oplagres i 1 år på husdyrbruget og at der skal føres register over mængde og art af farligt affald (EAK kode 020108 - Landbrugskemikalieaffald indeholdende farlige stoffer) og dets bortskaffelse. Registerets

oplysninger, samt dokumentation for oplysningerne skal opbevares i 5 år og være til rådighed for tilsynsmyndigheden.

Odsherred Kommune vurderer herefter, at affald håndteres og opbevares miljømæssigt forsvarligt på husdyrbruget.

Døde dyr

Døde dyr opbevares på spalteunderlag med presenning over indtil afhentning. Afhentningsstedet er placeret ved den eksisterende gyllebeholder vest for ejendommen. Der er ca. 230 meter til nærmeste nabobeboelse (Veddingevej 17).

Opbevaring og afhentning af selvdøde og aflivede dyr reguleres af bekendtgørelse nr. 558 af 1. juni 2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr. Bekendtgørelsen stiller bl.a. krav om, at døde dyr skal opbevares sådan, at de er sikret mod ådselædende dyr og opbevaringsfaciliteten skal placeres i passende afstand fra offentlig vej for at forebygge spredning af smitstoffer.

Odsherred Kommune vurderer, at afhentningsstedets placering i forhold til naboerne ikke vil medføre lugtgener på grund af afstanden. For at undgå uhygiejniske forhold i forbindelse med opbevaring af døde dyr stiller Odsherred Kommune vilkår om, at døde dyr skal opbevares i lukket kasse, container eller lign. Større dyr kan opbevares på fast underlag og med fast overdækning, f.eks. en kadaverkappe. Odsherred Kommune vurderer, at anvendelse af spalteunderlag til større døde dyr lever op til vilkåret. En presenning kan dog ikke betragtes som fast overdækning.

Odsherred Kommune stiller desuden vilkår om, at opbevaringsfaciliteten skal placeres minimum 15 meter fra offentlig vej og på et egnet sted, således, at der i tidsrummet til afhentning ikke opstår uhygiejniske forhold.

Odsherred Kommune vurderer herefter, at døde dyr vil blive håndteret og opbevaret miljømæssigt forsvarligt på husdyrbruget.

Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøger har oplyst, at driftsforstyrrelser eller uheld, der kan medføre væsentlig forurening i forhold til normal drift, vil kunne ske i forbindelse med håndtering og opbevaring af husdyrgødning, olie og kemikalier eller ved strømsvigt og fejl i foderblandingerne.

For at minimere risikoen for uheld sker pumpning af gylle altid under opsyn. Olietankene kontrolleres jævnligt og der udarbejdes foderplaner 2-12 gange årligt for optimering af fodereffektivitet.

Dieseltanken udskiftes i overensstemmelse med olietankbekendtgørelsens sløjfningsterminer og kontrolleres jævnligt.

På husdyrbruget er der udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver hvilke forholdsregler medarbejderne og ejer skal tage ved brand, udslip af gylle, spild af olie- og kemikalier, strømsvigt og deraf følgende uheld og kritiske situationer.

Ved at følge retningslinjerne i beredskabsplanen forventes skadevirkninger ved eventuelt uheld minimeret, da der vil ske forureningsbegrænsende foranstaltninger i form af inddæmning og oppumpning m.v.

Husdyrbruget har kapacitet til oplagring af 6.610 m³ gylle. På baggrund af gylleoplagets størrelse stiller Odsherred Kommune vilkår om, at husdyrbruget skal have en beredskabsplan for brand og uheld, herunder gylleuheld.

Beredskabsplanen skal indeholde procedurer for at stoppe uheld og begrænse udbredelsen af eventuel forurening, oplysning om personer og myndigheder, der skal kontaktes, kortbilag med angivelse af afløbssystemer og oplag af miljøfarlige stoffer mv. og en opgørelse over materiel, der kan anvendes til afhjælpende foranstaltninger ved uheld.

Hvis der monteres fast pumperør på gyllebeholderne, stiller Odsherred Kommune krav om etablering af støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder, hvor påfyldning af gylle ved gyllebeholderen finder sted.

For at forhindre forurening af jord og grundvand i forbindelse med spild af gylle, stilles der endvidere krav om, at al håndtering af gylle foregår under opsyn.

Endelig stilles der vilkår om indvendig og udvendig inspektion af gyllebeholdere én gang årligt. Det er ikke intentionen, at hele beholderen skal fritlægges for inspektion, men blot at den én gang om året efterses for evt. revner mm.

Odsherred Kommune vurderer herefter, at risikoen for væsentlig forurening som følge af driftsforstyrrelser og uheld er minimeret.

GØDNINGSPRODUKTION OG OPBEVARINGSKAPACITET

Gødningstyper og mængder

Størstedelen af husdyrgødningen fra produktionen består af gylle. Ifølge ansøgers oplysninger udgør den årlige gylleproduktion i ansøgt drift 8.217 tons gylle. Mængden af den producerede gødning og restvand, der ledes til gyllebeholder er opsummeret i tabel 7.

Tabel 7. Gødningsmængde mv., der ledes til gyllebeholder

Gødningstype	tons
Kvæggylle (inkl. restvand fra stalde mv.)	8.217
Restvand fra ensilagepladser og køreareal mv.	2.125*
Fradrag i regnvand pga. teltoverdækning på ny gyllebeholder	- 350
Total	10.017

* En væsentlig mængde af restvandet udsprinkles direkte på græsmark

Restvand fra ensilagepladser og køreareal er ikke medregnet i mængden af gødning mv., der ledes til beholder. Restvandet opsamles i pumpebrønden (10 m³) ved den lille gyllebeholder (530 m³) og herfra er der mulighed for at lede vandet til gyllebeholderen eller tilslutte det til et sprinkleranlæg, så det kan udbringes direkte på markerne i henhold til reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Tabel 8 viser en oversigt over husdyrbrugets beholdere til flydende husdyrgødning mv.

Tabel 8. Opbevaringsanlæg

Gødningstype	Overdækning	Kapacitet, m ³
Eksisterende gyllebeholder fra 1984	Naturligt flydelag	530
Eksisterende gyllebeholder fra 2001	Naturligt flydelag	2.300
Ny gyllebeholder	Fast overdækning (telt)	3.500
Forbeholder	Betonlåg	80
Gyllekanaler	-	200
Total		6.610

Ansøger oplyser, at gyllebeholderne er stabile beholdere, lavet af typegodkendt beton, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttet imod tæring. En gang årligt tømmes gyllebeholderne for inspektion og evt. reparation. Der foretages lovpligtigt eftersyn og vedligeholdelse i henhold til 10 års beholderkontrollen. Der føres regelmæssigt logbog for flydelaget på de to beholdere med naturligt flydelag og flydelaget reetableres, hvis det er nødvendigt. Flydelaget består af halm fra staldene.

Ansøger oplyser endvidere, at al omlastning af gylle sker med gyllevogn/lastbil med fastmonteret kran, hvor pumpen sidder på gyllevognen/lastbilen, og der sker en automatisk tømning af pumperøret. Omlastning sker altid under opsyn, derfor vurderes det, at der ikke er større risiko for uheld i forbindelse med utilsigtet igangsætning af pumper, spild m.m. Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle. Der er ingen stationære pumper, hvilket fjerner risikoen for tab af gylle til miljøet.

Opbevaringskapacitet

Odsherred Kommune har beregnet, at husdyrbruget har en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning på ca. 7,6 måneder med en samlet gylleproduktion på 10.017 (inkl. restvand) og opbevaringsanlæg på i alt 6.610 m³ ($6.610/10.017 \cdot 12$ mdr.).

Hvis en del af regnvandet (min. 1.200 m³) fra kørearealer og ensilagepladser mv. udspreddes direkte fra opsamlingsbeholderen kan opbevaringskapaciteten beregnes til 9,0 måneder ($6.610/8.817 \cdot 12$ mdr.).

Hvis alt regnvand (2.125 m³) fra kørearealer og ensilagepladser mv. udspreddes direkte fra opsamlingsbeholderen kan opbevaringskapaciteten beregnes til 10,0 måneder ($6.610/7.867 \cdot 12$ mdr.).

Odsherred Kommune vurderer, at husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning er opfyldt.

På husdyrbruget produceres der desuden ca. 504 tons dybstrøelse fra småkalve, kvier (12-24 mdr.), kællekvier og goldkøer. Ansøger oplyser, at 90 % af dybstrøelsen udbringes direkte og 10 % opbevares på møddingsplads (plansiloområdet) eller i kompoststak i marken i henhold til reglerne herom.

Odsherred Kommune stiller vilkår om, at der i forbindelse med udarbejdelsen af den årlige mark- og gødningsplan, skal udarbejdes et lagerregnskab for den efterfølgende planperiode, der dokumenterer, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet for husdyrgødning frem til den 1. april. Dette vilkår stilles for at sikre, at beholderne ikke er fyldte den 1. februar med fare for overløb, hvis udbringning forhindres pga. vejret og lignende, samt at man bedre har mulighed for at disponere udbringningstidspunktet i forhold til afgrødens behov.

For at forhindre forurening af jord og grundvand i forbindelse med spild af gylle, stilles der krav om, at al håndtering af gylle foregår under opsyn.

Der er fast rørforbindelse mellem den eksisterende gyllebeholder og staldbygningerne. Odsherred Kommune stiller vilkår om, at der skal opretholdes fast rørforbindelse mellem gyllebeholdere og stalde, hvor der pumpes flydende husdyrgødning.

Der stilles desuden vilkår om indvendig og udvendig inspektion af gyllebeholdere én gang årligt. Når der ved den indvendige og udvendige inspektion står "om muligt", er det ikke intentionen, at hele beholderen skal fritlægges for inspektion, men blot at den en gang om året efterses for evt. revner mm.

Der stilles vilkår om, at mindst 90 % af dybstrøelsen skal bringes direkte ud, når stalden tømmes. Dette vilkår skal sikre, at ammoniaktabet fra produktionen ikke overstiger det, der er forudsat i ansøgningen, således at det generelle ammoniakreduktionskrav og kravene til BAT overholdes.

Kommunen vurderer herefter, at flydende og fast husdyrgødning opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt og i henhold til gældende retningslinjer for at undgå uheld, udslip og påvirkning af miljøet.

GENER FRA HUSDYRBRUGET

Gener fra et husdyrbrug kan bestå i lugt-, støj-, lys- eller støvgener. Der kan også opstå gener fra fluer og skadedyr eller gener fra transport til og fra bedriften.

Lugt fra stalde mv.

Dyreholdet og driften af staldanlæg mv. påvirker omgivelserne med lugt. Udvidelsen af dyreholdet vil medføre forøget lugtemission fra stalde og gødningslagre i forhold til nudriften.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau for lugt sætter grænser for hvilke lugtgener, de omboende skal acceptere fra et husdyrbrug. Der er fastlagt genekriterier for lugt i forhold til tre områdetyper. Genekriterierne for de forskellige områdetyper fremgår af skemaet:

Områdetype/kategori	Genekriterie
Byzone- og sommerhusområder (eksisterende og fremtidige jf. kommuneplanens rammedel)	5 OUE/m ³
Samlet bebyggelse i landzone eller område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende	7 OUE/m ³
Enkeltboliger (ejendomme med landbrugspligt eller ejendomme, der ejes af ansøger medregnes ikke)	15 OUE/m ³

OUE = Odour Units (lugt enheder)

Nærmeste byzone- eller sommerhusområde er et sommerhusområde, der ligger ca. 350 meter nordøst for husdyrbrugets anlæg (rammeområde 11S1 – Veddinge Strand).

Nærmeste samlet bebyggelse mv. er en gruppe sommerhuse og beboelsesejendomme på Hulvej ca. 450 meter nordøst husdyrbrugets anlæg. Den nærmeste beboelse er Hulvej 7, 4550 Asnæs.

Nærmeste enkeltbolig uden landbrugspligt (Veddingevej 7, 4550 Asnæs) ligger ca. 135 meter syd for den nye opdrætsstald.

Nærmeste enkeltbolig med landbrugspligt (Veddingevej 12, 4550 Asnæs) ligger ca. 180 meter øst for den nye opdrætsstald og den nye kalvestald.

Odsherred ZOO Rescue ligger 1300 meter sydøst for husdyrbruget (Lokalplan nr. 105 – Område til dyrepark ved Esterhøjvej). Odsherred Kommune vurderer, at dyreparken skal vurderes ud fra genekriterie III (enkeltholig) på baggrund af Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 25. september 2009 vedrørende en golfbane (MKN-104-00298).

I husdyrgodkendelse.dk er der beregnet lugtgenaeafstande for den ansøgte produktion i forhold til de forskellige områdetyper. Lugtgener fra opbevaringsanlæg indgår ikke i beregningerne.

Genaeafstanden er et udtryk for hvor langt fra husdyrbruget, der vil opleves uacceptable lugtgener. Genaeafstanden beregnes på baggrund af lugtemissionen fra staldanlæggene og de genekriterier, som er fastsat i husdyrloven. Resultatet af beregningerne fremgår af tabel 9 herunder.

Tabel 9. Samlet resultat af lugtberegning for ansøgt produktion jf. husdyrgodkendelse.dk

Områdetype	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet Gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Byzone mv. (Veddinge Strand)	NY	201 m	201 m	383 m	Ja
Samlet bebyggelse (Veddingevej 3)	NY	214 m	214 m	377 m	Ja
Enkeltbolig (Veddingevej 7)	FMK	93 m	93 m	204 m	Ja

Det ses af tabellen, at den beregnede geneafstand i ansøgt drift er kortere, end den vægtede gennemsnitsafstand til de forskellige områdetyper. Lugtgenekriteriet er således overholdt for alle tre områdetyper. Der indgår ikke miljøteknologi (f.eks. luftrensning) til reduktion af lugt i det ansøgte projekt.

Geneafstanden til den nærmeste samlede bebyggelse er i ansøgningen beregnet til Veddingevej 3 og ikke til beboelserne ved Hulvej. Men da beboelsen på Veddingevej 3 ligger væsentlig tættere på husdyrbruget, vurderes det, at genekriteriet for samlet bebyggelse også er overholdt ved Hulvej, hvor den nærmeste beboelse ligger ca. 450 meter fra husdyrbruget.

Odsherred ZOO Rescue ligger væsentlig længere væk fra husdyrbrugets lugtcentrum end geneafstanden for enkeltboliger. På denne baggrund vurderes det, at genekriteriet også er overholdt her.

I den samlede vurdering af lugtgener fra et husdyrbrug skal påvirkningen fra eventuelle andre husdyrbrug med mere end 75 dyreenheder inddrages. De beregnede geneafstande forøges, hvis der ligger andre husdyrbrug indenfor 300 meter fra byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse/visse lokalplaner eller nærmere end 100 meter fra enkeltbolig. Odsherred Kommune har undersøgt og konstateret, at der ikke ligger andre husdyrbrug over 75 dyreenheder, der har betydning for vurderingen af lugtgener i forbindelse med det ansøgte projekt.

Ansøger forventer ingen lugtgener for de omboende i forbindelse med det ansøgte projekt og der er ikke truffet særlige foranstaltninger til begrænsning af lugtgenerne fra anlægget, ud over hvad der ligger i den daglige management.

Staldlugtemissionen afhænger af dyretype, antal dyr på stald (stipladser), vægtintervaller og staldsystem. På denne baggrund fastsættes vilkår om produktionens størrelse og staldsystemet, da det er en forudsætning for beregningerne i husdyrgodkendelse.dk og dermed for miljøvurderingen.

Lugtemissionen fra husdyrbruget er desuden afhængig af, hvordan landbruget drives. På denne baggrund stilles vilkår om god staldhygiejne og renholdelse af ejendommen. Der er endvidere fastsat vilkår om, at der ved væsentlige lugtgener kan kræves, at husdyrbruget udarbejder en handlingsplan til reduktion af lugtgenerne og gennemfører denne.

Odsherred Kommune vurderer samlet, at husdyrbruget med de stillede vilkår ikke vil give anledning til væsentlige lugtgener for de omboende.

Fluer

Der kan være risiko for masseforekomst af fluer i forbindelse med husdyrbrug. Fluerne kan sprede sig til naboerne og medføre gener.

Ansøger oplyser, at der almindeligvis ikke er problemer med fluer på husdyrbruget. Fluegener forebygges ved en god staldhygiejne og god håndtering af husdyrgødning. Der bekæmpes desuden fluer ved forebyggende behandling med larvicid (f.eks. Neporex), der strøs i halmen og pensles med fluegift efter behov. I kontoret og lukkede rum anvendes fluepapir og spray. Hvis der opstår problemer med fluer, iværksættes bekæmpelse efter retningslinjerne for fluebekæmpelse fra Aarhus Universitet.

Odsherred Kommune vurderer, at det er nødvendigt med forebyggende indsats for at undgå fluegener. På denne baggrund fastsættes vilkår om, at der skal opretholdes god staldhygiejne og renholdes på husdyrbruget. Der skal desuden foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne for fluebekæmpelse fastsat af Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Skadedyr

Der kan være risiko for tilhold af mus og rotter i forbindelse med husdyrbrug, idet der oplagres og håndteres foderstoffer, døde dyr mv.

Husdyrbruget forebygger tilhold af rotter ved renholdelse af stalde og foderanlæg og anvender den kommunale ordning for rottebekæmpelse.

Odsherred Kommune vurderer, det er nødvendigt med forebyggende indsats mod rotter, idet der bl.a. opbevares og håndteres store mængder foder på ejendommen. På denne baggrund fastsættes der vilkår om, at der skal renholdes på ejendommen og der skal desuden indgås aftale med et autoriseret firma om en sikringsordning til forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Støj

Der kan forekomme støj fra dyrene, foderfremstilling, brug af kompressor samt traktor- og lastbiltransporter til og fra husdyrbruget. Der forekommer ikke korntørring på husdyrbruget.

Ansøger oplyser, at den daglige driftsperiode i stalderne, herunder drift af malkeanlægget, er fra kl. 05 – 23 alle dage inkl. weekend og helligdage. Foderblanding foregår på plansiloområdet fra kl. 05.00 til 18.00 alle dage inkl. weekend og helligdage.

Odsherred Kommune vurderer ud fra støjklidernes karakter og husdyrbrugets redegørelse for støjpåvirkning samt afstanden til de nærmeste nabobeboelser, at der ikke vil være væsentlige støjgener forbundet med driften af husdyrbruget.

Der fastsættes vilkår om støjgrænser for boliger i det åbne land i henhold til Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984. I henhold til vejledningen er der anvendt grænseværdier, der gælder for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Der fastsættes endvidere støjgrænser i forhold til byzone- og sommerhusområder (områdetype 3, 5 og 6) i henhold til Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984.

Odsherred Kommune fastsætter desuden vilkår om, at der kan kræves dokumentation for at støjvilkårene er overholdt, samt at der ved væsentlige støjgener kan kræves, at husdyrbruget udarbejder en handlingsplan til reduktion af støjgenerne og gennemfører denne.

Odsherred Kommune vurderer samlet, at husdyrbruget med de stillede vilkår ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omboende.

Støv

Der kan forekomme støv fra kørsel med maskiner på og omkring ejendommen, særligt i forbindelse med høsten. Herudover kan der forekomme støv i forbindelse med håndtering af halm og når der blandes foder. Ansøger forventer ikke, at der vil forekomme støvgener for naboerne, idet der er stor afstand til nærmeste nabo.

Odsherred Kommune vurderer ud fra husdyrbrugets redegørelse for støvgener, samt afstanden til de nærmeste nabobeboelser, at der ikke vil være væsentlige støvgener forbundet med driften af husdyrbruget.

Odsherred Kommune fastsætter vilkår om, at der ved væsentlige støvgener kan kræves, at husdyrbruget udarbejder en handlingsplan til reduktion af støjgenerne og gennemfører denne. Odsherred Kommune vurderer samlet, at husdyrbruget med de stillede vilkår ikke vil give anledning til væsentlige støvgener for de omboende.

Lys

Der vil ved den daglige drift ikke være udendørs arbejdsprojektører på ejendommen. Der er udendørsbelysning på gavlen af det eksisterende maskinhus, som vender ud mod plansiloerne, samt på den østvendte gavl på laden/kalvestalden.

Lys til brug for malkningen tændes i forbindelse med den første malkning ca. kl. 05.00 og slukkes sidste gang ca. kl. 22.30 efter aftenmalkningen. Det almindelige lys i stalden er dagslysstyret og tændes således kun, når lysintensiteten i dagtimerne er for lav. Herudover er der svag natbelysning i kostalden.

Odsherred Kommune vurderer ud fra husdyrbrugets redegørelse for lysgener, samt afstanden til de nærmeste nabobeboelser, at der ikke vil være væsentlige lysgener forbundet med driften af husdyrbruget. Natbelysningen i kostalden vil være synlig udefra, idet der er åbne langsider med gardiner i kostalden, men lyset vurderes ikke at være til gene for naboerne pga. den lave intensitet.

Odsherred Kommune fastsætter vilkår om, at der ved væsentlige lysgener kan kræves, at husdyrbruget udarbejder en handlingsplan til reduktion af lysgenerne og gennemfører denne.

Odsherred Kommune vurderer samlet, at husdyrbruget med de stillede vilkår ikke vil give anledning til væsentlige lysgener for de omboende.

Til- og frakørselsforhold

Arbejdskørsel til og fra staldanlægget sker via Veddingevej.

Omfanget af til- og frakørsler pr. år er opgjort i tabel 10 jf. ansøgningen. En transport omfatter både til- og frakørsel. Intern transport på husdyrbruget og transporter i forbindelse med markdriften er ikke inkluderet i tabellen.

Tabel 10. Antal transporter pr. år til og fra husdyrbruget

Transporttype	Nudrift (2006) Antal pr. år	Ansøgt drift Antal pr. år
Flytning/udspredning af husdyrgødning (traktor af 25 tons)	180	330
Afhentning af mælk	365	365
Levering af foder – diverse	52	52
Levering af brændstof	6-12	6-12
Afhentning af tyrekalve	6-10	6-10
Afhentning af slagtedyr	15	15
Afhentning af døde dyr	24	24
Levering af rengøringsmidler, reservedele o. lign	50	50
Transport af erhvervsaffald (lastbil/traktor)	6	12
Diverse transporter (dyrlæge, konsulent o. lign.)	60	60
I alt	774	930

Ansøger oplyser, at transporterne med husdyrgødning normalt foregår i hverdagene og over så kort en periode som muligt. Afhentning af mælk kan forekomme på alle dage og alle tider af døgnet, mens levering af foder og brændstof, samt afhentning af tyrekalve og døde dyr normalt sker i hverdagene i tidsrummet kl. 07-16. Afhentning af slagtedyr forekommer normalt i hverdagene og kan ske hele døgnet.

Det tilstræbes, at kørslen bliver holdt på hverdage i normal arbejdstid, men i højsæsonen vil der være øget trafik på og omkring ejendommen uden for normal arbejdstid.

Det fremgår af tabel 10, at antallet af transporter stiger fra 774 til 930 transporter om året, dvs. en stigning på 156 transporter (20 %) i forhold til nudrift.

Den forøgede transport skyldes primært flere transporter i forbindelse med flytning og udspredning af husdyrgødning. Udvidelsen af produktionen medfører, at antallet af transporter med husdyrgødning stiger fra ca. 180 til 330 transporter om året, dvs. en stigning på 150 transporter om året (83 %) i forhold til nudrift.

Ansøger forventer, at husdyrgødningen med tiden kan leveres til et biogasanlæg. Det vil betyde, at der kan komme væsentligt flere transporter med lastbil til og fra husdyrbruget. Mængden af gylle, der kan leveres til biogasanlæg, samt logistikken i forbindelse med transport til og fra biogasanlægget er ikke kendt på godkendelsestidspunktet. Transport til og fra et biogasanlæg vil typisk foregå ved, at der kommer en lastbil fra biogasanlægget med afgasset biomasse. Lastbilen tømmes for afgasset biomasse i gyllebeholder. Herefter fyldes lastbilen med rågylle, som suges fra fortanken.

Kommunen skal vurdere, om til- og frakørsel til bedriften kan ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende. Miljømæssige gener i forhold til transport kan være støj, støv og lugt. Landzonen betragtes som udgangspunkt som landbrugets erhvervsområde og beboere i boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper forbundet med driften af et husdyrbrug. Færdsel på offentligt vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet.

I en miljøgodkendelse kan der f.eks. stilles vilkår om anvendelse af bestemte adgangsveje til bedriften og krav om, at til- og frakørsel af foder, gødning mv. kun må ske på bestemte tidspunkter. Der kan endvidere stilles vilkår til bedriftens egne køretøjer og materiel (se f.eks. NMK-132-00596).

Odsherred Kommune vurderer, at intern transport og trafik på husdyrbruget i forbindelse med ind- og udkørsel fra ejendommen ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne. Den nærmeste nabobeboelse i forhold til indkørslen til plansiloområdet (mod øst) ligger i en afstand på ca. 80 meter og den nærmeste nabobeboelse i forhold til indkørsel ved gyllebeholderne (mod vest) ligger i en afstand på ca. 225 meter. Eventuelle støjgener relateret til ind- og udkørsel, samt trafik på egen grund reguleres af støjvilkårene i godkendelsen.

For at undgå gener fra transport af husdyrgødning på offentlige veje, fastsætter Odsherred Kommune vilkår om, at transport af husdyrgødning fra husdyrbruget på offentlig vej skal foregå i lukket vogn således, at spild af husdyrgødning ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal gødningen straks opsamles.

Odsherred Kommune vurderer herefter, at husdyrbruget med de stillede vilkår ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omboende i forbindelse med transport af gylle f.eks. til udbringningsarealer.

FORURENING FRA HUSDYRBRUGET

Ammoniaktab fra stalde mv.

Dyreholdet og driften af staldanlæg mv. medfører et tab af ammoniak til omgivelserne.

Udvidelsen af dyreholdet vil medføre en forøget ammoniakfordampning (emission) fra stalde og gødningslagre i forhold til nudriften. Den samlede emission (totalemission) fra stalde og lagre for det ansøgte projekt er beregnet i husdyrgodkendelse.dk. Det er også beregnet hvor meget emissionen forøges i forhold til den eksisterende produktion (meremission).

Kommunen skal foretage en samlet vurdering af alle etableringer, udvidelser og ændringer på husdyrbruget, der er foretaget siden den 1. januar 2007 (dog højst over en 8 årig periode) jf. husdyrlovens § 26, stk. 2. Beregningerne er derfor lavet i forhold til nudriften jf. Vestsjællands Amts afgørelse om ikke-VVM pligt af 22. september 2006.

Resultatet af beregningerne er vist i tabel 11.

Tabel 11. Beregnet totalemission og meremission af ammoniak fra stalde og gødningslagre

	Totalemission	Meremission i forhold til nudrift
Nudrift – jf. miljøgodkendelse fra 2006	2001 kg N/år	-
Ansøgt projekt	2656 kg N/år	655 kg N/år

Udvidelsen af husdyrbruget medfører en beregnet emission fra anlægget på 2656 kg N/år og en meremission på 655 kg N/år i forhold til nudriften jf. VVM screeningsafgørelse fra 2006.

Det generelle krav om reduktion af ammoniak

Ved udvidelser, nyetableringer og ændringer af husdyrbrug jf. Husdyrlovens § 11 eller 12, har der siden den 10. april 2011 været krav om, at der skal ske en reduktion af ammoniaktabet fra stalde og gødningslagre med 30 % i forhold til ammoniakemissionen i det fastsatte referencestaldsystem. Reduktionskravet gælder som udgangspunkt for udvidelser, nye staldanlæg og for stalde, der renoveres.

Det ansøgte projekt opfylder kravet ved følgende tiltag:

- Staldsystem: Sengestald med spaltegulv med kanaler og linespil
- Skrabning af spaltegulve
- Reduceret tildeling af råprotein til malkekøer
- Fast overdækning af ny gyllebeholder (teltoverdækning)
- Udbringning af 90 % af dybstrøelsen direkte fra stald

Beregningerne i husdyrgodkendelse.dk viser, at de valgte tiltag reducerer ammoniakemissionen med 1 kg N/år mere end påkrævet. Herved er det generelle krav om reduktion af ammoniak overholdt. I miljøgodkendelsen er der stillet en række vilkår vedr. produktionens størrelse, staldtype, skrabning af spaltegulve, fodring (råprotein), udbringning af dybstrøelse og overdækning af gyllebeholder, der er en forudsætning for, at reduktionskravet overholdes.

Der henvises i øvrigt til afsnittet om Bedste tilgængelige teknik (BAT), hvor der er redegjort nærmere for begrænsning af ammoniaktabet fra projektet og de valgte teknologier.

Ammoniakbelastning af naturområder beskyttet af § 7 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv., samt § 3 i naturbeskyttelsesloven

For husdyrbrug over 15 dyreenheder gælder, at disse ikke må etableres, udvides eller ændres, såfremt de ligger mindre end 10 m fra de naturområder, der er nævnt i husdyrlovens § 7 (kategori 1- og kategori 2-natur). I den konkrete sag ligger der ikke naturområder omfattet af husdyrlovens § 7 inden for 10 meter fra anlægget.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau for ammoniak sætter grænser for den maksimale tilladte deposition af ammoniak på nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper. Naturtyperne er inddelt i tre kategorier, som gennemgås herunder.

Beskyttelsesniveauet for ammoniakpåvirkning er fastsat ud fra bedste videnskabelige viden. Ved overholdelse af beskyttelsesniveauet sikres det, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af naturområderne. Beskyttelsesniveauet er fastlagt i bilag 3 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug m.v.

Kommunen kan i særlige tilfælde skærpe kravene. Ved særlige tilfælde forstås en miljøpåvirkning, der ikke er i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen eller en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser.

Kategori 1-natur

Kategori 1-natur er nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget inden for internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000 områder). Natura 2000 områderne er et netværk af naturområder i EU, der er udpeget for at beskytte og bevare naturtyper og vilde dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Kategori 1-natur omfatter ligeledes § 3-heder og -overdrev (uanset størrelse og naturtype) indenfor Natura 2000-områder.

Det nærmeste Natura 2000-område er N154 Sejerø Bugt, Saltbæk Vig, Bjergene, Diesebjerg og Bollinge Bakke (se figur 3). Området indeholder to habitatområder: H135 Sejerø Bugt og Saltbæk Vig og H244 Bjergene, Diesebjerg og Bollinge Bakke, to fuglebeskyttelsesområder: F94 Sejerø Bugt og Nekselø og F99 Saltbæk Vig, samt Ramsarområde: R18 Sejerø Bugt, Nekselø Bugt og Saltbæk Vig. Natura 2000-området er beliggende ca. 0,7 kilometer nord for husdyrbrugets anlæg og 2 kilometer sydvest for husdyrbrugets anlæg.

I Natura 2000-området er der kortlagt en lang række forskellige habitatnaturtyper. De nærmeste er forklit (2110), grå/grøn klit (2130) og strandvold med flerårige urter (1220), der alle er beliggende i en afstand af ca. 800 meter nord for anlægget på Veddingevej 13. Yderligere kortlagt habitatnatur i Veddinge Bakker (væld, surt overdrev og tør hede) samt kystnær habitatnatur mod vest, nordvest og nord er beliggende i større afstand fra anlægget. Det samme er tilfældet med § 3-heder og § 3-overdrev, der uanset størrelse med beliggenhed indenfor Natura 2000 er kategori 1-natur.

Kategori 2-natur

Kategori 2-natur omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturområder, som er beliggende udenfor Natura 2000-områder. Der er tale om højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og § 3-omfattede overdrev større end 2,5 ha. Anlægget ligger i et landskab med megen natur og talrige kategori 2-naturområder (primært overdrev og heder). De nærmeste tre er indtegnet på figur 3 og ligger i en afstand af 1 - 1,3 km fra anlægget i skiftende retninger.

Alle naturområder er besigtiget i forbindelse med kommunens § 3-besigtigelse i 2013-14. De er vurderet til at have moderat eller ringe naturtilstand.

Kategori 3-natur

Anlægget ligger som nævnt i et område med megen natur - også udenfor Natura 2000. Indenfor 1000 meter fra husdyrbrugets anlæg findes i alt 13 naturområder, der er registreret som beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Heraf er langt hovedparten søer (10 stk.), men der findes tillige en mose og to overdrev, som er kategori 3-naturområder (se figur 4). I området nordøst for anlægget, som i kraft af vindretningen modtager den største belastning, findes der ikke kategori 3-natur indenfor 1 km fra anlægget (bortset fra Høve Skov).

I modsat retning, dvs. nordvest for anlægget, i en afstand af 275 meter ligger et velafgræsset overdrev, men relativt artsfattig. Tæt herved ligger et tilgroet moseareal (omkring et vandhul) i dårlig naturtilstand.

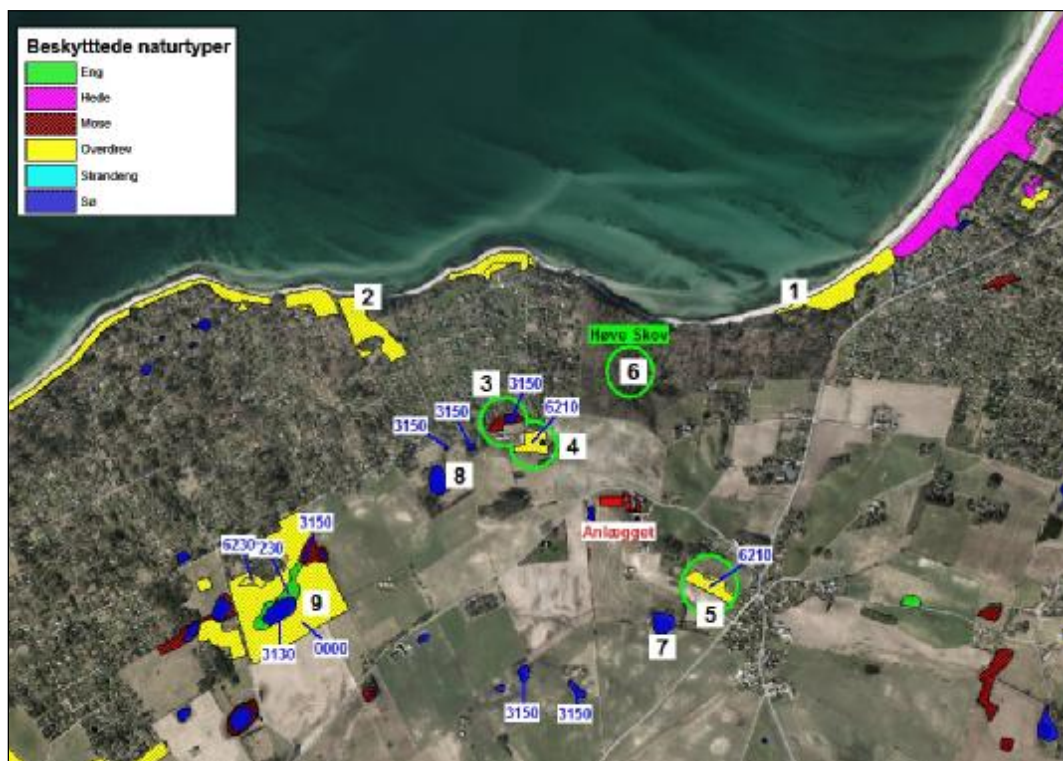
Nærmeste kategori 3-skov er Høve Skov beliggende 300 meter nord for anlægget. Skoven rummer partier med frodig gammel løvskov i den vestlige del og med gammel fyrreskov, der er op mod 150 år gammel i den østlige, sandede del. Skoven er mere end 200 år gammel.

Øvrige naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3

Som nævnt findes der ti søer omkring anlægget i en afstand af ca. 1000 meter. Disse er overvejende ikke habitatnatur (typekode 0000) eller næringsrige søer med flydebladsvegetation (typekode 3150). Denne type inkluderer eutrofe og eutrofierede søer med Andemad. For disse søer er der ikke nogen fastsat tålegrænse for kvælstof. Naturtilstanden i alle søer er moderat, ringe eller dårlig med markant overvægt af vandhuller med dårligt naturtilstand.

Ca. 1,3 km vest-sydvest for anlægget ligger en næringsfattig sø med sandbund og småurter (Sø med småurter, typekode 3130). Denne søtype har lav tålegrænse for kvælstof (5-10 kg N/ha pr. år). Den aktuelle sø er dog allerede relativt stærkt næringsbelastet. Omkring søen findes et engareal med udviklet hængesæk. I hængesækken findes bl.a. Trindstænget Star og Butfinnet Mangeløv, der er regionalt sjældne.

Figur 4 viser anlæggets beliggenhed i forhold til kategori 3-natur og øvrige naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Figur 4. § 3 beskyttet natur omkring anlægget. Kategori 3-natur er angivet med grøn cirkel. For nærmeste §3-områder er angivet habitatnaturtypen (0000=ikke habitatnatur, 3150=næringsrig sø, 6210=kalkoverdrev, 6230 = surt overdrev, 7230=rigkær). Lokaliteterne med nr. 1-9 refererer til lokaliteterne i tabel 12

Udvalgte naturpunkter – beregnet ammoniakbelastning

I tabel 12 ses en oversigt over udvalgte naturpunkter med angivelse af naturtype, naturkategori, kumulation, beliggenhed i forhold til husdyrbruget, beregnet mer- og totaldeposition af ammoniak, samt beskyttelsesniveau. Nr. 1-9 refererer til lokaliteterne i figur 4. Naturkategori defineres som i bilag 3 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug m.v., der også fastsætter beskyttelsesniveauet for henholdsvis kategori 1, 2 og 3 natur.

Tabel 12. Udvalgte naturpunkter med beregnet ammoniakbelastning. Nr. 1-9 refererer til lokaliteterne på figur 4

Nr.	Naturtype	Natur-kategori	Kumulation*	Beliggenhed i forhold til husdyrbruget	Ammoniak mer-deposition kg N/ha pr. år	Ammoniak totaldeposition kg N/ha pr. år	Beskyttelses-niveau
1	Strandvold, Forklit og Klit	1	0	800 m N	0,1	0,2	Max. totaldeposition 0,7 kg N/ha/år
2	Overdrev	2	0	1000 m N-NV	0,1	0,2	Max. totaldeposition 1,0 kg N/ha/år
3	Mose	3	0	440 m NV	0,2	0,4	Merdeposition >1,0 kg N/ha/år
4	Overdrev	3	0	325 m SØ	0,2	0,6	
5	Overdrev	3	0	275 m NV	0,4	0,8	
6	Høve Skov	3	0	300 m N	0,4	1,2	
7	Sø, potentielt bilag IV-arts levested	§ 3	0	425 m SØ	0,1	0,3	
8	Sø, potentielt bilag IV-arts levested	§ 3	0	600 m V-NV	0,1	0,3	
9	Småurtesø, rigkær og hængesæk, aktuelt bilag IV-arts levested	§ 3	0	1300 m V-SV	0,0	0,1	

*Antal andre husdyrbrug, der bidrager til kumulation

Vurdering af kategori 1-natur

Den nærmeste lokalitet med kategori 1-natur er som nævnt forklit, grå/grøn klit og strandvold med flerårige urter beliggende ca. 800 m i nordlig retning for husdyrbrugets anlæg indenfor Natura 2000-området 154. Beregningen af ammoniakdepositionen til området viser, at merdepositionen og total ammoniakdeposition er hhv. 0,1 kg og 0,2 N/ha pr. år. Kategori 1 natur må maksimalt modtage 0,7 kg N/ha pr. år, når der er ikke er andre husdyrbrug indenfor 300 meter fra naturområdet og som bidrager til ammoniakdepositionen (kumulation). Husdyrlovens beskyttelsesniveau for kategori 1-natur er således overholdt.

Det fremgår af forarbejderne til husdyrloven (lovforslag L12 og efterfølgende lov nr. 122/2011) og gældende praksis hos Natur- og Miljøklagenævnet (jf. NMK-132-00091 og NMK-132-00109), at overholdelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau som alt overvejende hovedregel vil være tilstrækkeligt til at undgå væsentlig miljøpåvirkning med ammoniak. Der kan dog i helt særlige tilfælde, herunder i særlig grad hvis Natura 2000 kortlægningen ikke er korrekt, være behov for at foretage en konkret vurdering efter habitatreglerne.

I den konkrete sag vurderes det, ud fra Odsherreds Kommunes kendskab til området og den stedlige kortlægning, at der ikke er grund til at formode, at kortlægningen er utilstrækkelig. På den baggrund vurderes det, at omkringliggende habitatnaturtypelokaliteter ikke lider skade ved det ansøgte.

Odsherred Kommune vurderer samlet ud fra ovenstående afsnit vedrørende vurdering af naturområder omkring anlægget, herunder den kumulative effekt fra andre ejendomme, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af kategori 1-naturtyper i Natura 2000-områder.

På baggrund af ovenstående vurdering finder Odsherred Kommune ikke, at der er grundlag for at stille skærpede vilkår eller meddele afslag for hvad angår ammoniakpåvirkning af kategori 1-natur i Natura 2000-område nr. 154 fra husdyrbrugets anlæg.

Vurdering af kategori 2-natur

Den nærmeste lokalitet med kategori 2-natur er et § 3-overdrev delvist beliggende indenfor Natura 2000 ca. 1 km nord-nordvest for husdyrbruget. Beregningen af ammoniakdepositionen til overdrevet viser, at mer- og total ammoniakdeposition er hhv. 0,1 og 0,2 kg N/ha pr. år. Kategori 2-natur må maksimalt modtage en totaldeposition på 1 kg N/ha pr. år. Husdyrlovens beskyttelsesniveau for kategori 2-natur er således overholdt.

Der er ikke foretaget ammoniakdepositionsregninger til andre kategori 2-naturtyper, idet disse ligger længere væk fra husdyrbrugets anlæg og det vurderes derfor, at den totale ammoniakdeposition til andre kategori 2-naturtyper ligeledes er mindre end 0,2 kg N/ha pr. år. Husdyrlovens beskyttelsesniveau for kategori 2-natur er således overholdt.

Odsherred Kommune har endvidere ud fra kendskab til området vurderet, at der ikke findes lokaliteter i området, der ikke er korrekt kortlagt. På den baggrund vurderes det derfor samlet, at beskyttelsen af lokaliteter omfattet af kategori 2 er tilstrækkelig.

Vurdering af kategori 3-natur

Der er foretaget ammoniakdepositionsregninger til fire lokaliteter med kategori 3-natur. Der kommer en merdeposition på 0,2 kg N/ha pr. år på en mose beliggende 440 meter nordvest for anlægget og et overdrev beliggende 325 meter sydøst for husdyrbrugets anlæg. Der kommer desuden en merdeposition på 0,4 kg N/ha pr. år på et overdrev beliggende 275 meter nordvest for anlægget og på Høve Skov beliggende 300 meter nord for anlægget (se tabel 12).

Hvis der er kategori 3-natur, hvor der vil komme en merdeposition på 1,0 kg /N/ha pr. år eller mere, skal kommunen afklare, om området er en del af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Som grundlag for denne afklaring skal kommunen inddrage alle fire følgende kriterier:

- det aktuelle naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt om det aktuelle ammoniakfølsomme naturområde er omfattet af kommuneplanens udpegning af særlige værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljøer samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser,
- om det aktuelle område er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje eller anden planlagt naturindsats,
- det aktuelle naturområdes naturkvalitet og
- kvælstofbidrag til området fra andre kilder (fx markbidrag), herunder for så vidt angår skove om de gødskes.

Der er ikke kategori 3-naturområder, som modtager en merdeposition på 1,0 kg /N/ha pr. år eller mere fra det ansøgte projekt.

Odsherred kommunen har gennemført en fladedækkende registrering af beskyttede naturtyper i perioden 2013-2015. Der findes således ikke lokaliteter i området, der ikke er korrekt kortlagt. På den baggrund vurderes det derfor samlet, at beskyttelsen af lokaliteter af kategori 3-natur er tilstrækkelig.

Vurdering af naturlokaliteter, der ikke er omfattet af kategori 1-3

Af de besigtigede § 3-naturområder, der ikke er kategori 3-natur, modtager alle disse en merdeposition af kvælstof i størrelsesorden 0,1 kg N/ha pr. år eller mindre.

Vurderingen for øvrige § 3-beskyttede naturområder er, at projektet ikke vil forårsage tilstandsændringer i naturområderne.

Odsherred Kommune vurderer samlet, at det ansøgte projekt med de stillede vilkår om anvendelse af ammoniakreducerende teknologi, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af naturområderne beliggende i nærheden af anlægget. Der stilles ikke yderligere vilkår med hensyn til ammoniakdeposition på naturområderne.

Natura 2000

Nærmeste Natura 2000 område er Sejerø Bugt, Saltbæk Vig, Bjergene, Diesebjerg og Bollinge Bakker (Natura 2000 område nr. 154), der er beliggende ca. 0,7 kilometer nord for husdyrbrugets anlæg og 2 kilometer sydvest for husdyrbrugets anlæg (se figur 3).

Natura 2000 området omfatter:

- Habitatområde nr. 135 – Sejerø Bugt og Saltbæk Vig
- Fuglebeskyttelsesområde nr. 94 – Sejerø Bugt og Nekselø
- Ramsarområde nr. 18 – Sejerø Bugt, Nekselø Bugt og Saltbæk Vig

Natura 2000 område nr. 154 omfatter et samlet areal på ca. 445 km², hvoraf selve Sejerø Bugt udgør ca. 390 km² (ca. 88 %) Knap 10 % af Natura 2000 området er landareal, som primært er beliggende i den sydlige del af området. Kystlinien på land udgør ca. 63 km.

Sejerø Bugt udgør et lukket kystsystem, hvor det marine forland primært er dannet ved lagunedannelse.

Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde nr. 94 – Sejerø Bugt og Nekselø omfatter følgende ynglende arter: rørhøg, engsnarre, splitterne og havterne. Af rastende arter indgår klyde, bjergand, edderfugl, sortand og fløjlsand. Opholdssteder for fuglearterne er ikke kortlagt, jf. basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 135 er kildevælds-vindelsnegl, skæv vindelsnegl, sump vindelsnegl, stor vandsalamander, klokkefrø, odder, enkelt månerude, mygblomst, sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand, mudder- og sandflader blottet ved ebbe, kystlaguner og strandsøer, større lavvandede bugter og vige, rev, enårig vegetation på stenede strandvolde, flerårig vegetation på stenede strande, klinter eller klipper ved kysten, vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand, strandenge, forstrand og begyndende klitdannelser, hvide klitter og vandremiler, stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværlit), kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede), fugtige klitlavninger, kystklitter med enebær, ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden, kalkrige søer og vandhuller med kransålalger, næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks, vandløb med vandplanter, tørre dværgbusksamfund (heder), meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand, overdrev

og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter), artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund, tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop, plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv, kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand, rigkær, bøgeskove på muldbund, egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund og elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld.

Heraf er kystlaguner og strandsøer, stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit), kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede), kystklitter med enebær, meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand, artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund, kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand, og elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld prioriterede naturtyper.

Vurdering af påvirkning af Natura 2000 områder

I Natura 2000-området er der kortlagt en lang række forskellige habitatnaturtyper. De nærmeste er forklit (2110), grå/grøn klit (2130) og strandvold med flerårige urter (1220), der alle er beliggende i en afstand af ca. 800 meter nord for anlægget.

Baggrundsbelastningen i området ved den nærmeste habitatnaturtype er 8-10 kg N/ha pr. år.

Tålegrænsen for klittyperne er på 10 – 20 kg N/ha pr. år, mens der for strandvolden med flerårig vegetation ikke er fastsat nogen tålegrænse, da naturtypen er naturlig næringsrig.

Klitarealerne har moderat eller ringe naturtilstand; primært på grund af tilgroning, bl.a. med Rynket Rose. Ammoniakdepositionsregninger viser, at det ansøgte projekt medfører en merdeposition af ammoniak på 0,1, kg N/ha pr. år, og den totale ammoniakdeposition fra projektet er beregnet til 0,2 kg N/ha pr. år.

Selvom belastningen er lille, påhviler det altid den godkendende myndighed at sikre de særlige beskyttelsesinteresser, der er forbundet med internationale naturbeskyttelsesområder. Med afsæt i Waddenzee-dommen (EF-domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02) fastlægges det, at der skal foretages en konsekvensvurdering hvis:

- der foreligger sandsynlighed eller risiko for, at projektet vil påvirke habitatområder væsentligt (præmis 43)
- en konsekvensvurdering skal gennemføres, hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke habitatområdet væsentligt (præmis 45)
- et projekt anses for at kunne påvirke et habitatområde væsentligt, når projektet risikerer at skade områdets bevaringsmålsætning (præmis 49)

Det fremgår endvidere af Waddenzee-dommens præmis 61, at en konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 indebærer, at alle de aspekter af et projekt, som i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke bevaringsmålsætningen, skal identificeres før projektets godkendelse under hensyn til bedste videnskabelige viden på området, og der kan kun meddeles godkendelse af et projekt, hvis miljømyndigheden ud fra konklusionen på konsekvensvurderingen har opnået vished for, at projektet ikke har skadelige virkninger på habitatområdets integritet. En sådan vished er opnået, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke er sådanne virkninger.

Godkendelsen gives med afsæt i det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i bilag 3 til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (bek. nr. 44 af 11. januar 2016). Overholdelse af bilag 3 vil, jf. principiel klagenævnsafgørelse (NMK-132-00109) føre til, at afgørelser, der overholder beskyttelsesniveauet, som altovervejende hovedregel vil medføre, at husdyrbrugets ammoniakpåvirkning af omgivende Natura 2000-områder vil være uvæsentlig.

Det er Odsherred Kommunes opfattelse, at der i sagen ikke er forhold, der gør, at hovedreglen skulle være tilsidesat. I vurderingen er der lagt vægt på, at den stedlige kortlægning af habitatnaturtyper vurderes at være retvisende. Der er således ikke grund til at tro, at der findes ukortlagte habitatnaturtyper omkring husdyrbrugets anlæg.

Områdernes bevaringsmålsætning fremgår af forslag til vandplan og de vedtagne Natura 2000-planer. Af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 fremgår følgende: "I de forslag til Natura 2000-planer, der er sendt i høring i september 2010, fremgår det, at reduktion af kvælstofdeposition på Natura 2000-områdernes habitatnaturtyper forventes at ske gennem en kommende ændring af husdyrgodkendelsesloven. Med overholdelse af beskyttelsesniveauerne fastlagt i nærværende bekendtgørelse gennemføres den nævnte reduktion af kvælstofdepositionen på de sårbare naturområder i Natura 2000-områderne. Vand- og Natura 2000-planerne giver derfor ikke i sig selv anledning til en skærpelse af beskyttelsesniveauerne nedenfor."

Idet den totale ammoniakdeposition fra projektet på nærmeste habitatnaturtype er beregnet til 0,2 kg N/ha pr. år vurderer Odsherred Kommune, at ammoniakfordampning fra husdyrbrugets samlede anlæg ikke vil udgøre en væsentlig merbelastning af Natura 2000 området eller udpegningsgrundlaget, og Odsherred Kommune vurderer samlet set, at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området ikke vil have nogen væsentlig negativ påvirkning på de omkringliggende Natura 2000 områder.

Bilag IV-arter, artsfredninger og rødlistearter

I forbindelse med miljøvurderingen af et husdyrbrug skal der ske en særlig vurdering mht. forekomst af bilag IV arter. Vurderingen skal, jf. gældende klagenævnspraksis tage udgangspunkt i anlæggets påvirkning af omgivelserne.

En række dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer på eller omkring husdyrbrugets anlæg. Odsherred Kommune har foretaget en vurdering af, hvorvidt dyrearternes yngle- og rasteområder kan beskadiges i arternes naturlige udbredelsesområde, og af hvorvidt voksesteder for planter kan blive ødelagt, som følge af det ansøgte. Til vurderingen af disse er bl.a. anvendt Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, faglig rapport nr. 635 og rapport nr. 322 fra Danmarks Miljøundersøgelser og kommunens øvrige kendskab til arternes forekomst. Kommunen har foretaget registrering af Bilag IV-arter i perioden 2013-2015.

På baggrund af dette vurderes det, at der i området kan være vandflagermus, brunflagermus, langøret flagermus, sydflagermus, skimmelflagermus, dværgflagermus, markfirben, stor vandsalamander og spidssnudet frø.

Småflagermus:

Flagermus benytter ofte hulheder i træer eller huse som opholdssted om dagen og under vinterdvalen. Føden består af insekter som fanges i luften nær vådområder, marker, skove og levende hegn. De en-

kelte arter af flagermus har forskellige præferencer mht. fødesøgningsområde. Der er ingen registreringer af flagermus nær husdyrbrugets anlæg, men det kan ikke udelukkes at én eller flere arter kan raste eller yngle i området.

Markfirben:

Markfirben findes i alle dele af kommunen på egnede levesteder. Især solbeskinnede skrånninger med veldrænet jord og lav vegetation kan være potentielle yngle- eller rasteområder for markfirbenet. Overdrevet beliggende 275 m nordvest for anlægget (figur 4) og i større afstand mod syd og vest for anlægget vurderes at være potentielle levesteder. Det samme er tilfældet om klitarealerne og overdrevsarealer i Natura 2000-området beliggende længere mod nord. Arten er ikke eftersøgt der i kommunens Bilag IV-arts registrering. Nærmeste fund af Markfirben er fra Diesbjerg ca. 3 km sydvest for anlægget.

Stor vandsalamander:

Stor vandsalamander yngler i vandhuller af meget forskellig størrelse. Det er ikke unormalt at finde den i vandhuller på under 100 m². Arten kan findes ynglende i vandhuller under tilgroning, men der skal være sol på næsten hele vandfladen for at bestanden kan klare sig på længere sigt. Som hovedregel yngler den ikke i vandhuller med hundestejler og andre fisk. Stor vandsalamanders levesteder og rasteområder på land ligger oftest nær vandhullet, hvor der er gode skjulesteder (grene, sten, o. lign.), gerne med store mængder af dødt ved under naturligt henfald. Størstedelen af bestanden opsøger levesteder inden for få hundrede meter fra ynglestederne, men enkelte individer kan vandre op til 1 km.

Næringsberigelse som følge af gødningspåvirkning, forringer yngleområderne. Dårlig vandkvalitet som følge af næringsberigelse har en meget markant skadelig virkning på salamandrenes ynglesucces. Derudover kan næringsberigelsen betyde, at vandhullerne hurtigt gror til.

Arten er eftersøgt af kommunen i 2013-2015 i omkringliggende søer, og nærmeste fund er gjort i et vandhul ved overdrevet beliggende 275 m nordvest for anlægget (se figur 5). Derudover er arten fundet i flere vandhuller syd for anlægget i en afstand af ca. 2 km eller mere. De øvrige vandhuller, der ligger under 500 meter fra anlægget, modtager en merdeposition, der er mindre end det nævnte vandhul og er ikke yderligere levestedsvurderet i forhold til forekomst af Stor vandsalamander.

Spidssnudet frø:

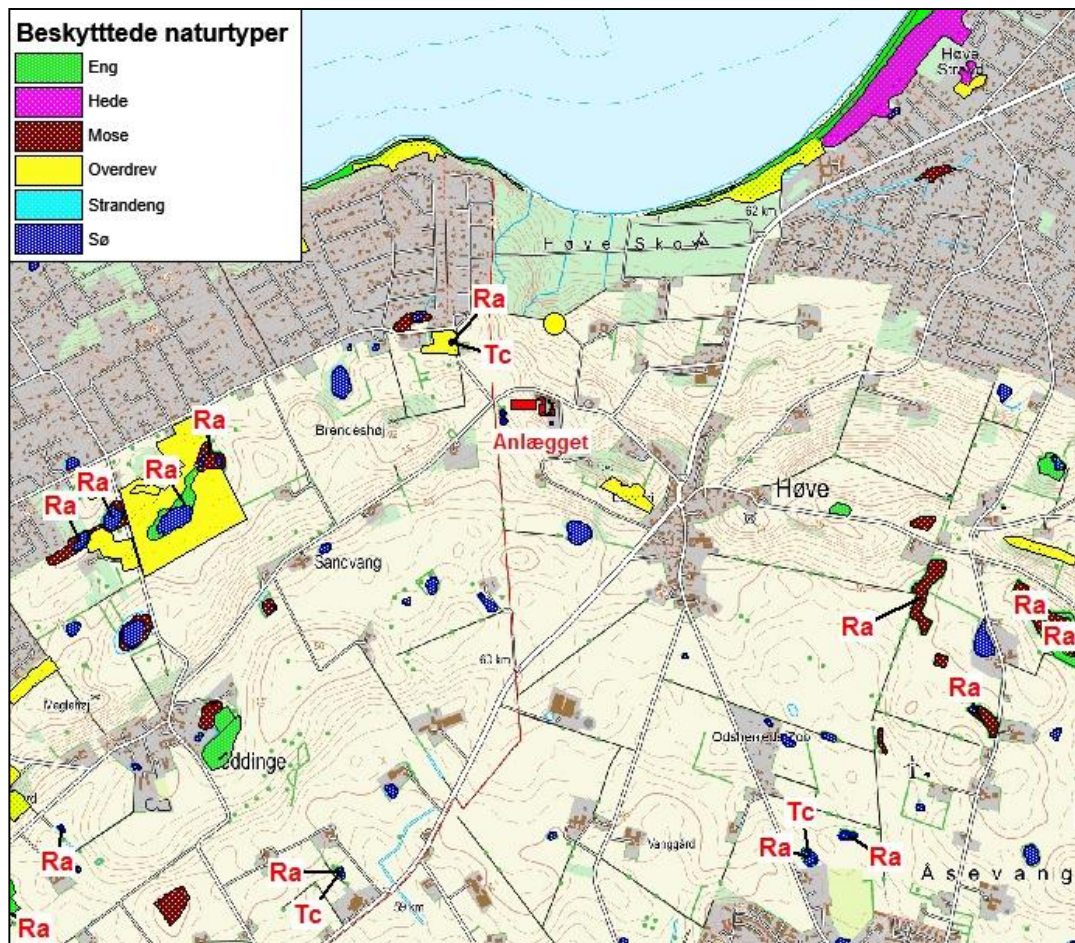
Spidssnudet frø findes i alle dele af kommunen og kan forekomme i nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Spidssnudet frø yngler i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til fuldstændig lysåbne vandhuller. Den største ynglesucces opnår arten i vandhuller uden fisk.

Spidssnudet frø er i perioden 2013-2015 registreret i talrige søer og oversvømmede mosepartier omkring anlægget i en afstand på ca. 1-3 km (se figur 5). Nærmeste fund er i samme næringsrige vandhul ved overdrevet beliggende 275 m nordvest for anlægget, som er nævnt for Stor vandsalamander. Nærmeste fund i øvrigt for arten er ca. 1 km mod vest.

Øvrige fredede eller rødlistede arter

Kommunen har kendskab til, at der i den nærliggende Høve Skov forekommer de sjældne og rødlistede svampe orange korkpigsvamp (CR), blodrød skørhat (VU) og puklet skørhat (VU) samt i lidt større afstand mod vest i Veddinge Bakker desuden rosabladet tragtridderhat (NT). På Diesbjerg i en afstand af ca. 3 km sydvest for anlægget findes 15 rødlistede vokshatte og rødblade.

Fredede arter i form af padder og krybdyr (Lille vandsalamander, Butsnudet frø, Skrubtudse, Almindelig firben, Hugorm mm), der ikke er Bilag IV-arter, forekommer givetvis på nogle af de § 3-naturområder eller kortlagte habitatnaturtyper, der er omtalt tidligere i vurderingen. Men de vurderes ikke at have andre levesteder nærmere anlægget.

Figur 5. Registrerede Bilag IV-padder nær anlægget vist med rød skrift. Ra angiver Spidssnudet frø og Tc er Stor vandsalamander.

Vurdering af påvirkning af Bilag IV-arter

Småflagermus:

Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ indflydelse på flagermus, da hverken opholdssteder eller fødegrundlag påvirkes.

Markfirben

Merdepositionen af ammoniak på de potentielle levesteder (overdrev) er 0,2 eller 0,4 kg N/ha pr. år og vil ikke forårsage en tilstandsændring af § 3-områderne. Driften af husdyrbrugets anlæg vurderes således ikke at have en negativ effekt på en eventuel bestand af Markfirben, da det nærmeste potentielle levested ikke vil blive påvirket. Den nærmeste konstaterede forekomst ved Diesbjerg vil ligeledes heller ikke blive påvirket.

Stor vandsalamander og Spidssnudet frø

Merdepositionen af ammoniak på nærmeste kendte levested for begge arter er 0,4 kg N/ha pr. år og projektet kan ikke forårsage nogen tilstandsændring af § 3-vandhullet, der er yngelokalitet for begge arter. Merdepositionen på nærmeste potentielle levesteder for begge arter er 0,0-0,1 kg N/ha pr. år.

Øvrige kendte eller potentielle levesteder ligger længere væk og vil - selvom de evt. er beliggende i den fremherskende vindretning - modtage en merdeposition, der er væsentligt lavere end 1,0 kg N/ha pr. år, som er grænseværdien for, hvornår der kan forventes en tilstandsændring af levestedet.

Selvom det aktuelle ynglevandhul for padderne modtager en merdeposition på 0,4 kg N/ha pr. år er denne belastning lavere end de 1,0 kg N/ha pr. år, der som nævnt regnes for grænseværdien. Det pågældende vandhul er typekortlagt til 3150 (næringsrige søer med flydebladsvegetation) og denne søtype har ikke nogen tålegrænse for kvælstof.

Som for Bilag IV-arten markfirben vurderes det ansøgte projekt således ikke at have nogen negativ effekt på bestanden af Bilag IV-padderne omkring anlægget.

Rødlistede svampe

Merdepositionen på voksestederne for rødlistede svampe i Høve Skov er ca. 0,4 kg N/ha pr. år. Med denne merdeposition vurderes disse arter ikke at blive påvirket af projektet.

Odsherred Kommune vurderer herefter, at det ansøgte projekt med øget ammoniakemission fra stalde og anlæg ikke vil forringe yngle- og/eller rasteområder for arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV eller kendte forekomster af rødlistede arter.

BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

Forureningen fra et husdyrbrug skal forebygges og begrænses ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT, best available technique) jf. husdyrlovens § 19.

Med begrebet "bedste tilgængelige teknik" menes den teknik, som mest effektivt giver et højt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed, og som samtidig er afvejet i forhold til fordele og økonomiske udgifter.

Miljøstyrelsen har udarbejdet "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" ved vurderingen af sager efter husdyrlovens § 11 og 12. Disse vejledninger tager udgangspunkt i EU Kommissionens gældende referencedokument om BAT for intensivt hold af svin og fjerkræ (BREF-dokument).

BAT vurderingen af husdyrbrugets anlæg omfatter:

- Ammoniakfordampning fra stald og lager
- Fosforindhold i husdyrgødning
- Forbrug af vand og energi
- Management

Ifølge Natur- og Miljøklagenævnets praksis (ex. NMK-132-00042) skal kommunen anvende Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier ved vurdering af, om det ansøgte projekt lever op til kravet om anvendelse af BAT.

Det ansøgte projekt er vurderet i forhold til Miljøstyrelsens vejledende BAT emissionsgrænseværdi for

- husdyrbrug med konventionel produktion af malkekvæg (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12 (maj 2011)

Odsherred Kommune har ikke konstateret forhold i den konkrete sag, der giver grundlag for at fravige Miljøstyrelsens vejledning.

Ammoniakfordampning fra stald og lager

Den vejledende emissionsgrænseværdi for den ansøgte produktion i henholdsvis de eksisterende stalde og de nye stalde er beregnet i husdyrgodkendelse.dk. Beregningerne er udført i henhold til Miljøstyrelsens vejledninger og resultatet fremgår af tabel 13 herunder.

Tabel 13. Samlet vejledende BAT emissionsgrænseværdi jf. husdyrgodkendelse.dk

	Vejl. sum (kg NH ₃ -N)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N)	Kommunens krav (kg NH ₃ -N)
Ammoniaktab for hele anlægget (total for alle produktioner)	2.737,52		

Den vejledende BAT-emissionsgrænseværdi for ammoniak for hele anlægget udgør 2.737 kg N/år jf. tabel 13.

Ansøger har valgt følgende staldsystemer og teknologier for reducere ammoniaktabet fra stalde og gødningsopbevaringsanlæg:

- Staldsystem: Sengestald med spaltegulv med kanaler og linespil
- Skrabning af spaltegulve
- Reduceret tildeling af råprotein til malkekøer
- Fast overdækning af ny gyllebeholder (teltoverdækning)
- Udbringning af 90 % af dybstrøelsen direkte fra stald

Ammoniakfordampningen fra stalde og gødningsopbevaringsanlæg i det ansøgte projekt er med de anvendte teknologier beregnet til 2.656 kg N/år. Ammoniakfordampningen fra det ansøgte projekt er således 81 kg N/år mindre end det beregnede BAT-emissionsniveau for ammoniak. På denne baggrund vurderer Odsherred Kommune, at husdyrbruget med de valgte staldsystemer og teknologier har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse ammoniakfordampningen fra husdyrbrugets anlæg.

En del af miljøeffekten i forhold til ammoniakfordampning fra staldene opnås ved det valgte staldsystem. På denne baggrund fastsættes der vilkår om, at den nye kostald, den eksisterende kostald og den nye opdrætsstald/velfærdsstald skal indrettes i overensstemmelse med det ansøgte staldsystem:

- Sengestald med spaltegulv med kanaler og linespil

Ansøger har valgt skrabere i gangarealerne. Denne teknologi kan reducere ammoniakfordampningen fra stalden med 25 procent. Skrabning af spaltegulve er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste som ammoniakreducerende teknologi. Teknologien er dokumenteret i teknologibladet: Skrabere i gangarealer i stalde med malkekvæg (1. udgave, 30/6-2010).

Der fastsættes vilkår om etablering af skrabere i gangarealerne i den nye kostald, den eksisterende kostald og den nye opdrætsstald/velfærdsstald, samt vilkår om drift og vedligehold af skraberen og vilkår om dokumentation. Vilkårene er udarbejdet med udgangspunkt i Miljøstyrelsens teknologiblad om skrabere. Teknologibladet fremgår af bilag 2.

Ansøger har desuden valgt "reduceret tildeling af råprotein" til malkekøerne for at nedsætte ammoniakfordampningen fra staldene. Teknologien er beskrevet og dokumenteret i Miljøstyrelsens teknologiblad: Reduceret tildeling af råprotein til malkekøer (AAT_PBV-teknologien) (1. udgave, 24/11-2010). Se bilag 3.

Ansøger har valgt at sænke indholdet af råprotein i foderet fra normtallet på 163 gram råprotein pr. kg fodertørstof til 160,70 gram råprotein pr. kg fodertørstof. Samtidig øges foderforbruget fra normtallet på 7739 kg fodertørstof pr. årsko til 7920 kg fodertørstof pr. årsko.

Odsherred Kommune fastsætter fodervilkår, samt vilkår om egenkontrol i form af foderplaner med oplysning om indhold af råprotein i foderet og krav til foderanalyser og endagsfoderkontrol.

"Fast overdækning af gyllebeholdere" er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste som ammoniakreducerende teknologi og kan reducere ammoniakfordampningen med 50 % i forhold til tæt overdækning i form af naturligt flydelag. Teknologien er dokumenteret i AgroTechs rapport om "Overdækning af gylle (2014)". I det ansøgte projekt er der valgt teltoverdækning af den nye gyllebeholder.

Der fastsættes vilkår om, at den nye gyllebeholder skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt. For at sikre, at den ammoniakreducerende effekt kan opnås, er det vigtigt, at teltdugen ikke åbnes unødigt, samt at skader på teltdugen bliver repareret hurtigst muligt. Der fastsættes derfor drifts- og egenkontrollvilkår for at sikre miljøeffekten.

Fravalg af staldteknologi – under hensyn til proportionalitetsprincippet

Ejendommen lever op til BAT med de valgte staldsystemer samt udbringningsmetode. Ansøger hDer er derfor ikke valgt andre BAT tiltag. Det vurderes, at yderligere BAT tiltag ikke vil være proportionalt, idet den forventede reduktion af ammoniak ikke vil kunne stå mål med det forventede omkostninger til de pågældende teknikker. Dette gælder fx. for forsuring, andre staldsystemer, overdækning af gyllebeholder og separation af gyllen.

Fosforindhold i husdyrgødning

Miljøstyrelsen har ikke udarbejdet vejledende emissionsgrænseværdier for fosfor, idet Styrelsen vurderer, at der på nuværende tidspunkt ikke findes tilgængelige teknikker eller teknologier, der kan anvendes til at fastlægge emissionsgrænseværdier for fosforudledningen fra malkekvægsbesætninger.

Bedste tilgængelige teknologi i relation vand- og energiforbrug

Vandforbrug

Ansøgers oplysninger om vandforbruget i nudrift og ansøgt drift fremgår af tabel 14 herunder. Vandforbruget går primært til drikkevand til dyrene og rengøring af stalde og malkeanlæg. I nudriften benyttes ca. 5.600 m³ vand årligt og i ansøgt drift anslås det, at der benyttes ca. 10.995 m³ årligt. Ejendommen forsynes med vand fra egen vandboring.

Tabel 14. Vandforbrug

	Før udvidelsen	Efter udvidelsen
Drikkevand, inkl. spild (40 m ³ pr ko)	Ca. 4.080 m ³	Ca. 9.600 m ³
Vaskevand (stalde) (3 m ³ pr ko)	Ca. 306 m ³	Ca. 720 m ³
Rengøring af malkeanlæg (2 m ³ pr ko)	Ca. 204 m ³	Ca. 480 m ³
Vaskevand (maskiner)	25 m ³	25 m ³
Markvanding	0 m ³	0 m ³
Vand til øvrige formål Stald toilet og bolig	Ca. 170 m ³	Ca. 170 m ³
Vandforbrug i alt (Normalt)	Ca. 4.762 m ³	Ca. 10.995 m ³

Ansøger oplyser endvidere, at der er fokus på følgende vandbesparende foranstaltninger:

- Drikkevandsinstallationer kontrolleres jævnlig for at undgå unødigt spild.
- Dryppende vandrør eller lignede udskiftes med det samme.
- Vandmåler aflæses og kontrolleres årligt for at afsløre eventuelle lækager, der kan resultere i vandspild.

Energiforbrug

Ansøgers oplysninger om energiforbruget i nudrift og ansøgt drift fremgår af tabel 15 herunder. Elforbruget går primært til drift af foder- og mælkeanlæg, køleanlæg, håndtering af gyllestalde samt til belysning. I nudriften benyttes ca. 120.000 kWh årligt og i ansøgt drift anslås det, at der bruges ca. 280.000 kWh årligt.

Tabel 15. Energiforbrug

Ressource	Nudrift	Ansøgt	Opbevaring (f.eks. tanktype, bygning eller indretning)
Totale elforbrug	Ca. 120.000 kWh	Ca. 280.000 kWh	/
Dieselolie til maskiner mm	Ca. 15.000 liter	Ca. 20.000 liter	2.500 l overjordisk olietank ved stalde/plansiloer.
Træpiller/korn til opvarmning af stuehus og varmt vand i stalde	40 tons korn	60 tons korn	I lade

Ansøger oplyser endvidere, at der er fokus på følgende energibesparende foranstaltninger:

- Der er naturlig ventilation i de fleste stalde bortset fra kalvestald.
- Der anvendes lavenergibelysning, hvor det er muligt – der anvendes ikke lavenergi lysstofrør, idet der er påvist meget dårlig holdbarhed i stalde.
- Der er natbelysning i staldene.
- Vaskevand fra mælkeanlæg kan genbruges til vask af malkestald.
- Der bliver etableret varmegenindvinding i forbindelse med køling af mælken. Varmen bruges til at opvarme køernes drikkevand og til opvarmning af brugsvand og varme i servicenum.

På baggrund af ansøgers redegørelse for vand- og energiforbrug vurderer Odsherred Kommune, at de anvendte tiltag ved optimering af vand- og energiforbruget, samt drift og vedligeholdelse af anlæggene lever op til kravet om BAT.

Odsherred Kommune fastsætter på baggrund af ansøgers redegørelse vilkår om egenkontrol af vand- og energiforbruget, samt vilkår om vedligeholdelse af drikkevandssystemet.

Bedste tilgængelige teknologi i relation management

Ansøger oplyser, at den daglige drift er tilrettelagt ud fra principperne om godt landmandskab og ansvarlig driftsledelse, således anlægget giver anledning til mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne. Dette søges opnået ved følgende tiltag:

- Der er udarbejdet en beredskabsplan for bedriften så forholdsreglerne i forbindelse med uheld med gylle, diesel, kemikalier eller brand er beskrevet.

- Bedriftens eventuelle medarbejdere vil blive uddannet løbende gennem kurser, efteruddannelse og deltagelse i erfa-grupper.
- Der føres jævnligt tilsyn med diverse funktioner i staldene, såsom fodermaskiner, malkeanlæg mv.
- Medarbejdere vil blive orienteret om ejendommens miljøgodkendelse og være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug. Ikke genbrugbart affald køres til den lokale genbrugsplads.
- Rengøring i og omkring ejendommen foretages jævnlig for at undgå uhygiejniske forhold og for at nedsætte risikoen for tilhold af eventuelle skadedyr, samt for at mindske risikoen for lugtgener for omkringboende.

På baggrund af ansøgers redegørelse for management vurderer Odsherred Kommune, at de anvendte tiltag for at sikre mindst mulig miljøbelastning fra anlægget og færrest mulige gener for omgivelserne lever op til kravet om BAT.

Odsherred Kommune fastsætter på baggrund af ansøgers redegørelse vilkår om beredskabsplan, renholdelse af bedriften, håndtering af affald mv.

Samlet vurdering af BAT

Odsherred Kommune vurderer på baggrund af ovenstående redegørelse, at husdyrbruget har etableret de umiddelbart relevante foranstaltninger til at begrænse forbruget af energi og ressourcer, samt forurening.

Kommunen vurderer samlet, at det ansøgte projekt med de stillede vilkår lever op til husdyrlovens krav om anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT).

EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

Ansøger oplyser, at der på ejendommen er løbende egenkontrol af produktionen:

- Foderkontrol
- Rapporter fra Arlakontrol
- Dyrlægerapporter
- Opgørelse af årligt elforbrug
- Opgørelse af årligt dieselforbrug
- Opgørelse af årligt forbrug af foder og andre ressourcer (årsregnskab)

Dokumentation:

For at kunne dokumentere at miljøgodkendelsen og lovgivningen overholdes er følgende til rådighed på kommunens forlangende:

- Foderkontrol
- Rapporter fra Arlakontrol
- Dyrlægerapporter
- Opgørelse af årligt elforbrug
- Opgørelse af årligt dieselforbrug
- Opgørelse af årligt forbrug af foder og andre ressourcer (årsregnskab)

Odsherred Kommune stiller vilkår om, at diverse tekniske anlæg kontrolleres regelmæssigt og vedligeholdes i overensstemmelse med producentens anvisninger. Kommunens stiller endvidere vilkår om dokumentation for forbrug af olie, el og vand, husdyrproduktionens størrelse, foderoptimering mv. Dokumentationen skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og være til rådighed for tilsynsmyndigheden ved miljøtilsyn.

ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

Alternative løsninger

Et alternativ ville være at fortsætte den aktuelle drift, men ansøger ønsker at udnytte det eksisterende staldanlæg fuldt ud.

Udviklingen går i retningen af at der bliver færre landbrug i Danmark, og de landbrug der er, bliver større. Hvis landmanden ikke følger udviklingen er det stilstand, og dette betyder for en virksomhed, at den viger pladsen for andre og større virksomheder, som følger udviklingen.

0-alternativ

Ansøger oplyser, at et 0-alternativ vil betyde en fastholdelse af den nuværende produktion, indtil produktionsapparatet er slidt ned. Derved vil der ikke ske en nødvendig udvikling og den løbende tilpasning af anlægget med udnyttelse af den bedst tilgængelige teknologi vil ikke finde sted. Samtidig vil den nødvendige økonomi til opretholdelse af produktionen ikke være til stede og denne må afvikles.

Et 0-scenarie vil også betyde at der ikke skal udarbejdes en miljøgodkendelse med de forbedringer i forhold til miljøet der er forbundet hermed.

Odsherred Kommune vurderer, at de valgte løsninger i projektet er valgt under hensyn til placering af de nye anlæg i tilknytning til eksisterende driftsbygninger, logistik i driften og forureningsrisici fra husdyrbrugets samlede anlæg. Odsherred Kommune kræver derfor ikke yderligere redegørelse for alternative muligheder.

HUSDYRBRUGETS OPHØR

Hvis ejendommen i mod al forventning inden for den nærmeste årrække skal nedlukkes, vil alle beholdere blive tømt, og foderrester vil blive fjernet. Oprydningen vil foregå i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Såfremt besætningen bliver ramt af en sygdom der af veterinærmyndighederne kræver karantæne eller nødslagtning af dyrene, vil det foregå i overensstemmelse med gældende lovgivning, som til fulde sikrer miljøet.

Odsherred Kommune stiller vilkår om, at stalde og gødningsopbevaringsanlæg, samt foderopbevaringsanlæg o. lign. tømmes og rengøres grundigt ved husdyrbrugets ophør for at undgå risiko for forurening. Husdyrbruget skal endvidere ryddes for affald, døde dyr, spildevand, foder mv. Odsherred Kommune vurderer herefter, at dette er tilstrækkeligt til at undgå forureningsfare og til at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand.

5 SAMMENFATNING

Odsherred Kommune vurderer sammenfattende, at der kan meddeles godkendelse til det ansøgte projekt, da

- Husdyrbruget med de stillede vilkår kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.
- Husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik.
- Projektet med de stillede vilkår ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

Indkomne bemærkninger og kommunens vurdering

Der er ikke indkommet bemærkninger fra naboer, parter og andre berørte i forbindelse med høringen.

Der er indkommet bemærkninger fra ansøger om udnyttelsesfrist, opbevaringskapacitet og udsprinklingsareal til restvand. Bemærkningerne har givet anledning til én ændring i godkendelsens vilkår, samt præcisering af et vilkår. Vilkåret om tilstrækkelig opbevaringskapacitet for husdyrgødning frem til den 1. april hvert år er fjernet. Det vurderes at vilkåret om 9 måneders opbevaringskapacitet og de generelle regler om udbringning af flydende husdyrgødning giver tilstrækkelig sikkerhed for at gylle kan udbringes miljømæssigt forsvarligt. Vilkåret om udsprinkling af restvand er præciseret, så der er krav om et "afgrødeareal" i stedet for et "græsareal" til udsprinkling. Ifølge de generelle regler er det tilladt at udsprinkle restvand på afgrødearealer.

I høringsperioden er Odsherred Kommune er blevet opmærksom på, at vilkåret om direkte udbringning af dybstrøelse ikke var fyldestgørende. Vilkåret er præciseret og der er tilføjet vilkår om egenkontrol i overensstemmelse med vilkåret i tilsvarende godkendelser, der er meddelt af Odsherred Kommune. Ansøger havde ikke bemærkninger hertil.

Offentliggørelse af afgørelsen og underretning af klageberettigede

Godkendelsen er offentliggjort i 4 uger fra den 1. december 2017 på kommunens hjemmeside

www.odsherred.dk

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Se klagevejledning i afsnit 7.

Kopi af godkendelsen er sendt til organisationer og myndigheder mv. der fremgår af afsnit 8.

7 KLAGEVEJLEDNING

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på borger.dk eller virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Odsherred Kommune.

Klagefristen er den 29. december 2017.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Odsherred Kommune i Klageportalen. Privatpersoner skal betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Klagegebyret opkræves af Nævnenes Hus. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Gebyret skal indbetales inden for en fastsat frist. Klagen afvises, hvis gebyret ikke indbetales, inden fristen udløber.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Odsherred Kommune, Natur, Miljø og Trafik, Nyvej 22, 4573 Højby eller miljoe@odsherred.dk. Odsherred Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

De klageberettigede er ansøger og enhver, der har individuel, væsentlig interesse i sagen, visse foreninger, der har til formål at beskytte natur og miljø, samt visse andre jf. Husdyrlovens § 85-87.

Godkendelsen er offentliggjort i 4 uger fra den 1. december 2017 på kommunens hjemmeside www.odsherred.dk

Det skal bemærkes, at et projekt godt kan igangsættes, selvom der klages over afgørelsen, med mindre Miljø- og Fødevareklagenævnet tillægger klagen opsættende virkning for projektet. Dette sker på ansøgers egen regning og risiko. Det følger af husdyrlovens § 81, stk. 1, at klagenævnet ved sin behandling kan ændre eller ophæve en tilladelse, godkendelse eller dispensation efter loven.

En tilladelse, der indeholder vilkår til sikring af de landskabelige værdier, jf. husdyrlovens § 27, stk. 1, nr. 2, eller vilkår om placering af gyllebeholdere, jf. husdyrlovens § 27, stk. 2, har dog opsættende virkning med mindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Det følger af Husdyrlovens § 81, stk. 3.

Såfremt afgørelsen påklages, vil dette blive meddelt ansøger.

Hvis du ønsker at indbringe denne afgørelse for domstolene jf. Husdyrlovens § 90, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder regnet fra datoen for offentliggørelse af afgørelsen.

8 KOPI AF AFGØRELSEN

Kopi af afgørelsen er sendt til følgende:

Klageberettigede i henhold til husdyrgodkendelseslovens § 84:

- Ejer og ansøger: Jacob Skovgaard Jensen, Veddingevej 13, 4550 Asnæs
- Ejer og ansøger: Knud Skovgaard Jensen, Veddingevej 13, 4550 Asnæs
- Miljøministeren: Miljøstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø. E-mail: mst@mst.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Sjælland, Rolighed 7, 2. sal, 4180 Sorø. E-mail: sjl@sst.dk

Klageberettigede i henhold til husdyrgodkendelseslovens § 85:

- Danmarks Fiskeriforening, H.C. Andersens Boulevard 37, 1553 København V, E-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V. E-mail: ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 3, Postboks 2188, 1017 København K. E-mail: fbr@fbr.dk

Klageberettigede i henhold til husdyrgodkendelseslovens § 86 – lokale foreninger:

- Ingen har ønsket underretning (jf. husdyrlovens § 61)

Klageberettigede i henhold til husdyrgodkendelseslovens § 87 – landsdækkende foreninger:

- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, E-mail: dn@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten. E-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-mail: natur@dof.dk

Andre:

- Konsulent: VKST Husdyr og Miljø, Fulbyvej 15, 4180 Sorø v/ Miljøkonsulent Ann Frost: af@vkst.dk

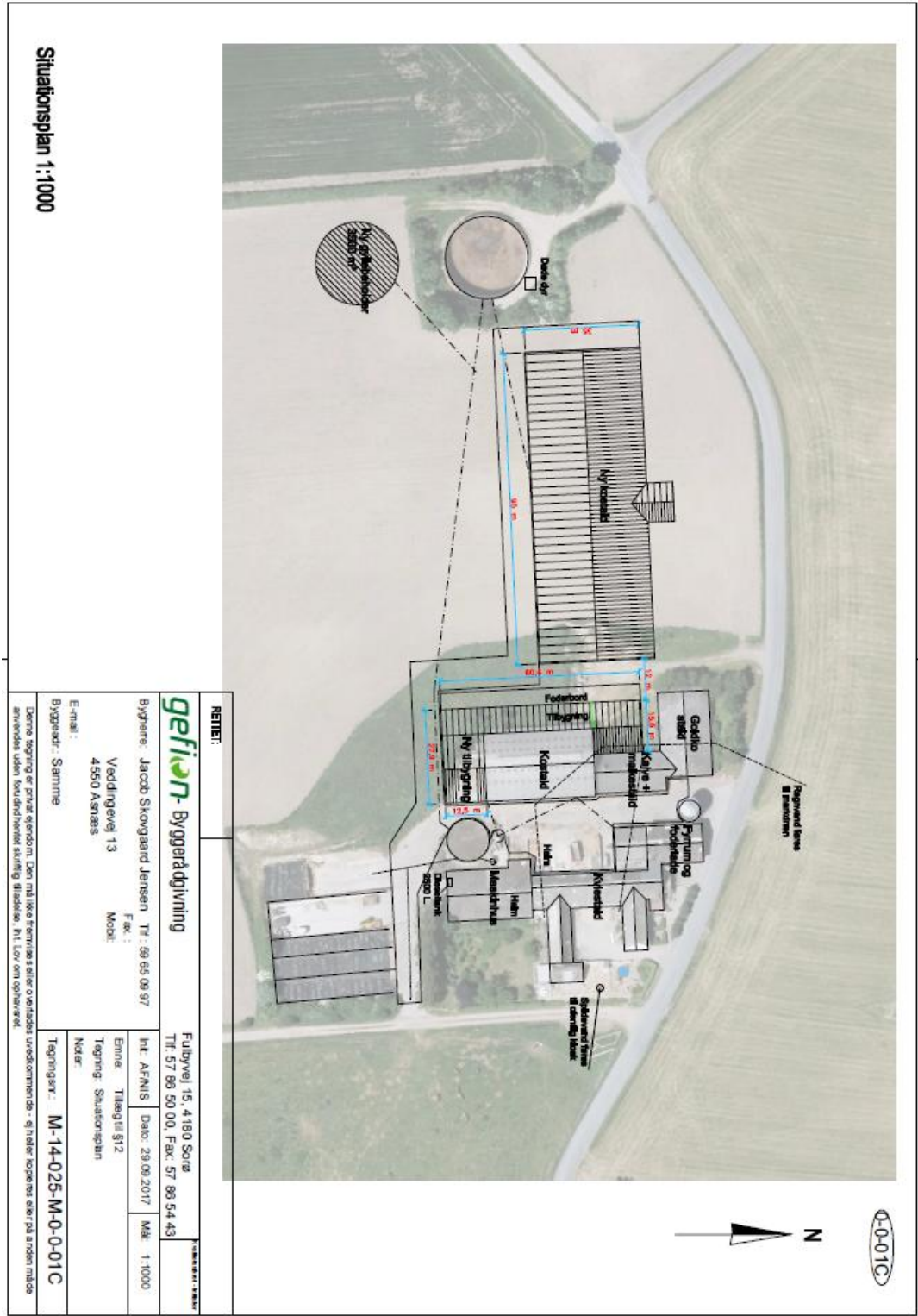
Orientering om afgørelsen er sendt til følgende:

- Naboer og andre berørte, der bor inden for konsekvensområdet for lugt (radius 368 meter)

9 BILAG

- Bilag 1: Situationsplan: -
- Bilag 2: Miljøstyrelsens teknologiblad: Skrabere i gangarealer i stalde med malkekvæg
- Bilag 3: Miljøstyrelsens teknologiblad: Reduceret tildeling af råprotein til malkekøer
- Bilag 4: Oversigt over love og regler på godkendelsestidspunktet

BILAG 1 - Situationsplan: Ny kostald, ny gyllebeholder og tilbygning

BILAG 2 – Teknologiblad: Skrabere i gangarealer i stalde med malkekvæg

Teknologiblad	Version: 1. udgave
Dyretype: Malkekvæg	Dato: 30.06.2010
Teknologitype: Staldindretning – Skrabere i gangareal	Revideret: -
Kode: TB	Side: 1 af 14

Skrabere i gangarealer i stalde med malkekvæg

Resumé

Skrabertyper	Stationær med wiretræk. Robotskraber.
Staldtype	Naturligt ventileret løsdriftsstald med sengebåse.
Gulvtype	Faste drænedegulve og spaltegulve. Skrabning af faste gulve er beskrevet i teknologiudredningen "Faste drænedegulve med skrabere og ajleafføb". Denne teknologiudredning omhandler derfor primært skrabning af spaltegulve. De faste gulve er dog omtalt i forbindelse med skraberens funktion.
Referencegulv	Spaltegulv på ringkanal eller med bagskyl.
Ammoniakfordampning	I systemer med spaltegulv på ringkanal/bagskyl reducerer skrabere på gangarealerne emissionen af ammoniak med 25 procent i stalden. Reduktion fra lager indgår ikke i miljøpåvirkningen, men er indregnet i økonomidelen.
Lugt fra stald og fra mark	Ukendt.
Støv	Der er ingen støvproblemer ved gulvene.
Drivhusgasser	Metan: er ikke undersøgt. Lattergas: er ikke undersøgt. Kuldioxid: er ikke undersøgt.
Energi	Teknologien forventes at øge energiforbruget med 10-30 kWh per årsko.
Arbejdsmiljø	Der forventes ingen arbejdsmiljøproblemer.
Smittesikro	Skrabning af gulvene imellem dyregrupper kan medføre overførsel af smittesomme klovssygdomme via gødningen. Dyregruppernes placering bør tage

		hensyn til, at smitterisikoen mindskes mest muligt.
Dyrevelfærd		Skrabning af gulvene betyder, at gødningen hurtigt forsvinder fra gulvet, og køernes ben og klove holdes derfor lettere rene og tørre, hvilket har en positiv indflydelse på spredning af smitsomme klovsygdomme. Rene ben og klove betyder desuden mindre forurening af sengebåsene, og dermed mindre risiko for smitteoverførsel og mastitis.
Affald og spildevand		Affald: Bortskaffelse af brugte skraberblade, wirer og udtjente batterier.
Miljøfremmede stoffer		Der forventes ingen forekomst af miljøfremmede stoffer.
Virkning på lager og mark		Der forventes højere indhold af N ab lager, hvilket giver en højere gødningsværdi og en positiv virkning på markudbyttet.
Merinvestering		I forhold til referencegulvet i teknologiudredningen kræver wireskrabere en ekstra investering på mellem 447 og 1295 kr. per DE, afhængig af besætningsstørrelse. Robotskrabere kræver en ekstra investering på mellem 260 og 1723 kr. per DE, hvilket igen er afhængig af besætningsstørrelse samt udnyttelse af robotternes maksimale kapacitet. Ved eksisterende staldanlæg skal der ved wireskrabere påregnes 15.000 kr. per trækstation ekstra til støbning af fundament til trækstationerne.
Driftsomkostninger		For de stationære skrabere vil de samlede ekstra driftsøkonomiske omkostninger per DE inklusiv værdien af sparet N i handelsgødning være mellem 87 kr. og 263 kr. Ved etablering i eksisterende stalde skal der lægges mellem 5 og 17 kr. til per DE til fundament til trækstationerne. De årlige driftsøkonomiske omkostninger for robotskraberen ligger mellem 51 og 241 kr. per DE. Er gulvskraberens oven på kanal med linespil bliver de samlede driftsøkonomiske ekstraomkostninger per DE ved ny bygning hhv. mellem 52 og 261 kr. for stationære og mellem 16 og 239 kr. for robotskrabere. Ved eksisterende anlæg skal der i gennemsnit beregnes knap 100 kroner per DE i ekstraomkostninger til ombygning fra ringkanal til kanal og linespil.

Dette Teknologiblad er udarbejdet for Miljøstyrelsen af:

AgroTech A/S (teknisk del), NIRAS Konsulenterne (økonomisk del) og Miljøstyrelsen (forslag til vilkår).

Beskrivelse

Kravet til rene gulve i koens nærmiljø øges i takt med stigende krav til sundhed, ydelse og miljø. Rengøringen foregår mekanisk med bladskraber på hhv. stationære skrabere eller robotskrabere.

Stationære skrabere trækkes enten hydraulisk, eller med kæde/stålwire/tov. Stationære skrabere drives af en trækstation, der placeres for enden af skrabegangen, udendørs eller indendørs.

Billede 1. Trækstation med wiretræk placeret udendørs.

Robotskrabere er en batteridrevet mobil robot, som kan programmeres til forskellige ruter. Brugeren har mulighed for at programmere robotten til at rengøre arealer i stalden efter rengøringsbehov og derved udnytte robottens kapacitet optimalt. Efter hver rute vender robotten automatisk tilbage til ladestationen.

Billede 2. Robotskraber kørt til opladeren, hvor den opholder sig cirka 50 % af tiden.

Skrabning af faste gulve foregår primært med stationære skrabere, idet robotskrabere har svært ved at skubbe den store mængde gødning foran sig, og en eventuel vinkling af skrabefladet vil bringe robotten ud af dens rute med driftsstop til følge.

Skrabning af spaltegulve foregår både med robotskrabere og med stationære skrabere.

Billede 3. Robotskraber på spaltegulv.

Skrabning af spaltegulve giver ifølge husdyrgodkendelsessystemet en ammoniakreduktion på 25 % i forhold til referencegulvet, hvilket er påvist i danske undersøgelser (FarmTest Kvæg nr. 21, 2004). Skrabning af faste gulve giver i sig selv ingen ammoniakreduktion, men indgår analogt til de faste drænedegulve, beskrevet som teknologiudredningen "faste drænedegulve med skraber og ajlefløb". Reduktionsniveauet bygger på hollandske (Braam og Swierstra, 1999) og danske undersøgelser, herunder den danske FarmTest nr. 21-2004.

Funktion

Billede 4. Stationær skraber med vinkling, der bevirker, at gødningen hurtigt forsvinder.

Hyppig rengøring af gulvene medvirker til den opnåede ammoniakemission på faste gulve med skraber og ajlefløb. Spaltegulve har derimod en selvdrænende effekt, og på disse gulve er hyppig rengøring ikke så nødvendig for at opnå samme miljøeffekt som de faste gulve.

FarmTest nr. 43-2008 ("Renholdelse af gulve i kvægstalde") konkluderer, at et velkonstrueret skrabeanlæg ikke alene løser rengøringen af gulvene. Følgende faktorer spiller ind, for at gulvene skrabes rene:

- Spalter kontra faste gulve.
- Gulvets beskaffenhed, herunder materiale, udformning, støbekvalitet samt støbemetode.
- Materiale benyttet til skrabeblade.
- Gangbredde og ganglængde.
- Placering, antal og udformning af tværkanaler/afleveringssted på faste gulve.
- Antal daglige skrabninger.
- Manuel renholdelse af gangarealer, hvor skraberne ikke kommer.
- Strømidler i sengebåse.
- Gødningskonsistens.
- Rengøring og vedligehold af skrabeanlægget.

Stationære skrabere

Stationære skrabere afleverer gødningen i tværkanal via spalter/riller eller i skakt ved endevæg.

I stalde, hvor køerne er inde hele året, skrabes faste gulve cirka 12 gange i døgnet. Skraberne er udformet efter de funktionskrav, der stilles til gulvet. Det vil sige, at skraberbladet til gulve med langsgående

drænriller er udformet så drænrillerne rengøres samtidig med gulvet. Endvidere er skraberne fleksible og er konstrueret, så de tilpasser sig gulvets hældning. Skrabere til gulve med langsgående midterkanal er vinklet, så gødningen hurtigt løber mod kanalen.

Spaltegulve skrabes 6 gange i døgnet.

Stationære skraber er ofte årsag til skader på køernes klove. Skønsmæssigt skyldes cirka 25 % af hornrelaterede klovlidelser uhensigtsmæssige skraber (Bendix Jensen & Urup Gjødesen, 2008), hvilket vil sige skraber, der er høje og svære at passere eller skraber med skarpe kanter eller ikke-afdækkede bolte i forbindelse med skraberens hjørnehjul.

Skraberbladet og trækwiren er sliddele, der kræver jævnligt eftersyn og vedligeholdelse. Anvendelse af sand i sengebåse giver væsentligt større slid og dermed flere omkostninger til vedligehold og en afskrivningsperiode, der er væsentligt kortere end normalt.

Robotskrabere

Robotskrabere anvendes primært til spaltegulve og er bygget til at rengøre gulve med mulighed for hyppig aflevering af gødningen. Hvis tværgange med fast betongulv er bygget i niveau med øvrige gangarealer, kan disse også rengøres af robotskraberen, idet længden på gangene typisk ikke er større end det, skraberens kan rengøre.

Robotskrabere kan programmeres til at fjerne gødningen hyppigt fra de områder, hvor behovet er størst. Det vil typisk være på gangarealet imellem sengebåsene og bageste halvdel af fodergangen. Hyppig rengøring, hvor behovet er størst, giver mulighed for at udnytte robotens kapacitet bedre. Kapaciteten ligger typisk på 7-8.000 m² i døgnet.

Ved anvendelse af robotskraber er der ingen uhensigtsmæssige hjørnehjul, skraber og wirer, og robotten flytter sig for koen, hvis ikke koen flytter sig for robotten. Antallet af klovskaider forårsaget af skraber er derfor mindre end ved brug af stationær skraber.

Kan robotens kapacitet ikke udnyttes optimalt, er den årlige driftsmæssige afskrivning forholds-mæssigt stor, og investering skal derfor overvejes i forhold til stationær skraber. For at opnå fuld kapacitetsudnyttelse fra en skraberrobot kræver det en stald med omkring 320, 640 sengebåse og så fremdeles.

Anvendelse af sand i sengebåsene giver ikke så stort et slid på robotskraberens som på den stationære skraber.

Miljøpåvirkning: Danske og udenlandske undersøgelser

Skrabning på faste gulve indgår i teknologiudredningen "Faste drænedede gulve med skraber og ajlefløb".

Skrabning af spaltegulve hver 4. time reducerer ammoniakfordampningen med 25 % i forhold til referencegulvet i teknologiudredningen.

For begge typer spaltegulve (spaltegulv med ringkanal/bagskyl og spaltegulv med kanal og linespil) gælder det, at guldoverfladerne er ens, og ammoniakemissionen, målt i kg, fra gulvene dermed også er ens.

Hollandske undersøgelser (Braam og Swierstra, 1999) konkluderer, at 60 % af staldens ammoniakfordampning stammer fra guldoverfladen og 40 % fra gyllekanalen (se tabel 1).

Danske målinger (FarmTest nr. 21-2004) viser, at skrabning på referencegulvet i teknologiudredningen giver en estimeret ammoniakreduktion på 2,69 kg ved skrabning hver 4. time. Det svarer til 25 %, per årsko af stor race. Reduktionen på 2,69 kg er ens, uanset om der er skraber under gulvet eller ej. Tabel 1 beskriver resultatet på spaltegulv med kanal og linespil ud fra disse resultater, og på denne guldtype opnås en reduktion på 33 %. Hidtil er de 2 spalteguldtyper behandlet forskelligt, hvilket ikke er i overensstemmelse med den hollandske undersøgelse.

Tabel 1. Ammoniakemission fra spaltegulve med skrabning hver 4. time.

Emission per årsko af stor race	Spaltegulv med ringkanal/bagskyl	Spaltegulv med kanal og linespil
A) Fra stald	10,76 kg	8,07 kg
B) Fra gulvet (60 %) jf. hollandske undersøgelser	6,46 kg	6,46 kg
C) Reduktion ved skrabning hver 4. time	2,69 kg	2,69 kg
D) Emission efter skrabning B+C	3,77 kg	3,77 kg

E) Emission under gulv (40 %), A+B	4,30 kg	1,61 kg
F) Emission efter skrabning, D+E	8,07 kg	5,38 kg

Grundlaget for estimatet findes i FarmTest nr. 21, som er gennemført i 2003. FarmTesten er den eneste tilgængelige dokumentation, der giver data til en direkte sammenligning af spaltegulve med og uden skraber.

Følgende lægges til grund for reduktionen på 25 % ved skrabning af spaltegulve:

Effekten er bestemt ud fra en aflæsning af kurverne i figur 4 i FarmTest nr. 21 ved en gennemsnits staldtemperatur med udgangspunkt i DMI's årsdøgnsmiddeltemperatur. Som temperatur er brugt DMI's klimanormaler for Danmark der ligger på 7,7 °C. Der tillægges en temperaturforskel på 5 °C som er grundlaget for dimensionering af naturligt ventilerede stalde, jævnfør Grøn Viden udarbejdet af Danmarks Jordbrugsforskning. Derved findes en årsstaldmiddeltemperatur på 12,7 °C.

De brugte reduktioner er vist i tabel 2, der er en aflæsning af kurverne i figur 4 i FarmTest nr. 21. Ved "skrabning af spaltegulv på ringkanal" i forhold til de 3 gulve "ringkanal u. syre" omregnet til stor race (målingerne var lavet i en besætning med Jerseykøer), "ringkanal u. additiver" og "spalter m. bagskyl" er den gennemsnitlige difference på godt 33 %. **På grund af store måleusikkerheder estimeres reduktionen til 25 % svarende til 2,69 kg NH₃.**

Tabel 2. Estimeret ammoniakemission fra spaltegulve med skrabning hver 4. time aflæst fra figur 4 i FarmTest nr. 21

Teknologi	Aflæsning – cirka kg NH ₃ per ko pr. dag
A: Spaltegulv uden syre omregnet til stor race	0,054 kg
B: Spaltegulv uden additiver	0,042 kg
C: Spaltegulv bagskyl	0,031 kg
D: Gns. for spaltegulve uden skraber	0,042 kg
E: Spaltegulv med ringkanal og skraber på gulv	0,028 kg
F: Difference fra spaltegulv uden skraber til spaltegulv med skraber	0,014 kg
Effekt ved skrabning: F / D x 100	33,3 %

Målinger på bedste staldsystem, defineret i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrhold, som spaltegulv med kanal og linespil, viser i FarmTest nr. 21-2004, at ammoniakemissionen reduceres med cirka 25 % ved skrabning af kanalbund. Det svarer til normtallene (Plantedirektoratet, 2005/06), der definerer gulvet som 25 % bedre end spalter på ringkanal/bagskyl. Resultaterne kan ses i teknologiudredningen "Skrabere i gyllekanaler i stalde med malkekøer", som viser målt ammoniakemission på spaltegulv med kanal og linespil i kg NH₃ per ko dagligt i forhold til spalter med bagskyl. Gulvet skrabes hver 4. time.

Fra det lovmæssige referencegulv med et ammoniakemissionsniveau på 6 % af total N ab dyr (134,5 kg for stor race) er ammoniakemissionen på 8,07 kg per årsko. Med skrabning af gulvet hver 4. time reduceres emissionen yderligere med 2,69 kg, hvilket giver en ammoniakemission på 5,38 kg per ko årligt. Samme forhold gør sig gældende for jerseyracen.

Skrabning hver 4. time af spalter med kanal og linespil reducerer gulvets ammoniakemission med 33 % (tabel 1).

Gulvprincippet har en ammoniakemission på samme niveau som faste drænedegulve med skraber og ajleaflob.

Ressourceforbrug

Både stationære skraber og robotskraber bruger el som energikilde til fremdrift.

Der er ingen erfaringer med brug af vand til rengøringsprocesser ved skrabning af gulve.

Tabel 3. Energiforbrug per årsko ved 6 daglige skrabninger.

Energiforbrug per årsko ved 6 daglige skrabninger	
Stationær wireskraber	10 kWh
Robotskraber	30,5 kWh
Skrabning hydrauliktræk	65 kWh

Afhængig af skrabertype, ligger energiforbruget til renholdelse af de faste gulve mellem 10 og 65 kWh per årsko.

Fordele og ulemper

Fordele

- Gødningen fjernes hurtigt fra gulvet og nedsætter dermed risikoen for spredning af smitsomme klov-sygdomme.
- Robotskrabere giver mindre risikoen for skader på koens klove.
- Sand som lejemateriale kan anvendes (forudsat der er installeret skrabekanal eller bagskyl under gulvet, så sandet kan fjernes).

Ulemper

- Skraberer efterlader en tynd gødningsfilm, der i tørre perioder kan blive meget glat.
- Stationære skrabere kan være medvirkende årsag til hornrelaterede klovlidelser.
- Anvendelse af sand på gulvene kan give ekstraordinært slid på skrabere, hjørnehjul og gyllepumper.

Udbredelse af teknikken

Skrabere er i dag en udbredt teknologi, og på faste gulve er skraberer en selvfølge, idet gødningen ikke kan fjernes fra gulvene på anden vis.

Udbredelsen af faste gulve og spalte gulve er hhv. cirka 25 % og 55 %, hvilket svarer til cirka 1.000 stalde med fast gulv og 2.200 med spaltegulv. Erfaringsmæssigt er der mange stalde med spaltegulve, der i forbindelse med miljøgodkendelse indsætter skrabere i eksisterende stalde, og det skønnes at være omkring 1.200 stalde i dag.

Teknikken med den store mængde gødning foran skraberer udgør hovedparten af de 1.000 stalde med fast gulv, og skraberer er derfor ofte høj og kantet, så skader på køernes klove er en stor risiko. Nye gulvtyper med hurtig aflevering af gødningen stiller ikke så store krav til skraberens størrelse, og det må forventes at nye typer skrabere, der tager mere hensyn til dyrevelfærden vil blive udviklet. Endvidere vil robotskrabere, forudsat at kapaciteten kan udnyttes optimalt, ligeledes være interessante for mange, og der arbejdes målrettet på udvikling af robotskrabere, der kan fungere optimalt på faste drænedede gulve.

Helhedsvurdering af teknikken

Skrabere på gangarealerne i kvægstalde er en udfordring for dyrevelfærden. De erfaringer, man har i dag, er, at uhensigtsmæssige skrabere, dvs. store og kantede skrabere, kan resultere i skader på klovens hornbelægning. Det samme gør sig gældende ved uhensigtsmæssig placering af hjørnehjul. Robotskrabere er mere skånsomme over for koen, og der er mulighed for at skrabere mindre foran foderbordet og dermed give køerne mere ro under foderoptagelsen.

Skrabere i sammenhæng med forskellige gulvprincipper mangler funktionstest på dyrevelfærd og krav til management. De utilfredsstillende erfaringer, landmænd har med faste gulve, gør, at der må rettes mere fokus mod dyrevelfærd, og skraberer er en del af denne fokus.

Videncentret for Landbrug, Kvæg ønsker i forbindelse med test af nye gulvtyper at teste skraberer i relation til dyrevelfærd og ud fra disse tests komme med anbefalinger til funktion og vedligeholdelse.

Installation af stationære skrabere i eksisterende stalde er forbundet med indgreb i bygningskonstruktionen, og der skal støbes særligt fundament til fastgørelse af trækstationen. Samtidig er det vanskeligt at placere hjørnehjul hensigtsmæssigt af hensyn til dyrene, idet der i bygningen ikke er afsat plads til disse.

Økonomi

Økonomi i gulvskrabere er beregnet på baggrund af kategorien 75-950 DE med det antal malkekøer, der realistisk set vil være i de enkelte kategorier som malkende (lakterende). Goldkøer går oftest i et andet staldsystem end de lakterende køer, hvorfor kategorien eksempelvis 75 DE svarer til 48 lakterende køer, og økonomiberegningerne bygger på DE, der svarer til lakterende køer (se tabel 4)

Tabel 4. Antal omregnet til lakterende køer i staldafsnittet.

Total DE	75	150	250	500	750	950
Lakterende køer	48	95	159	318	477	604
I DE	63	126	211	423	634	803

Se "Økonomisk baggrundsnotat til teknisk udredning af skrabere på gulvarealer" for uddybning af økonomiberegningerne, der ligger til grund for tabellerne i indeværende afsnit.

Oplysningerne vedrørende priser på diverse teknologier stammer fra de relevante leverandører, hvis produkter er repræsentative for markedet inden for de forskellige teknologier.

Økonomiberegningerne for stationære skrabere tager udgangspunkt i wireskrabere, da det er de mest udbredte af de stationære skrabere.

I forhold til referencen i teknologiudredningen, kræver wireskraberen følgende ekstra investeringer i skraberinventar:

Tabel 5. Samlede investeringer ved wireskrabere, nyetablere stalde.

	Antal DE					
kr.	75	150	250	500	750	950
Wireskrabere	82.660	83.460	94.740	189.480	284.220	358.960
per DE	1.295	661	448	448	448	447

Ovenstående er en samlet pris for både gulvskrabere, trækstation, hjørnehjul, wire samt nødvendig gulv- og fundamentstilpasning. Skrabersystemet forventes at have en levetid på omkring 12,5 år.

Derudover skal der ved eksisterende stalde støbes et ekstra fundament til trækstationerne. Per trækstation bliver det 15.000 kr.

Ved Robotskrabere bliver de samlede investeringer følgende:

Tabel 6. Samlede investeringer ved robotskrabere.

	Antal DE					
kr.	75	150	250	500	750	950
RobotSkrabere	110.000	110.000	110.000	110.000	220.000	220.000
per DE	1723	871	520	260	347	274

Der kommer ikke ekstra omkostninger mht. til robotskrabere i eksisterende staldanlæg, da robotskraberen kan programmeres efter staldens indretning.

Driftsøkonomiske omkostninger

Hvis investeringsudgiften fordeles ud over wireskraberen levetid og de løbende driftsomkostninger som vedligeholdelse og el medtages, fås de samlede årlige driftsøkonomiske omkostninger, der fremgår af tabel 7. Disse omkostninger er med værdien af spærret N til handelsgødning.

Tabel 7. Driftsøkonomisk omkostning ved stationære skrabere inkl. værdien af N, nye stalde (kroner).

	antal DE		
	75	150	250
Samlet driftsøkonomisk omkostning inkl. værdi af N	16.776	16.585	18.439
Driftsøkonomisk omkostning per DE inkl. værdien af N	263	131	87
Driftsøkonomisk omkostning per kg. N reduceret inkl. værdien af N	133	66	44
	antal DE		
	500	750	950
Samlet driftsøkonomisk omkostning inkl. værdi af N	36.878	55.318	69.852
Driftsøkonomisk omkostning per DE inkl. værdien af N	87	87	87
Driftsøkonomisk omkostning per kg. N reduceret inkl. værdien af N	44	44	44

Ved eksisterende anlæg skal der mht. til stationære skrabere ved de forskellige stalde lægges følgende oven i til de driftsøkonomiske omkostninger per DE. Disse ekstra omkostninger er forrentning og afskrivninger vedr. forbindelse med bygning af de ekstra fundamenter til trækstationerne. Se baggrundsnotat (bilag 1) for uddybning – herunder vedr. komponentsammensætning.

Tabel 8. *Ekstra driftsøkonomiske omkostninger ved eksisterende anlæg for stationære skrabere.*

Antal DE, kr.	75	150	250	500	750	950
Per DE	16,67	8,42	5,03	5,03	5,03	5,30
Per kilo N	8	4	3	3	3	3

For robotskraberen bliver de driftsøkonomiske omkostninger inklusiv værdien af reduceret N følgende:

Tabel 9. *Driftsøkonomisk omkostning ved robotskrabere inkl. værdien af N, nye stalde (kroner)*

	antal DE		
	75	150	250
Samlet driftsøkonomisk omkostning inkl. værdi af N	15.376	16.473	17.982
Driftsøkonomisk omkostning per DE inkl. værdien af N	241	130	85
Driftsøkonomisk omkostning per kg. N reduceret inkl. værdien af N	122	66	43
	antal DE		
	500	750	950
Samlet driftsøkonomisk omkostning inkl. værdi af N	21.735	39.720	42.709
Driftsøkonomisk omkostning per DE inkl. værdien af N	51	63	53
Driftsøkonomisk omkostning per kg. N reduceret inkl. værdien af N	26	32	27

Det ses af tabellerne 7 og 9, at der ved begge skrabere er betydelige stordriftsfordele op til hhv. 250 og 500 DE. Det vigtigste for driftsøkonomien i skrabere er, at besætningsstørrelsen sikrer optimal kapacitetsudnyttelse af teknologierne.

Med kanal og linespil

De driftsøkonomiske omkostninger inklusiv værdien af N ved skrabere på gulv med kanal og linespil er vist i tabel 10 og 11.

Tabel 10. *Driftsøkonomiske omkostninger ved stationære skrabere på gulv med kanal og linespil inkl. værdien af N, nye stalde (kroner).*

	antal DE		
	75	150	250
Samlet driftsøkonomisk omkostning inkl. værdi af N	16.644	14.133	15.219
Driftsøkonomisk omkostning per DE inkl. værdien af N	261	112	72
Driftsøkonomisk omkostning per kg. N reduceret inkl. værdien af N	66	28	18
	antal DE		
	500	750	950
Samlet driftsøkonomisk omkostning inkl. værdi af N	21.849	40.392	46.313
Driftsøkonomisk omkostning per DE inkl. værdien af N	52	64	58
Driftsøkonomisk omkostning per kg. N reduceret inkl. værdien af N	13	16	15

Ligeledes for robotskraberen blive de driftsøkonomiske omkostninger følgende:

Tabel 11. Driftsøkonomiske omkostninger ved robotskrabere på gulv med kanal og linespil inkl. værdien af N, nye stalde (kroner).

	antal DE		
	75	150	250
Samlet driftsøkonomisk omkostning inkl. værdi af N	15.245	14.021	14.761
Driftsøkonomisk omkostning per DE inkl. værdien af N	239	111	70
Driftsøkonomisk omkostning per kg. N reduceret inkl. værdien af N	60	28	18
	antal DE		
	500	750	950
Samlet driftsøkonomisk omkostning inkl. værdi af N	6.706	24.794	19.170
Driftsøkonomisk omkostning per DE inkl. værdien af N	16	39	24
Driftsøkonomisk omkostning per kg. N reduceret inkl. værdien af N	4	10	6

Det ses af ovenstående tabeller, at de driftsøkonomiske omkostninger bliver lavere ved nybygning af kanal og linespil med skrabere på gulv frem for ringkanal med skrabere på gulv.

Ved tilbygning til kanal og linespil fra eksisterende stalde med ringkanal skal der påregnes følgende ekstraomkostninger:

Tabel 12. Ekstradriftsøkonomiske omkostninger ved bygning af kanal og linespil fra ringkanal

Antal DE, kr.	75	150	250	500	750	950
Per DE	93	96	86	99	101	102
Per kg N	47	49	43	50	51	52

Yderlige oplysninger vedrørende skrabere i kanal og linespil er beskrevet i teknologiudredningen "Skrabere i gyllekanaler i stalde med malkekøer".

Sammenfatning økonomi

For begge skrabeteknologier er der betydelige størrelsesøkonomiske fordele op til en besætningsstørrelse på hhv. 250 DE for de stationære skrabere og 500 DE for robotskraberen.

Over 250 DE er de driftsøkonomiske omkostninger per DE for stationære skrabere på samme niveau uafhængig af besætningsstørrelse.

For robotskrabernes vedkommende skal der ved flere end 500 DE investeres i en ny robot. De driftsøkonomiske omkostninger bliver ved 750 og 950 DE højere end ved 500 DE, da man ved disse besætningsstørrelser ikke får fuld kapacitetsudnyttelse for robotten.

Med gulvskrabere på kanal med linespil bliver de laveste driftsøkonomiske omkostninger per DE ved 500 DE for begge typer af gulvskrabere. Over 500 DE bliver de driftsøkonomiske omkostninger per DE igen højere. Det skyldes, at der ved 750 DE og 950 DE kræves en ekstra tilbygning.

Vejledende indretnings-, drifts- og egenkontrolvilkår

I det følgende er der formuleret forslag til indretnings-, drifts- og egenkontrolvilkår, som kan være relevante, såfremt den ovenfor beskrevne teknologi anvendes i forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug. Formålet hermed er at henlede opmærksomheden på, hvordan den beskrevne miljøeffekt opnås i praksis ved fastsættelse af vilkår.

I relation til fastsættelse af vilkår skal det understreges, at vilkår kun skal meddeles efter en konkret vurdering og skal være præcise og forudsigelige i deres indhold, så en manglende efterlevelse af vilkårene let kan påvises og håndhæves af tilsynsmyndigheden.

De vejledende vilkår er udarbejdet af Miljøstyrelsen i samarbejde med en kommunal sparringsgruppe sammensat af et repræsentativt udsnit af landets kommuner – i såvel geografisk som størrelsesmæssig henseende – samt med de forfattere, som har udarbejdet den tekniske del af Teknologibladene.

Drift og indretning

Stationær skrabere

1. I staldafsnit _____ skal der i gangarealet installeres skrabere.
2. Der skal hver dag foretages skrabninger hver fjerde time. I den periode, hvor malkekvæget er på græs, skal der foretages skrabninger hver _____ time i tidsrummet kl. _____ til kl. _____.
3. Tværgange, som ikke skrabs automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 2-3 gange.
4. Skraberen skal være forsynet med timer.
5. Skraberen skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Robotskrabere

6. I staldafsnit _____ skal der anvendes robotskrabere.
7. Robotskraberen skal indstilles til at skrab gangarealet ved foderbordet hver _____ time. Øvrige gangarealer skal skrabs hver fjerde time. I den periode, hvor malkekvæget er på græs, skal der foretages skrabninger hver _____ time i tidsrummet kl. _____ til kl. _____.
8. Robotskraberen skal skrab _____ m² i døgnet.
9. Skraberen skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Egenkontrol

Stationær skrabere og robotskrabere

10. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed.
11. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed af mere end _____ dage/uger.
12. Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberen/robotskraberen er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Vejledning til den kommunale sagsbehandler

Drifts- og indretningsvilkår stilles i forhold til den valgte skrabertype – stationær skrabere (vilkår nr. 1-5) eller robotskrabere (vilkår nr. 6-9).

Såfremt malkekvæget er på græs, skal antallet af daglige skrabninger reduceres i forhold til antallet af timer, hvor malkekvæget er på græs.

I relation til vilkår nr. 7 skal kommunen vurdere, med hvilket tidsinterval gangarealet ved foderbordet skal skrabs.

For så vidt angår vilkår nr. 12 bemærkes det, at det ikke har været muligt at formulere et egenkontrolvilkår, som kan gælde i alle situationer, hvor der anvendes skrabere/robotskrabere i gangarealerne. Der skal derfor ved udarbejdelsen af miljøgodkendelsen tages stilling til, hvilke former for dokumentation der er hensigtsmæssig i det konkrete tilfælde – timeren er under alle omstændigheder ikke tilstrækkelig, da den ikke logger data.

Det afgørende er således, at kommunen fastsætter et relevant egenkontrolvilkår i den konkrete miljøgodkendelse, der sikrer, at tilsynsmyndigheden vil have mulighed for at kontrollere, at skraber/robotskraberen har været i drift. Det kunne i den forbindelse være hensigtsmæssigt med en dialog med producenten af den pågældende skraber.

Endvidere bemærkes det, at det kan dokumenteres ved kapacitetsdata fra fabrikanten, at robotskraberen skraber det antal m², som er nødvendigt for at opnå den beskrevne reduktion af ammoniakemissionen.

Det kan være relevant for kommunen som tilsynsmyndighed – som skal føre tilsyn med, at vilkårene i godkendelsen overholdes, jf. husdyrgodkendelseslovens § 44, stk. 2 – at få underretning fra landmanden i tilfælde af længerevarende driftsstop, idet dette kan have betydning for, om emissionsgrænseværdien for ammoniak overholdes i praksis. Det må være op til kommunen at vurdere, hvor lang tid driftsstop må vare, før landmanden skal orientere tilsynsmyndigheden herom.

I relation til egenkontrolvilkåret om logbog, skal det bemærkes, at der i visse af de øvrige Teknologiblade også stilles vilkår om, at landmanden skal føre logbog samt opbevare visse former for dokumentation sammen med denne logbog. Kommunen bør – af hensyn til både landmand og tilsyn – i sin fastsættelse af vilkår om egenkontrol tilstræbe, at der føres én samlet logbog på husdyrbruget for alle relevante oplysninger, såfremt det er praktisk muligt. Det vil både lette landmandens administrative byrder i forbindelse med driften af husdyrbruget og samtidig sikre, at tilsynet vil have en nem adgang til alle relevante oplysninger i forbindelse med tilsynets udøvelse.

Litteratur

Farmtest-Kvæg nr. 21. Dansk Landbrugsrådgivning 2004.

FarmTest-Kvæg nr. 43. Dansk Landbrugsrådgivning 2008.

DJF rapport, Husdyrbrug nr. 70, 2006. Svend G. Sommer *et al.*

DJF rapport, Husdyrbrug nr. 36, 2001. Damgaard Poulsen *et al.*

Vejledning om gødsknings- og harmoniregler, Plantedirektoratet 2005/06.

Braam, C.R. og Swierstra, 1999. Volatilization of ammonia from Dairy Housing Floors with Different Surface Characteristics. *Journal of Agricultural Engineering Research* 72, 59-69.

Dyrevenligt gulv er en god investering, KvægInfo nr. 1907. Mads Urup Gjødese og Erik Bendix Jensen, 2008.

Miljøstyrelsen, Teknologiblad: Skrabere i gyllekanaler i stalde med malkekøer, 2010.

Miljøstyrelsen, Økonomisk baggrundsnotat til teknisk udredning af skraber på gulvarealer i stalde med malkekøer, 2010.

Miljøstyrelsen/ NIRAS konsulenterne A/S, Forudsætninger for de økonomiske beregninger af BAT teknologier - revidering af økonomiske oplysninger i BAT blade, 2009.

Personlig kontakt: Hans Nørregård Thane, Lely Scandinavia A/S.

Personlig kontakt: Henning Nørgaard, LJM A/S.

Personlig kontakt: Karl Bisgaard, Entreprenørfirmaet Kristian Hansen ApS.

Personlig kontakt: Leif Simonsen, SKIOLD MULLERUP A/S.

Personlig kontakt: Morten Hohwü, Sunds Alfa Betonvarefabrik A/S.

Personlig kontakt: Søren Vad Jensen, Lely Scandinavia A/S.

Personlig kontakt: Torkild Birkmose, Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret – Planteproduktion.

BILAG 3 – Teknologiblad: Reduceret tildeling af råprotein til malkekøer

Teknologiblad	Version: 1. udgave
Dyretype: Malkekøer	Dato: 24.11.2010
Teknologitype: Fodring – Reduceret tildeling af råprotein	Revideret:
Kode: TB	Side: 1 af 7

Reduceret tildeling af råprotein til malkekøer (AAT-PBV-teknologien)

Resumé

Ammoniakfordampning	<i>Generelt:</i> Fordampning af ammoniak fra malkekøer kan ofte sænkes ved at sænke indholdet af råprotein i køernes foder. Ved at sænke indholdet af råprotein i foderet fra referenceniveauet på 173 gram råprotein per FE til 164 gram per FE, falder ammoniakfordampningen for malkekøer af tung race med 1,5 kilo per årsko (cirka 15 procent) og for malkekøer af Jersey med 1,2 kilo ammoniak per årsko. <i>Høj græsandel:</i> Muligheden for at reducere råprotein i foderet til malkekøer ved brug af AAT-PBV-teknologien er mindre, når græsmarksafgrøder udgør mere end 25 % af rationens foderenheder. <i>Økologiske bedrifter:</i> Mulighederne for at reducere råprotein i foderet ved brug af AAT-PBV-teknologien er typisk mindre på økologiske bedrifter pga. en høj andel af græsmarksafgrøder og et krav om 60 procent grovfoder. Endelig betyder forbud mod fodermidler med GMO, at der er færre fodermidler til rådighed til afstemning af foderrationen.
---------------------	--

Lugt fra stald og fra mark	Ingen dokumentation fundet.
Støv	Ingen effekt.
Drivhusgasser	Ingen direkte effekt.
Energi	-
Arbejdsmiljø	-
Smitterisiko	-

Reduceret tildeling af råprotein til malkekoer

Dyrevelfærd	-
Affald og spildevand	-
Miljøfremmede stoffer	-
Virkning på lager og mark	Reduceret proteinindhold i foderet reducerer ammoniakfordampningen fra gødningslager og mark.
Merinvestering	Der er ingen merinvestering.
Driftsomkostninger	Der er højere driftsomkostninger ved brug af reduceret proteintildeling via AAT-PBV-teknologien. Omkostningerne dækker optimering af foderplaner, kontrol af proteinniveau og reduceret værdi af gyllen. Omkostningerne er afhængige af besætningsstørrelsen og varierer fra 32 kroner/DE i store besætninger til 317 kroner/DE i små besætninger. Omkostninger ved brug af teknologien er upåvirket af, hvor stor andel græsmarksafgrøder der indgår i rationen.

Dette Teknologiblad er udarbejdet for Miljøstyrelsen af:
 AgroTech A/S (teknisk del), NIRAS Konsulenterne (økonomisk del) og Miljøstyrelsen (forslag til vilkår).

Beskrivelse af AAT-PBV-teknologien

Moderne proteinvurderingssystemer til malkekoer sikrer, at køernes behov for protein til produktion af mælk, tilvækst og foster sker med et så lille et forbrug af råprotein (= kvælstof) som muligt. Systemerne tager højde for den mikrobielle omsætning af protein i køernes vom og for optagelsen af aminosyrer fra køernes tyndtarm. I det danske proteinvurderingssystem – "AAT-PBV-systemet" – indgår derfor parametre, som sikrer proteinomsætningen i vommen (PBV = Protein Balance i Vommen) og køernes aminosyreforsyning fra tarmen (AAT = Aminosyrer Absorberet i Tarmen).

For at bruge AAT-PBV-systemet til at optimere køernes forsyning med råprotein skal man kende foderets indhold af råprotein, AAT og PBV og køernes behov for de samme størrelser. Herudfra bliver køernes foderplan beregnet i en computermodel, som afstemmer forholdet mellem fodermidlerne, så forbruget af råprotein bliver dækket på den billigste måde.

En sænkning af råprotein i foderet har stor effekt på emissionen af ammoniak hos malkekoer, fordi overskydende råprotein i foderet bliver udskilt som urinstof-N i urinen, hvor det virker som en umiddelbar kilde til dannelse og fordampning af ammoniak.

AAT-PBV-systemet er beskrevet detaljeret i baggrundsnotatet for teknologibladet.

Sænkning af råprotein i foderet

AAT-PBV-teknologien kan generelt bruges til at reducere indholdet af råprotein fra det nuværende referenceniveau på 173 til 164 gram råprotein per FE. I det niveau er mælkeproduktion og sundhed hos malkekoer ikke påvirket negativt.

Sammenhængen mellem råprotein og AAT/PBV-indholdet i foderet er illustreret via standardberegninger på en række praktiske foderplaner (se baggrundsnotat, tabel 3, side 4). Konklusionen er, at proteinniveauet på 164 gram råprotein per FE typisk kan opnås ved 95 gram AAT og 5 gram PBV i rationerne. Det indebærer en sikkerhedsmargin i forhold til de teoretiske minimumsgrænser i systemet (AAT= 90 og PBV 0). En sænkning af proteinniveauet fra standardniveauet på 173 til 164 gram råprotein per FE betyder en reduktion af ammoniakemissionen i niveauet 15 procent (jf. nedenfor).

Ifølge Dansk Kvæg (2009) fodrer halvdelen af alle danske besætninger med malkekoer over referenceniveauet på 173 gram råprotein per FE, og der er således gode muligheder for at anvende fodringstiltag under AAT-PBV-teknologien til at reducere udledningen af ammoniak.

Miljøpåvirkning

Beregningseksempler på en række standardsituationer (se baggrundsnotat side 5) viser, at NH₃-emissionen kan reduceres med 14 % ved at sænke råprotein i foderet fra 173 til 164 gram råprotein per FE. Det gælder i et staldsystem med senge, spalter og ringkanal, hvor der regnes med en TAN-faktor på 16 %. Reduktionen gælder for malkekoer af både stor race og Jersey. I absolutte tal er reduktionen i NH₃-udskillelse på 1,5 kilo per årsko af stor race og 1,2 kilo hos Jersey.

Reduktionen i emissionen af ammoniak ved nedsat råprotein i foderet afhænger af staldsystemet og er højest i et system med sengestald og spaltegulv med ringkanal. Både den absolutte og procentvise effekt af nedsat protein i foderet er således noget mindre i et system med dybstrøelse og spalter ved foderbordet. Ovennævnte reduktion (fra 173 til 164 gram råprotein per FE) vil således svare til hhv. 0,9 kilo NH₃ og en procentvis reduktion på 10 % i et system med dybstrøelse/spalter.

Baggrundsnotatet viser tabeller med detaljerede resultater og forudsætninger for miljøpåvirkningen. Baggrundsnotatet viser desuden, hvordan fordelingen mellem køernes udskillelse af N i gødning og urin er påvirket af proteinniveau og staldsystem.

Særlige forhold på bedrifter med høj græsandel i foderet

Bedrifter med høj andel græsmarksafgrøder i staldfoderrationen kan have svært ved at udnytte AAT-PBV-teknologien fuld ud. Når der er høj andel græsafgrøder, er det svært at optimere rationer, som har et maksimalt proteinindhold på 164 gram råprotein per FE og samtidig opfylder normerne for AAT og PBV. Det skyldes, at AAT typisk ligger lavt og PBV højt i mange græsafgrøder.

Baggrundsnotatet (side 8) viser, hvordan stigende indhold af græsafgrøder i rationen mindsker mulighederne for at reducere råprotein i malkekøernes foder og dermed emissionen af ammoniak. I henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens (bilag 3, A. beskyttelsesniveau for ammoniak, punkt 1), er udegående husdyr friholdt for reduktionskrav i den periode, de er udegående. Foderplanberegningerne dækker derfor staldfodring og ikke fodersituationer, hvor køerne er på græs og selv henter foderet ved afgræsning.

Konklusionen på beregningerne er, at der kan opnås fuld effekt af AAT-PBV-teknologien på emissionen af NH₃, når græsmarksafgrøder ikke udgør mere end 25 % af rationens foderenheder. Emissionen stiger herefter med stigende græsandel og medfølgende højere indhold af råprotein.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen omtaler desuden, at kvægproduktioner baseret på græsfodring, hvor mindst 40 % af grovfoderrationen er græs, har et mindre reduktionskrav for ammoniakemission. Nærværende Teknologiblad har beregnet andelen af græsfoderet i forhold til den totale års foderration for malkekøerne på bedriften. Det skyldes, at AAT-PBV-teknologien beregner på dagsrationer, som omfatter både grovfoder og tilskudsfodermidler. En typisk grovfoderandel er på 60 % på de fleste bedrifter med malkekoer. Det betyder, at de ovennævnte "40 % af grovfoderrationen" fra Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, typisk repræsenterer en grænse svarende til, at 24 % af totalrationen er græs. Der er derfor fin overensstemmelse mellem grænsen i nærværende Teknologiblad og grænsen i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Særlige forhold for økologiske bedrifter

Økologiske foderrationer har typisk en høj andel græsmarks- og bælgeplanteafgrøder og jf. ovenfor, reducerer det mulighederne for at udnytte AAT-PBV-teknologien fuldt ud. Samtidig er økologiske bedrifter underlagt krav om minimum 60 % grovfoderandel, og der må ikke anvendes fodermidler, der indeholder GMO. Endelig har økologiske bedrifter begrænsninger i valget af fodermidler til afstemning af foderrationen, fordi kravet om økologiske afgrøder reducerer udvalget af relevante fodermidler.

Begrænsninger i valg af fodermidler til afstemning af foderrationen giver økologiske besætninger særlige udfordringer med hensyn til proteinforsyningen til køerne, idet foderrationens sammensætning gør, at minimumskravet til AAT på 95 gram/FE er svært at overholde. Derudover vil begrænsningerne ofte give foderrationer med et højere proteinindhold samt et højere indhold af stivelse på grund af en øget andel af korn.

Baggrundsnotatet (side 10) viser eksempler på typiske økologiske foderrationer med varierende andel af græsmarksafgrøder og illustrerer problematikken omkring overholdelse af AAT minimumskravet på økologiske bedrifter.

Driftsøkonomiske konsekvenser af teknologien

Baggrundsnotatet 1 viser de økonomiske konsekvenser ved at reducere indholdet af råprotein i foderet fra 173 til 164 gram råprotein per FE.

Reduktionen betyder en besparelse på indkøb af proteinrige fodermidler, men meromkostninger til grovfoderanalyser, optimering og opfølgning på foderplan. Endelig betyder mindre protein i foderet en lavere gødningsværdi af gyllen (= mindre N).

I tabel 1 er vist hovedtal for økonomi beregnet for en besætning med 250 DE. Besparelsen i protein vil være ens per DE uanset besætningsstørrelsen, men omkostninger til analyser, foderplaner og foderkontrol er mindre pr DE med stigende besætningsstørrelse.

Tabel 1. Økonomisk konsekvens af nedsat proteinniveau (fra 173 til 164 gram råprotein per FE) i besætning med 250 DE.

Faktor	Økonomisk værdi v. 250 DE, kroner	Økonomisk værdi per DE, kroner
Besparelse i protein	- 8.964	-35
Analyseomkostninger, foder	11.480	46
Foderplanlægning	15.930	63
Foderkontrol (EFK)	3.772	15
Nedsat værdi af gødning	10.000	40

Økonomien i proteinreduktion vil svinge fra år til år, men som gennemsnit af de sidste 3 års priser kan der spares 35 kroner per DE ved at reducere proteinniveauet, mens de samlede udgifter til analyser og foderstyring ligger mellem 32 og 317 kroner per DE. Omkostningen er størst i de mindste besætninger. Gødningsværdien i gyllen falder med cirka ca. 40 kroner/DE ved tung race og ca. 45 kroner/DE ved Jersey afhængig af gultype i stalden.

Se de detaljerede beregninger vedr. nedsat gødningsværdi i baggrundsnotatet, side 14.

Helhedsvurdering af AAT-PBV-teknologien

Ved brug af AAT/PBV-teknologien kan forsyningen med råprotein til malkekoer reduceres fra referenceniveauet på 173 gram til 164 gram råprotein/FE, uden at køernes mælkeproduktion og sundhed påvirkes negativt. De 164 gram råprotein/FE medfører typisk 93-97 gram AAT/FE og 3-7 gram PBV, hvilket svarer til normerne for AAT og PBV inklusive sikkerhedsmargin. Teknologien kan anvendes både hos eksisterende og fremtidige kvægbedrifter.

En reduktion i indholdet af råprotein fra referenceniveauet på 173 gram/FE til 164 gram/FE for køer af stor race reducerer ammoniakemissionen med 1,46 kg/ko/år (14 %) i sengestalde med spaltegulv og ringkanal. Det skal bemærkes, at der er tale om en stort set lineær reduktion i ammoniakemissionen i intervallet fra 173 gram til 164 gram råprotein/FE. Ammoniakemissionen reduceres derfor til cirka det halve af ovennævnte, hvis der sker en reduktion fra 173 gram til for eksempel 168 gram råprotein/FE.

Teknologien giver ikke samme effekt og er mindre egnet på kvægbedrifter, hvor summen af afgræsning, frisk græs og ensilage af græsmarksafgrøder udgør mere end 25 % af FE/ko/dag.

Økonomien ved proteinreduktion svinger fra år til år. Foderomkostningerne bestemmes af prisrelationer. Ved gennemsnitspriser de sidste 3 år er det beregnet, at der spares 35 kroner/DE ved at reducere proteinniveauet fra 173 gram til 164 gram råprotein per FE.

Til grovfoderanalyser, optimering og kontrol af fodringen er der en udgift på mellem 32 og 317 kroner/DE afhængig af bedriftens størrelse og køb af rådgivningsydelser. Omkostningerne er størst i små besætninger.

Gyllen har mindre værdi i gylletanken, når proteintildelingen reduceres. Proteinreduktionen koster ca. 40 kroner/DE ved tung race og ca. 45 kroner/DE ved Jersey afhængig af gultype i stalden.

Vejledende drifts og egenkontrolvilkår

I det følgende er der formuleret forslag til indretnings-, drifts- og egenkontrolvilkår, når AAT-PBV-teknologien anvendes i forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug. Formålet er at illustrere, hvordan den beskrevne miljøeffekt kan opnås i praksis ved fastsættelse af vilkår.

I relation til fastsættelse af vilkår skal det understreges, at vilkår kun skal meddeles efter en konkret vurdering og skal være præcise og forudsigelige i deres indhold, så en manglende efterlevelse af vilkårene let kan påvises og håndhæves af tilsynsmyndigheden.

De vejledende vilkår er udarbejdet af Miljøstyrelsen i samarbejde med en kommunal sparringsgruppe sammensat af et repræsentativt udsnit af landets kommuner – i såvel geografisk som størrelsesmæssig henseende – samt med de forfattere, som har udarbejdet den tekniske del af Teknologibladene.

Drift

1. Den samlede foderration til malkekoer (Tung race og Jersey) må i gennemsnit maksimalt indeholde _____ gram total råprotein pr. foderenhed (FE) på årsbasis.

Egenkontrol

2. Foderplaner skal indeholde oplysninger om indholdet af råprotein i foderet.
3. Hvert parti eller slæt af grovfodermidler, der udgør mere end 10 % af FE/ko/dag, skal analyseres for indholdet af råprotein, AAT og PBV. Dette gælder dog ikke frisk græs i sommerperioden. Analyserne skal foretages af et akkrediteret laboratorium.

4. Endagsfoderkontrol (EFK) skal foretages fire gange om året. I forbindelse med endagsfoderkontrollen skal indholdet af råprotein, AAT og PBV beregnes for alle fodermidler.

5. Foderplaner, analyser, resultater fra endagsfoderkontrollen samt indlægs- og følgesedler fra indkøbt kraftfoder og råvarer skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Vejledning til den kommunale sagsbehandler

Det bemærkes først og fremmest, at ovennævnte forslag til vilkår er baseret på FE-systemet og ikke fodervurderingssystemet - NorFor.

I relation til driftsvilkåret skal det bemærkes, at det afgørende er, at indholdet af total råprotein udtrykkes som et gennemsnit for alle malkekoer i besætningen. Hertil kommer, at det gennemsnitlige indhold skal beregnes på årsbasis.

Der skal stilles vilkår om, at grovfoderet skal analyseres for råprotein, AAT og PBV. Analyse af grovfoder sker normalt ved, at den lokale landboforening udtager en repræsentativ prøve, der efterfølgende analyseres på akkrediteret laboratorium. Landboforeningerne har normalt udarbejdet en procedure, der sikrer, at der udtages en repræsentativ prøve af grovfodermidlet, og at prøven behandles korrekt frem til selve analysen. Der bør udtages en prøve af hvert parti/slæt. Hvis der er samensilering af flere partier/slæt i én silo, skal det ved prøveudtagningen sikres, at prøven er repræsentativ.

Endvidere bemærkes det, at det ikke er relevant at analysere grovfodermidler, der udgør mindre end 10 % FE/ko/dag, da der her kan anvendes tabelværdier i "Håndbog i Kvæghold" (Officielle og opdaterede tabelværdier for kemisk sammensætning af dansk kvægfoder findes på adressen <http://feedstuffs.norfor.info>). For kraftfoder og råvarer kan garantier for næringsstoffer fra følgesedler og indlægssedler anvendes til at kontrollere indholdet af råprotein heri. EFK er i denne sammenhæng ikke tilstrækkelig dokumentation.

Antallet af analyser vil afhænge af hvor mange partier af grovfoder, der vil være på et husdyrbrug med malkekoer. Det afgørende er, at der foretages en analyse for hvert parti. I praksis vil det ikke give anledning til problemer at få foretaget det nødvendige antal analyser, da landmanden i forvejen har behov for at få foderet analyseret for at kunne udarbejde den rigtige foderplan til malkekøerne.

Det skal bemærkes, at en overvejende del af kvægbrugene allerede i dag får lavet foderplaner og foretaget EFK én eller flere gange årligt i forbindelse med produktionsrådgivning. Tilsvarende er det udbredt, at grovfoder bliver analyseret og beregnet for indhold af AAT og PBV. Indkøbt foder deklarerer som regel med indholdsstofferne fra foderstofleverandøren, og kvægbrugeren vil derfor sjældent analysere indkøbt foder.

Det bemærkes, at EFK – i modsætning til analysevilkåret – gælder samtlige fodermidler, der indgår i foderrationen. Ved en EFK indberettes vægten af alle fodermidler og herefter beregnes foderrationens indhold af råprotein, AAT og PBV som et gennemsnit for malkekøerne i besætningen. På baggrund af de fire årlige EFK kan der beregnes et løbende gennemsnitligt indhold af råprotein, AAT og PBV.

Når kommunen skal føre tilsyn med, hvorvidt fodervilkårene overholdes, må manglende overholdelse heraf forudsætte, at der er fornøden dokumentation herfor. I den forbindelse vil én EFK ikke i sig selv være tilstrækkelig dokumentation for, at fodervilkårene ikke er overholdt.

Der skal ikke stilles vilkår om en type 2 korrektionsfaktor i en godkendelse af et husdyrbrug med malkekoer. Dette skyldes, at der i en type 2 korrektionsfaktor fra "Vejledning om gødnings- og harmoniregler" indgår fire elementer med betydning for den samlede N-udskillelse fra køerne. Det er imidlertid kun råprotein pr. FE, der har betydning for reduktionen af emissionen af N, hvorfor der kun skal stilles vilkår til denne og være kontrol af denne. En ændring af de tre øvrige elementer vil give en forkert beregning. Ved beregning af reduktionen af N-emissionen i en miljøansøgning anvendes derfor også en anderledes type 2 korrektion, idet der indgår faste værdier for fodermængde, mælkemængde og protein i mælken ud fra referenceåret 2005/06 samtidig med, at korrektionsfaktoren efterfølgende ganges med 2, fordi andelen af urin-N i 2005/06 var ca. 50 %. En anden årsag til, at en type 2 korrektion fra "Vejledning om gødnings- og harmoniregler" ikke kan anvendes som dokumentation, er, at besætningens egne analyser på grovfoder ikke må anvendes i en type 2 korrektion. Dette er som nævnt foroven et krav i forhold til dokumentationen af, hvorvidt foderet til malkekoer indeholder det tilladte gram råprotein.

Litteratur

- Aaes, O. 2009a. Personlig meddelelse. Landskonsulent i Dansk Kvæg.
- Aaes, O. 2009b. Ændringer i omregningsfaktorer til beregningen af dyreenheder for kvæg er nu en realitet. Kvæginfo nr. 2020. Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret. Tilgængelig via: <http://www.lr.dk/kvaeq/informationsserier/lk-meddelelser/2020.htm>
- Anonym. 2009a. Baggrundstal 2008. Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet. Tilgængelig via: http://www.aqrsci.dk/ny_navigation/institutter/institut_for_husdyrbiologi_og_sundhed/husdyrernaering_og_miljoe/normtal
- Anonym. 2009b. Resultater af foderanalyser for 2008. Tilgængelig via: www.norfor.info.
- Bligaard, 2009. Personlig meddelelse
- Dansk Kvæg. 2009. Upublicerede resultater. Opgørelser fra besætninger i KvægNøglen – 2008.
- Dansk Kvæg. 2005. Fodermiddeltabel. Sammensætning og foderværdi af fodermidler til kvæg. Rapport nummer 112 fra Landscentret, Dansk Kvæg. 64 pp
- Dyrkningsvejledning. 2008. Udbringning af husdyrgødning. Landscentret.
- Ingvorsen, B. 2009. Regler for økologisk kvæghold. Tilgængelig via: http://www.lr.dk/oekologi/diverse/bii_090306_kvaeq.htm
- Jensen, S.L., 2009. Personlig meddelelse. Økologikonsulent i LRØ.
- Jørgensen, K.F. 2009. Personlig meddelelse. Konsulent i Landscentret Økologi.
- Krohn, C.C. 1983. Mælkeydelsens afhængighed af optagelsen af protein og NPN. I: Østergaard, V. og Neimann-Sørensen, A. (eds). Optimale foderrationer til malkekoen. Foderværdi, foderoptagelse, omsætning og produktion. Beretning nr. 551 fra Statens Husdyrbrugsforsøg. 14.1-14.20.
- Kjeldsen, A.M; H.Bang Bligaard og O. Aaes. 2008. Tolkning af uretal – tankmælk og mælk fra ydelseskontrol. KvægInfo nummer 1919. Tilgængelig via: http://www.landbrugsinfo.dk/Kvaeq/Malkekoer-og-opdraet/Fodring-og-pasning/Sider/Tolkning_af_uretal_tankmaelk_og_maelk.aspx
- Kjeldsen, A. M og Thøgersen, R. 2009: Grovfoder kvalitet 2007-2009. Tilgængelig via: <http://li.lr.dk/applikationer/kate/viskategori.asp?ID=ka004000080001401>
- LRØ 2009. Søren K. Lykke-Jensen. Personlig meddelelse.
- Madsen, J. et al. 2003. Proteinforbrug til malkekoer. I: Strudsholm, F. and Sejrsen, K. (eds). Kvægets ernæring og fysiologi. DJF-rapport nr. 54 fra Danmarks Jordbrugsforskning. 113-121.
- Martinussen, H. 2009. Personlig meddelelse. Konsulent i Dansk Kvæg.
- Møller J., et al. 2005. Fodermiddeltabel – sammensætning og foderværdi af fodermidler til kvæg. Rapport nr. 112 fra Dansk Kvæg.
- Møller J. og Fisker, I. 2006. Analyser af rapsprodukter 2005 – foderværdi og proteinnedbrydningsgrad. Kvæginfo nr. 1577. Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret. Tilgængelig via: <http://www.lr.dk/kvaeq/informationsserier/lk-meddelelser/1577.htm>
- Møller J. og Martinussen, H. 2009. Analyser af rapsprodukter 2008. Kvæginfo nr. 1976. Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret. Tilgængelig via: <http://www.lr.dk/kvaeq/informationsserier/kvaeqforsk/1976.htm>
- Nielsen, Å. 2009. Personlig meddelelse. Kvægbrugskonsulent i LRØ.
- Niras. 2009. Forudsætninger for de økonomiske beregninger af BAT-teknologier.
- NRC. 2001. Nutrient Requirements of Dairy Cattle. National Academy Press.
- Poulsen, H.D. et al. 2001. Kvælstof, fosfor og kalium i husdyrgødning – Normtal 2000. DJF-rapport nr. 36 fra Danmarks Jordbrugsforskning.
- Poulsen, H.D. 2005. Normtal 2005. Tilgængelig via: http://www.aqrsci.dk/ny_navigation/institutter/institut_for_husdyrbiologi_og_sundhed/husdyrernaering_og_miljoe/normtal
- Retsinformation.dk, 2009. Bekendtgørelse nr. 294 af 31.03 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. 16 pp.
- Strudsholm, F. et al. 1999. Danske fodernormer til kvæg. Rapport nr. 84 fra Landskontoret for Kvæg.

BILAG 4 - Oversigt over love og regler på godkendelsestidspunktet

Husdyrloven

Lovbek. nr. 256 af 21. marts 2017 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v."

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen

Bek. nr. 916 af 23. juni 2017 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen

Bek. nr. 865 af 23. juni 2017 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Opbevaring af døde dyr

Bek. nr. 558 af 1. juni 2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr

Affaldsbekendtgørelsen:

Bek. nr. 1309 af 18. december 2012 om affald

Naturbeskyttelsesloven

Lovbek. nr. 934 af 27. juni 2017 om naturbeskyttelse

Habitatbekendtgørelsen

Bek. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Habitatdirektiv

Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter

Ny husdyrregulering fra 1. august 2017:

Den 1. august 2017 trådte den nye husdyrregulering i kraft. Denne afgørelse er truffet efter de hidtil gældende regler jf. overgangsbestemmelsen i § 10, stk. 9-10 i ændringslov nr. 204 af 28. februar 2017:

Stk. 9. Sager om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet i 1. instans den 1. august 2017, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 10.

Stk. 10. I verserende sager i 1. instans om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet den 2. marts 2017, fastsætter kommunalbestyrelsen ikke vilkår, der vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer. Tilsvarende gælder for sager i 1. instans om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som kommunalbestyrelsen modtager fra den 2. marts til den 31. juli 2017.